

FOLK OG LAND

Dramaet på Syrebekkestøylen i Rauland Fellaktige dommer for «drap» som må revideres

En artikkelserie av Alexander Lange

Lensmann Torgeir Lognvik (tilv.) og minister dr. Gulbrand Lundre i Njardarheim Veidemark.

I. Til lensmann i Rauland Torgeir Lognvik på Nys denne sagagård som er fredlyst av Riksantikvariatet siden 1936 og er nærmeste nabo til professor Skeies fødested — kom en aften en nabo, Jon Landsverk, og sa at han ville påvise stjålne i nerte matvarer. De avtalte da at de skulle dra avsted neste morgen kl. 08,00 (søndag 11. mars 1944).

Landsverk kom til lensmannen til avtalt tid og de gikk på ski. Ved en myr som heter Sagamyren spratt det plutselig frem to mann fra et bakhold 10—15 meter borte fra lensmann Torgeir Lognvik og «lokkeduen» Jon Landsverk. Den ene bakholdsmannen skjøt skremmeskudd og kommanderte hendene opp på lensmannen. Etter å ha konstatert at lensmann Lognvik var våpenløs,

ble han som fange av de tre ført til Syrebekkestøylen, ca. 7 kilometer fra lensmannsgården. Det ble sagt til lensmannen at han ble tatt fordi han angivelig skulle ha fått Kåre Kvevik, som var vaktmann i Hirdens Alarmenhet, til å undersøke forskjellige hytter rundt Rjukan og Møsdammen. Lensmannen skjønte at han skulle drepes, men han ville ta enhver sjanse til å kjempe for sitt liv.

Det fremgår av sakens dokumenter og de stenografiske forklaringer som er i nedskriverens besittelse, at lensmann Lognviks rettskrenkende ukjente fangevoktere brøt opp låsen på støylen og gikk inn i selet som bestod av to rum. Klokken var ca. 11.00. — Etter en stund gikk den ene av karene. Det ble sagt at han skulle hente sjeften, som dokumentene viser var professor Tronstad, en fra England i det okkuperte Norge hemmelig landsatt britisk (men norskfødt agent). Han som hentet Tronstad var Einar Skinnarland. Han kom ikke tilbake til støylen, før begge de forbrødrene Lognvik ukjente menn, Tronstad og G. Syverstad var fallt —

Einar Skinnarland har for herredsretten avgitt en eendommelig, be-ediget forklaring, tiltross for at han ikke var til stede under kampen. Siden dro Skinnarland til Canada, og møtte ikke opp i lagmannsretten, hvor hans uriktige forklaring etter gjorde tjeneste. Jon Landsverk som fikk sjokk under skytningen og kastet seg på gulvet til alt var over — har først forklart at Syverstad åpnet ilden. Siden har han prøvet, og har tydelig fått rettene til å tro at tre sterkt bevpnede menn, hvorav to var spesialutdannet i nærkamp med og uten våpen, overhode ikke kom til skudd. mens fjellbonden Johans Lognvik fikk skutt de fem skudd i den gamle revolver, hvorav tre skudd var nok ... Dette etter to varselrop og etterat Gunnar Syverstad hadde skutt først.

I støylen spurte Leif Tronstad den fangne lensmann Lognvik om forskjellen (Forts. s. 6)

Arminius:

De internasjonale organisasjoner

Noen betraktninger i tilknytning til dagens problemer

Vi nevnte i forrige nummer i en artikkel «Tyskland og vi» de sørgelige frukter Tyskland nå høster av Adenauerpolitikken. Selv de mest entusiastiske tilhengere av den overrillede og skjebnesvangre beslutning om å lenke det tyske rikets skjebne til USA-politikken begynner nå å få en beklemmende følelse av at mennesket lever ikke av brød alene. Det er vel og bra med den materielle velstand og det Wirtschaftswunder som fulgte i dollaravtalens spor, men i et folk som i den grad som det tyske har vært fylt av bevisstheten om en historisk misjon, er det sikkert rystende for de fleste i dag å oppdage at alt dette har skjedd på bekostning av de helligste verdier, på bekostning av rikets enhet. Hva denne oppdagelse vil føre til i siste instans kan bare fremtiden vise.

For i det hele tatt å kunne forstå hva som ligger bak en slik åpenbar selvmordspolitikk fra tysk enhetstankes synspunkt, må en kanskje først og fremst ta i betraktning at Vest-Tysklands politikk i dag bestemmes av en slags halvtyskere innsatt av okkupasjonsmaktene. Det var alle de som var villige til på de mest ydmygende betingelser å samarbeide med Mor-

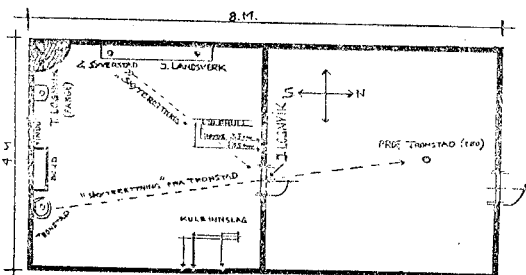

Tradisjonelle separatistinteresser gjør seg gjeldende hos Adenauer og mange av hans feller.

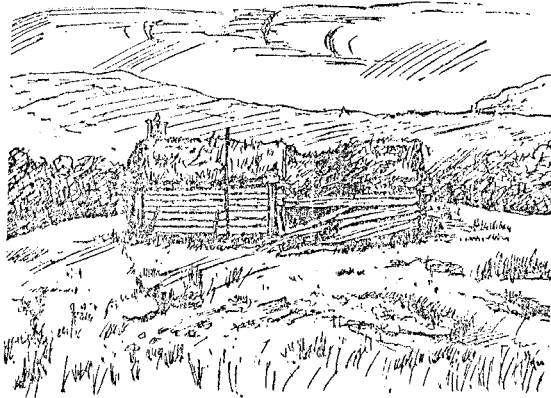
genthaufolkene som ble overlatt den politiske ledelse i det arme Vest-Tyskland, som fikk lisens til pressevirksomhet, og som i dag fremdeles fører det store og avgjørende ord med et vilt hat mot det regime som fallt i grus.

Riktignok er det så at folket i valg i de senere år har hatt anledning til å uttale seg, men også i Tyskland er demokratiet så velutviklet at folket i virkeligheten ingenting har å si. Der som her er det partistyrene som har all makt, og der som her er det sørget for at det minst mulig

(Forts. side 7)

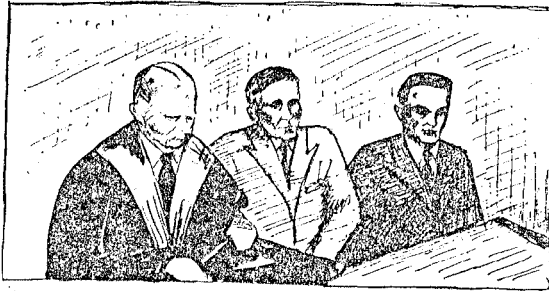
Situasjonsskisse. Johans Lognvik kom inn gjennom det ytre rum. Utenfor lå fire par ski på sneen. Blant dem gjenkjente han sin brors og forstod at noe galt var på ferde. Skisse: H. R. Hagerup.

Syrebekkestøylen i Rauland, hvor Johans Lognvik i kamp 11.3. 1944 mot overmakt unnsatte sin yngre bror — den av ukjente, sterkt bevpnede menn illegalt bortførte, våpenløse lensmann Torgeir Lognvik, som skulle likvideres. Tegning: Henry R. Hagerup.

Dramaet på Syrebekkestøylen i Rauland Fellaktige dommer for «drap» som må revideres

Sogneprest Odd Godal til J. Lognvik: «Hadde det vært min bror og jeg hadde vært i ditt sted, hadde jeg gjort likedan».

Fra lagmannsretten, fra venstre h.r. advokat C. A. Torstensen, broderne Johans og Torgeir Lognvik. Tegnet etter et dårlig reproduisert avisbilde av Henry R. Hagerup.

II.

Dramaet på Syrebekkestøylen er som skåret ut av Njåls saga. — Saken reiser spørsmålet om Norge lengre har en fast tømret rettsorden. Om loven er lik for alle. Allt om «likt brott skal likt straffes», eller om det gjennom norske domstoler etter mai 1945 er slått fast at en handlings rettmessighet, eller rettsstridighet og dermed ulovlighet i det vesentlige avhenger av hvem det er som begår vedkommende i loven beskrevne handling (eller undlatelse).

Skal man dømme etter visse dommer synes det å være skjedd en underminering av rettens fundament og en utglidning fra den innenatlesning i lovbudet og den upartiske prøvelse av sakens bevisligheter som våre store lovkyndige Bernhard Getz, lagmann Thinn og Jon Skoie lærte var nødvendige.

Vi er ute i en forakt for lov og rett, som vi nu kan se på alle kanter og som er en ennå farligere for et folks eksistens, enn endog mangelen på et dusin atom-bomber. Forstår man ikke at det er ikke nødvendig for en aggressor å bruke mitraljøser og bomber mot et samfunn som det norske, dersom vår ledelse redelighet, lydighet mot rettsordenens fundament er gått i fløyten. Et slikt samfunn er heller ikke verdt et forsvar.

Et praktisk eksempel: I et svært og villedende referat fra saken i V.G. for 19.9.47, skriver Oskar Hasselknippe, som siden avanserte til red.: «Denne saken er et nytt eksempel på hvordan vår hederskrønte borgerlige straffelov fra 1902 skal bedømme en krigssituasjon som den ikke har forutsatt».

Hvis dette ikke hadde vært utslag av en fundamental

avter i «Folk og Land»

og rettslig begrepsforvirring, men vært riktig — da burde saken vært avvist av retten! Det er imidlertid absolutt intet i dramaet på Syrebekkestøylen som ikke er forutsett av straffeloven! Sett fra offerets side handler det seg her om bortførelse av lensmann som er i lovlig funksjon. For Johans Lognvik, hvis varselrop ikke besvares, fortøner de seg som totalt ukjente. Om noen kan oppfatte illegaliteten i Raulandshelene på det daværende som krig, mener jeg med forsvareren, advokat C. A. Torstensen, at saken kan avgjøres på bestemmelsen om nødverge, som er definert i str.l. av 1902. Enhver der som representant for en fiende av okkupasjonsmakten illegalt og fordult og med vold opptrer på okkupert og militært kapitulert område, må etter mitt skjønn ta skade for «Hiemgield». Men dette siste synspunkt antas ikke å være nødvendig å anvende i Lognviksaken, grunnet dennes særlige omstendigheter.

Slik så professor Tronstad ut i uniform, men i Syrebekkestøylen var han en ukjent, illegal sabotør, iført hvit forsvinningsdrakt. Johans Lognvik visste ikke hvem han var og overmannet ham i en kort kamp for å befri sin bror.

kan se den — en neglisjering av fundamentale bud i vår rettsorden. Man la også denne saken ned på det politiske plan. Da var dommen avsagt på forhånd. Symptomatisk for den rådende stemning, som eksisterte i trygt ly av den skapte fundamentale begrepsforvirring er «Verdens Gangs» reportasje «Fra vår utsendte medarbeider» Oskar Hasselknippe 19. september 1947.

Som krones med denne overskrift på første side over 3 spalter:

«Halvgal Raulands-bonde skjøt professor Tronstad og sersjant Syverstad. Blir han frifunnet hvis han handlet i selvforsvar mot norske soldater? Eiendommelig lagmannsrett i middelalderse omgivelser».

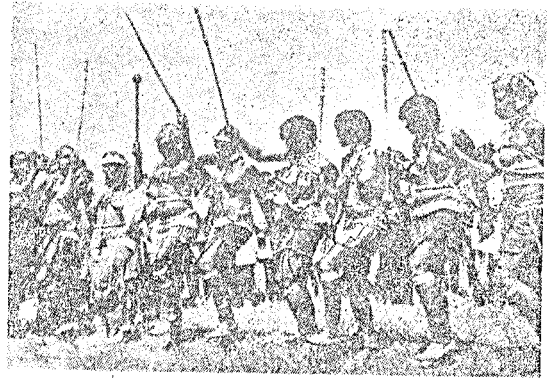
Nu må jo alle se med forståelse på reporterens karrerebefordrende oppfatning av soldaterbegrepet på okkupert territorium! Det var jo han som med tomme øye bokstaver skrev at «de var soldater» om to rettslige kjedeleger, d.v.s. de to herrer i det under okkupasjonen fullkomne tåkele begrep gjemmemfronten som hadde påtatt seg å løse et jødisk ektepar Feldmann i sikkerhet over til Sverige, og under påberopelse av en nødsituasjon som ikke inntraff — med kaldt blod slo ekteparet ihjel, tok verdier, og senket likene i Skrikerudtjernet. De ble frifunnet i Eidsivating! Fordi de var soldater?

Da Lognviksaken utvilsomt ble bedømt politisk, ble sakens kjerne borte i begrepsforvirring. Det er nemlig i dette evige, menneskelige drama som handler om nødvergerett, brorskjærighet, slektsamhold i liv og død, frihets- og selvoppholdelsesrett, ikke nødvendig å komme inn på hvorvidt handlingsmannen, den 43 årige Johans Lognvik i Syrebekkestøylen skumring hadde røntgenøyne og kunne skjelne stjerner og britiske bånd under de hvite forsvinningsdrakter på to menn som for ham var fullkommen ukjente. Han hadde fulgt skisporene fra lensmannsgården til støylen. Han visste at her var hans bror, Torgeir, og at han var i dødelig fare, en kort tid i forveien var lensmannen truet på livet. Dessuten hadde lensmann Lognvik sagt om morgenen til sin hustru da han dro ved halv-

(Forts. side 7)

Den hvite rases selvutslettelse

Mens den flommer over av omsorg for de fargede

Over hele verden reiser de fargede seg mot den hvite rase. Dels av en våknende trang til selv å bestemme over eget folk og eget territorium, dels av trang til gjengjeldelse for årtier utbytning og undertrykkelse. De har sikret meget å hevne. Men også endel å takke for. Og det er, som ellers i verden, lettere å glemme. Det kan lett føles som belastning, noe som i neste omgang skaper mindreverdighetskomplekser, ja hat.

Etter en tusenårig dvale, ser vi at fargede over hele verden våkner til nasjonal bevissthet. Og i denne oppvåkningen ligger hatet til den «hvite herskerrase» latent etter århundrers hvitt herredømme.

I Asia er MAOs' 600 millioner gule på marsj. Om ikke lenge skal tallet være øket til

1000 millioner, lover MAO. En milliard asiater, fiendtlig innstillet mot den hvite rase med Drang nach Westen, med krav om mere Lebensraum.

Afrikas mørkhudede millionmasser der menneskeeteri og den svarteste magi fremdeles hører med til dagens orden selv innen de mest fremmelige stater, — er på marsj.

Og allikevel ser vi at der i Vesten drives en rent ut hysterisk forherligelse av de fargede, som er blitt gjennstand for en omsorg uten like i Vestens historie, en slags veldedighet som bare kan stimulere et mindreverdighetskompleks, som i neste omgang vil følges av hat.

På det nordamerikanske kontinent, nærmere bestemt USA, ser man allerede konturene av den fryktelige nemesis som neger-slaveriet har skapt grobunn for. Et voksende hat til de hvite, stimulert av det stadig mere aktive kommunist-infiserte NAACP, National Association for Advancement of Colored People, stiftet av to ikke-negre, en amerikansk og en jødisk kommunist. En organisasjon som driver en voldsom hets mot de hvite i USA, og målet er: en kommunistisk negerrepublikk. Og det legges ikke skjul på dette mål.

I staten Washington — der negrene inspirert av NAACP strømmet fra Sørstatene — vil om ikke lenge de hvite være i minoritet. Takket være de gjennomtrufede og meningsløse barnebidrag kan en negerkvinne produsere negerbarn på løpende bånd, i og utenfor ekteskap stimulert av NAACP's propaganda. (Det mer innskytes at mange negre, kanskje flertallet, tar av-

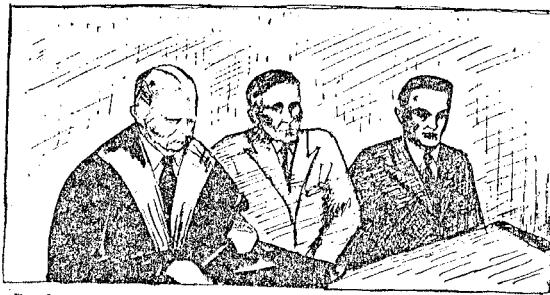
(Forts. side 7)

Sabotør i høyfjellet rapporterer til sabotørorganisasjonen SOE (Special Operations Executive). En slik jobb hadde Einar Skinnarland. Rebus: H v o r r e u n i f o r m o g i n s a g n i e r ?

Dramaet på Syrebekkestøylen i Rauland Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

Sogneprest Odd Godal til J. Lognvik: «Hadde det vært min bror og jeg hadde vært i ditt sted, hadde jeg gjort likedan».

Fra lagmannsretten. Fra venstre h.r. advokat C. A. Torstensen, broderne Johans og Torgeir Lognvik. Tegnet etter et dårlig reproduisert avisbilde av Henry R. Haagerup.

II.

Dramaet på Syrebekkestøylen er som skåret ut av Njåls saga. — Saken reiser spørsmålet om Norge lengre har en fast tømret rettsorden. Om loven er lik for alle. Altså «likt brott skal likt last», eller om det gjennom norske domstoler etter mai 1945 er slått fast at en handling rettmessighet, eller rettsstridighet og dermed ulovlighet i det vesentlige avhenger av hvem det er som begår vedkommende i loven beskrevne handling (eller undlatelse).

Skal man dømme etter visse dommer synes det å være skjedd en underminering av rettens fundament og en utglidning fra den innenatlesning i lovbudet og den upartiske prøvelse av sakens bevisligheter som våre store lovkyndige Bernhard Getz, lagmann Thinn og Jon Skjeie lærte var nødvendige.

Vi er ute i en forakt for lov og rett, som vi nu kan stå på alle kanter og en ennu farligere for et folks eksistens, enn endog mangelen på et dusin atom-bomber. Forstår man ikke at det er ikke nødvendig for en agressor å bruke mitraljøser og bomber mot et samfunn det norske, dersom vår redelighet, lydlighet mot rettsordenens fundament er gått i fløyten. Et slikt samfunn er heller ikke verdt et forsvar.

Et praktisk eksempel: I et svært og villedende referat fra saken i V.G. for 19.9.47, skriver Oskar Hasselknippe, som siden avanserte til red.: «Denne saken er et nytt eksempel på hvordan vår hederskrønete borgerlige straffelov fra 1902 skal bedømme en krigssituasjon som den ikke har forutsatt».

Hvis dette ikke hadde vært utslag av en fundamental

Averter i «Folk og Land»

og rettslig begrepsforvirring, men vært riktig — da burde saken vært avvist av retten! Det er imidlertid absolutt intet i dramaet på Syrebekkestøylen som ikke er forutsett av straffeloven! Sett fra offerets side handler det seg her om bortførelse av lensmann som er i lovlig funksjon. For Johans Lognvik, hvis varselrop ikke besvares, fortøner de seg som totalt ukjente. Om noen kan oppfatte illegaliteten i Raulandsheiene på det daværende som krig, mener jeg med forsvareren, advokat C. A. Torstensen, at saken kan avgjøres på bestemmelsen om nødverge, som er definert i str.l. av 1902. Enhver der som representant for en fiende av okkupasjonsmakten illegalt og forduigt og med vold opptrer på okkupert og militært kapitulert område, må etter mitt skjønn ta skade for «Hiemgiæld». Men dette siste synspunkt antas ikke å være nødvendig å anvende i Lognviksaken, grunnet dens særlige omstendigheter.

Slik så professor Tronstad ut i uniform, men i Syrebekkestøylen var han en ukjent, illegal sabotør, iført hvit forsvaringsdrakt. Johans Lognvik visste ikke hvem han var og overmannet ham i ærlig kamp for å befri sin bror.

kan se den — en neglisjering av fundamentale bud i vår rettsorden. Man la også denne saken ned på det politiske plan. Da var dommen avsagt på forhånd. Symptomatisk for den rådende stemning, som eksisterte i trygt ly av den skapte fundamentale begrepsforvirring er «Verdens Gangs» reportasje «fra vår utsendte medarbeider» Oskar Hasselknippe 19. september 1947.

Som krones med denne overskrift på første side over 3 spalter:

«Halvgal Raulands-bonde skjøt professor Tronstad og sersjant Syverstad. Blir han frifunnet hvis han handlet i selvforsvar mot norske soldater? Eiendommelig lagmannsrett i middelalderse omgivelser».

Nu må jo alle se med forstøelse på reporterens karrerebefordrende oppfatning av soldatbegrepet på okkupert territorium! Det var jo han som med tomme høye bokstaver skrev at «de var soldater» om to rettslige kjeldegger, d.v.s. de to herrer i det under okkupasjonen fullkomne tåkede begrep gjemmemfronten som hadde påtatt seg å løse et jødisk ektepar Feldmann i sikkerhet over til Sverige, og under påberopelse av en nødsituasjon som ikke inntraff — med kaldt blod slo ekteparet ihjel, tok verdier, og senket likene i Skrikerudtjernet. De ble frifunnet i Eidsivating! Fordi de var soldater?

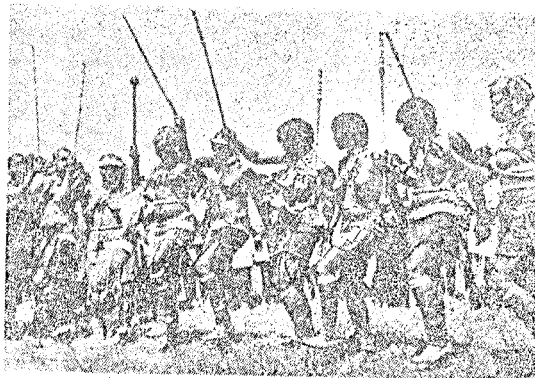
*

Da Lognviksaken utvilsomt ble bedømt politisk, ble sakens kjerne borte i begrepsforvirring. Det er nemlig i dette evige, menneskelige drama som handler om nødvergerett, «brorskjærlighet, slektsamhold i liv og død, frihets- og selvoppholdelsesrett, ikke nødvendig å komme inn på hvorvidt handlingsmannen, den 48 årige Johans Lognvik i Syrebekkestøylen skumring hadde røntgenøyne og kunne skjelne stjerner og britiske hånd under de hvite forsvinningsdrakter på to menn som for ham var fullkommen ukjente. Han hadde fulgt skisporene fra lensmannsgården til støylen. Han visste at her var hans bror, Torgeir, og at han var i dødelig fare, en kort tid i forveien var lensmannen truet på livet. Dessuten hadde lensmann Lognvik sagt om morgenen til sin hustru da han dro ved halv-

(Forts. side 7)

Den hvite rases selvutslettelse

Mens den flommer over av omsorg for de fargede

Over hele verden reiser de fargede seg mot den hvite rase. Dels av en våknende trang til selv å bestemme over eget folk og eget territorium, dels av trang til gjengjeldelse for årtier utbytning og undertrykkelse. De har sikkert meget å hevne. Men også endel å takke for. Og det er, som ellers i verden, lettere å glemme. Det kan lett føles som belastning, noe som i neste omgang skaper mindreverdighetskomplekser, ja hat.

Etter en tusenårig dvale, ser vi at fargede over hele verden våkner til nasjonal bevissthet. Og i denne oppvåkningen ligger hatet til den «hvite herskerklasse» latent etter århundrevis hvitt herredømme.

I Asia er MAOs' 600 millioner gule på marsj. Om ikke lenge skal tallet være øket til

1000 millioner, lover MAO. En milliard asiater, fiendtlig innstillet mot den hvite rase med Drang nach Westen, med krav om mere Lebensraum.

Afrika's mørkhudede millionmasser der menneskeeteri og den svarteste magi fremdeles hører med til dagens orden selv innen de mest fremmelige stater, — er på marsj.

Og allikevel ser vi at der i Vesten drives en rent ut hysterisk forherligelse av de fargede, som er blitt gjennstand for en omsorg uten like i Vestens historie, en slags veldedighet som bare kan stilmulere et mindreverdighetskompleks, som i neste omgang vil følges av hat.

På det nordamerikanske kontinent, nærmere bestemt USA, ser man allerede konturene av den fryktelige nemesis som negerslaveriet har skapt grobunn for. Et voksende hat til de hvite, stimulert av det stadig mere aktive kommunist-infiserte NAACP, National Association for Advancement of Colored People, stiftet av to ikke-negre, en amerikansk og en jødisk kommunist. En organisasjon som driver en voldsom hets mot de hvite i USA, og målet er: en kommunistisk negerrepublikk. Og det legges ikke skjul på dette mål.

I staten Washington — der negrene inspirert av NAACP strømmet fra Sørstatene — vil om ikke lenge de hvite være i minoritet. Takket være de gjennomtrufede og meningsløse barnebidrag kan en negerkvinne produsere negerbarn på løpende bånd, i og utenfor ekteskap stimulert av NAACP's propaganda. (Det mer her innskytes at mange negre, kanskje flertallet, tar av-

(Forts. side 7)

Sabotør i høyfjellst rapporterer til sabotørorganisasjonen SOE (Special Operations Executive). En slik jobb hadde Einar Skinnarland. Rebus: H v o r er uniform og insignier?

DRAMAET PÅ -

(Forts. fra s. 5)

syv-ottetiden at han skulle komme hjem om 1½ time og ta fjøslettel, så hun kunne slippe.

*

Leseren må holde seg for øye at det var bare tre menn som kan vite hva som foregikk under skytningen på støylen: Brødrene Lognvik og Jon Landsverk.

Aktor, advokat Frøstrup gjør saken lett: Han avviser brødrenes forklaringer og bygger opp teorier om det som har foregått til utbygning av partifellene Landsverks og Einar Skinnarlands forklaringer. Skinnarland, som ydermere er svoger til den falne G. Syverstad, var ikke tilstede under kampen.

Det som ble sakens pine-alle kors fremstiller aktor slik: «En av de drepte var en av vårt lands fremste menn, som ble skutt sammen med sin usykelige venn. På den annen side skjedde begivenhetene under usedvanlige og uregne forhold, og det vil bli vanskelig å kunne påvise, hvordan det hele er foregått. (Uthevet her).

Hvordan da aktor kunne fylle lovens krav til påtalemyndighetens bevisbyrde — forstår ikke jeg. Men når nøden er størst er hjelpen nærmest: (Fra stenografisk referat): «Aktor: Hvis man legger Skinnarlands forklaring til grunn, og etter hva politimester Owe kunne fortelle (nu politifullmektig Christian Owe, Oslo), er det ingen grunn til å tvile på at hans forklaring er riktig — (Uthevet her), så fant man (hvem man? A. L.'s bemerkning) Syverstads revolver i bukselommen innenfor forsvinningsdrakten. Man (?) undersøkte dette våpen og fant at det ikke var skudd i pet. Derimot manglet der et skudd i magasinet, men det var det varselkuddet som Syverstad hadde skutt tidligere på dagen. Dersom det hadde vært skutt med Syverstads revolver, måtte der ha vært skudd i løpet, det var der ikke.

På slikt nonsens, angivelig stammende fra herr sabotør Einar Skinnarland, er altså beviset for at Syverstad ikke har skutt i støylen bygget opp! Aktor sier revolver, men Skinnarland forklarer for politiet at Syverstad hadde en Colt pistol kaliber 32. Hadde Syverstad skutt varselkudd tidligere på dagen, og det hadde han, kanskje to, da hadde det i kraft av pistolens rekyl blitt bragt ny patron i kammeret, hvis den da ikke hadde forkleit seg. Men man kan stole på at Syverstad hadde ladet pistolen under bevakningen av en så livskraftig og uforferdet mann

som lensmann Lognvik! At man, d. v. s. Skinnarland ikke fant Syverstads pistol ved liket beviser aldeles ikke at denne ikke har skutt. Forholdet er mystisk og meget mistenkelig! Er det noen-somhelst reelt grunn til å neglisjere brødrene Lognviks forklaringer til fordel for Einar Skinnarlands forklaring som på flere punkter er uriktig, og på dette punkt ikke bærer sannsynlighetens preg.

Etter kampen kom jo de fallne medsammensovne, sabotøren Einar Skinnarland til Syrebekkestøylen og hadde anledning til å arrangere alt. Han beretter at Syverstad pustet ennå en stund...

*

Praktisk talt samtlige vitner samstemmer i gode prov om Johans Lognviks karakter, intelligens og gode om-dømme. Dessuten skildres han som en god nabo og et godt menneske med utpregget ætsefølelse, derfor hadde visse, kanskje ikke minst den skyldige, fryktet at Johans ville hevne den upåtalte, opprørende nedskyting av hans 79 årige far, da denne arbeidet på åkeren den 9. mai 1945, mens gjemmefronten, uten arrestordre, kastet seg over Johans.

*

Da sogneprest Odd Godal blir avhørt i lagmannsretten forekommer følgende replikkveksel:

«Johans Lognvik: Husker presten at han sa til meg en gang at hvis det hadde vært min bror og jeg hadde vært i ditt sted, så hadde jeg gjort likedan?

Vitnet: Det sa jeg for å be-rolige din egen samvittighet og for å si deg at jeg tvilte ikke på dine motiver. Jeg visste at du gjorde det for å redde din bror. Selv hadde jeg nok aldri våget å gjøre noe slikt. Jeg hadde ikke hatt mot til det».

(Beretningen fortsetter). Syrebekkestøylen i Rauland, 15.10.1961.

Alexander Lange.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

ANNELISE PAROW TANNINNSJETTUNG

Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - v. Lade-
moen kirke - Voldsminde

Tannlege
MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Arkitekt

H U S T A D

Bærumsv. 5, Ø. Ullern
Telefon 56 61 29 - Oslo

Den hvite -

(Forts. fra side 5)

stand fra NAACP's konsekvente stimulering av hat til de hvite).

I det europeiske kjerneland Tyskland, for ikke lenge siden Europas og den hvite rasens sterkeste bolværk mot en asiatisk inntrøngning i vår verdensdel — er der i den vestlige halvpart av det splittede tyske rike i dag en lov mot rasediskriminering. En lov som i praksis betyr at en jøde straffet kan skjelle ut en tysker og kalie ham «din forbannede tysker». Men om en tysk er sier «din forbannede jøde», er det rasediskriminering og som sådan straffbart.

Halve Europa er allerede innlemmet i det sovjet-asiatiske velde, og der kan man straffet diskriminere landenes rettsmessige borgere.

Og så ser man da det resnerende hvite Europa svulme av bekymring og omsorg — ikke for de ulykkelige frendefolk i øst, men for de fargede i Afrikas jungel.

Og i Sør-Afrika-Sambandet.

Et område som var praktisk talt mennesketomt — med et fåtall av busknegre og hotentotter, da boerne i sin tid kom der og begynte sin sivilisatoriske virksomhet i jungelen, som ble ryddet, dyrket og har skapt muligheter, ikke bare for de hvite ur-innvaenere, men også for den veldige tilstrømming av fargede, som vandret inn nordfra for å nyte godt av de hvites koloniasatoriske dyktighet og oppdrift.

Når boerne finner det mest hensiktsmessig — for å unngå bastardisering av begge raser — at hvite og fargede til en viss grad er adskilt, boernes Apartheid-system, så svulmer Vestens hvite av omsorg for de — fargede, og hetsen mot Sør-Afrika-Sambandet går som en los over Vesten, mot den arbeidsomme og velstyrte boerstat.

*

Når det gjelder Kongo finner man den samme partiskhet, Vestens «hvite» presse var straks rede til å kaste all skyld for det oppståtte kaos på belgierne, ikke for at de ble der og «utbyttet» landet, men for at de gav Kongo sin frihet.

Samtidig er der en skrikende stillhet om barbariske grusomheter som de innfødte praktiserer overfor de hvite i Kongo.

La oss ta et enkelt lite eksempel: den irske FN soldat som ble tatt til fange, hakket opp i småbiter (om han ble drept før dette skjedde vites ikke) og kott til medisiner til bruk for de innfødte medisinnmenn. Menneskeeteri forekommer fremdeles.

Ikke et vondt ord om dem som kommanderer Vestens ungdom ut i en afrikansk borgerkrig, og utsetter den

SOVJET BEFESTER GRENSEN -

(Forts. fra s. 1)

mongolske folkerepublikk, hvor USA nå har innrettet en lyttelepost i form av en ambassade, har under jubileumsfestlighetene representanter for østblokken sammen med sjefideologen Suslov rådslått om hvilken politikk en skulle slå inn på likeoverfor Mao tse-Tungs aspirasjoner. Er befestelsen av den sibiriske grense av frykt for en gul invasjon svaret?

Invasjonen har allerede begynt.

Den legale og illegale innvandring av sultende kinesere fra det indre til det ytre Mongoli og derfra til Sibir, har allerede begynt: Uke etter uke strømmer titusener ut av det gule kjemperike som er rystet av katastrofer på jakt etter mat i det sibiriske rum. Vil Kina, drevet av befolkningsbølgen, ennu i vårt århundre bryte opp mot Sibir og Vest-Europa med en milliard mennesker for å søke nytt livsrum? Det indiske parlamentsmedlem Japal Singh erklærte under et besøk i USA at Røde-Kina med tiden ville «sluke» Sovjetsamveldet.

for den mest barbariske — og folkerettsstridige krigføring.

Der synes å være en slags stilltende overenskomst innen Vestens presse om at kritikk av de fargede må unngås, at all hets må rettes mot de hvite, i dette tilfelle belgierne.

Om kongolesiske heksedoktors rituelle drap for å skaffe seg menneskekjøtt og menneskeblod til sin «eggevirksomhet», hører man praktisk talt intet. Heller ikke om at ritualmordernes besynderlige «medisiner», som f. eks. en blanding av løvefett, krokodilleblod, slangegift, vilkattklør og — menneskelig hjernemasse. Heller ikke om at man på Ulfen-benskytten, få mil utenfor den store moderne metropol Abidjan regelmessig dreper barn og karer dem i sjøen ved begynnelsen av fiskesesongen, for å sikre seg en god fangst. I det relativt opplyste Nigeria forsvant for et par år siden 200 barn, som antas å være falt i hendene på «medisin»-mennene.

*

Å vise forståelse overfor tilbakeliggende folkeslag som streber henimot siviliserte tilstander kan enhver respektere, men å sende Vestens ungdom ut i en borgerkrig mellom folkeslag som ennu befinner seg på barbarstadiet, burde ansees som kriminelt.

Et FN som setter denslags i scene burde i det minste være modent for en radikal omorganisering. **Sentinel**

Kuppforsøk i Bulgaria.

I Bulgaria, det eneste øst-blokkland som — med litlest resultat — har etter-åpet de kinesiske folkekom-munuer, kom det i mars i år til et opprørsforsøk, bak hvilket stod Tito. Målet var: styrkelse av parti- og statsledelsen i Sofia, uttreden av Warszawa-pakten, radikal endring i den økonomiske struktur, likvidering av det kommunistiske diktatur. Fri valg, tillatelse av opposisjonspartier, privatkapitalisme (med unntagelse av visse nøkkelinindustrier) var de videre mål. Tito hadde tilsagt det nye regime full økonomisk, politisk og til og med militær understøttelse.

Bærende krefter i opprøret var hæren og spesielt garnisonen i Sofia. Alle kommanderende generaler var innviet og hadde tilsagt sin medvirken. Panservogner og infanteri skulle besette alle strategisk viktige punkter i hovedstaden. Partilederne og regjeringsmedlemmene skulle erklæres for avsatt og arresteres. General Georgieff — en tidligere partisanfører — skulle med sydarmeen overta makten i Syd-Bulgaria, mens garnisonsjefen var klar til å slå til i nord. Også minister-president Yugoff var rede til å slutte seg til hvis kuppet lykkedes. Men Yugoff forrådte i siste minutt de sammen-svorne, og statssikkerhetstjenesten grep inn. Alle partifunksjonærer som hadde deltatt ble arrestert og over 6000 offiserer ble utstøtt av hæren. I første divisjon (Sofia) ble hele offiserskorpset ned til løytnant skiftet ut.

Europa vinner terreng.

Man bør ikke overvurdere Albanias betydning for Peking og heller ikke undervurdere tapet av Albania for Moskva. Mellom Peking og Moskva har Tito påny begynt sitt store Balkanspill. Albania har alltid vært en operettestat: i 1913 ble en sirkusklovn fra Hamburg ved en feiltagelse kronet til konge i fem dager. Man hadde forvekslet ham med en ottomansk prins. Forveksler man i «ørnesønnens» land i dag høre med venstre? Bulgaria hadde forskrevet seg til den kinesiske kommunisme helt til oppstanden i hæren forsøkte å bryte det kommunistiske åk. Vil Albania også gå denne vei en dag? Moskva befester sin sibiriske grense mot Peking, som også forsøker å øke sin makt i Europa. Det er imidlertid ingen garanti for at ikke også Albania sammen med Bulgaria, Romania, Ungarn en vakker dag opplever en masseoppstand mot kommunismen, noe som ikke bare Tito ville profitere av.

FOLK OG LAND

7

Så losaktig var dommen over Quisling

Press og løse påstander fra aktoratet

En av hovedfeilene ved rettergangen mot Quisling er påtalemyndighetenes hårreisende foruliinntatthet. Aktor forsøker ikke å få frem hva som er hendt og når det er hendt. Han forsøker å skape et bilde av tiltalte som stemmer hans og propagandens foruifattede mening. På side 83 i det offisielle referat fra straffesaken mot Quisling heter det:

Stik så pressen aktor.

Aktor: Ja, men husker De at De hadde møte i Stortinget den 9. april til drøfting av politiske spørsmål med forskjellige av Deres meningsteller?

Quisling: Det kan jeg ikke si.

Aktor: Kan De ikke huske det?

Quisling: Jeg kan ikke gripe det i farten.

Lagmannen: Når på dagen skulle det være?

Aktor: Det skulle være om ettermiddagen. Det vil bli ført flere tiner på det, og jeg synes det er besynderlig at ikke tiltalte kan huske en begivenhet av den art.

Quisling: Det var den 9. april?

Aktor: Ja, det var den 9. april.

Quisling: Vi flyttet jo over der 10. april.

Aktor: Men dette gjelder et møte 9. april om ettermiddagen før De ga meddelelse i radioen om dannelse av regjeringen og innstillingen av mobiliseringen.

Quisling: Jeg vil ikke benekte det, men jeg kan ikke huske noe om det.

Aktor hevder altså for det første at Quisling har hatt et møte i Stortinget den 9. april, og at han har flere vitner som kan beviser det.

Jeg har lest gjennom hele vitnelisten, men det kommer ikke noen vitner som bekrefter aktors påstand. Det eneste som blir spurt om ette i Stortinget er Harald Franklin Knudsen, og det gjelder et møte med Fagorganisasjonen. Jfr. side 196 i referatet.

Franklin Knudsen: Det var et møte, det tror jeg var 10. april, Stortinget, hvor de fleste av disse folk var til stede, av de ledende.

For det annet påstår aktor at Quisling ga ordre om innstilling av mobiliseringen allerede den 9. april.

Det ble ikke ført noe bevis for den påstanden. Tvertimot ble det bevist at tilbakekallingen av mobiliseringen foregikk den 10. april.

Og så litt om den skjulte insinuasjon som ligger i aktors uttalelse: — jeg synes det er besynderlig at ikke tiltalte kan huske en begivenhet av den art».

Dette rettsmøte ble holdt

tirsdag 21. august 1945. Quisling ble innesperret i Oslo Kretsfengsel 8. mai 1945. Det lå altså forut for rettsmøtet nesten 4 måneders innesperning.

Jeg satt selv på «nr. 19» i den tiden, og vet hva vi fikk av mat. Jeg overdriver ikke når jeg sier at hvis den rasjon vi fikk i disse 4 første måneder var blitt bibeholdt til f. eks. våren 1946, så hadde vi vært døde alle sammen. Det ble også sagt av vaktene som var der den første tiden, at det ingen rolle spilte om vi døde, for Arntzen hadde sagt at 250 skulle skytes, og det ble i første rekke oss.

Ved et tilfelle fikk jeg anledning til å snakke med en medfange et par minutter i badet. Jeg kjente ham og trodde han var «jössing». Derfor spurte jeg ham hvor han kom fra.

Han svarte at han kom direkte fra Sachsenhausen, og at han ble beskyldt for å være «tyster».

«Si meg da», sa jeg, «var det verre i Sachsenhausen enn her?»

«Det kan bli omtrent ett fett», svarte han.

Under slike forhold forlangte aktor altså at Quisling skulle huske alle detaljer han ble spurt om og svare på ofte provokatoriske og som i det tilfelle helt uriktige, påstande, som han kunne «bevise» med flere vitner.

På bakgrunn av mine egne erfaringer vil jeg si at det er rarere at Quisling husket noe i det hele tatt, enn at han tar feil av og til. Når man så tenker på den påkjenning det må ha vært for ham å sitte som anklaget nede i Losjens store sal med hele «verdenseliten» sittende og glo hatefullt på seg, så begriper en ikke at han klatret å gjenomføre rettsaken slik han gjorde det.

Uten den solide støtte i sin egen filosofi og sin gode samvittighet, ville han heller ikke ha klart det.

En artikkelserie av Alexander Lange:

Dramaet på Syrebekkestøylen i Rauland

Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

Ikke nødvergerett for brødrene, men for den som drepte deres 79 årige far Halvor Tarjeison Lognvik.

III.

For å få til den etter mitt og manges skjønn opprørende og gale dom i lagmannsretten var det nødvendig å sette hele saken på hodet. Med den herskende politiske stemning i den utfatte lagrett (hvor visstnok bare to fjellbønder stemte mot) — skulle det kanskje ikke så store anstrengelser fra øverst til nederst i påtalemyndigheten for å gjøre det klart at brødrene Lognvik ikke representerte lov og rett, da heller ikke nødvergerett i saken. Men at de for dem, og ikke minst for Johans Lognvik i de ca. 30 sekunder kampen varle — ukjente menn hadde lovens veru på sin side! Selv om ikke brødrene visste det da, så var disse samtidens yndlinger to britiske agenter i forsvinningsdrakter, droppet med britisk utstyr og av britisk fly på Hardangervidda. Herfra skulle altså professor L. Tronstad, hvis størhet og dyrebarehet aktor og vårt demokratiske rettsapparat i saken ikke noksom kan dvele ved — herfra skulle det med britisk utdannelse og direktiver drevet sabotasje og likvidasjoner (omskrivning for mord med riktig politisk fortegn). Mot slike guder, stablet på benene av Churchill for å kriminalisere krigen, eksisterte ikke nødvergerett for en bortført lensmann, og hans bror, som ikke engang var NS. I Rauland hersket bare sabotørens rett. Hverken norsk rett eller den i samme inkorporerte Haagerkonvensjon. I Lognviksaken tenker påtalemyndighet og dommere på det gode formål, lukker begge

øyene og dekreter: Den formastelige måtte være gal som kunne overmanne tre slike supersoldater, og lensmannen må ha foregrepet seg på Herrens salvede, ellers kunne han umulig være overmannet! Da den påfallende aggressive pfm. Christian Owe til Oskar Hasselknippes henrykkelse demonstrerte — som påtalemyndighetens surrogat for løvbefalt bevis — sin helt ut av

Norsk sagagubbe: Den 79-årige Halvor Tarjeison Lognvik, som ble skutt ned på åkeren under «befrielsen» i 1945

luften grepne teori om at mens Tronstad og Johans Lognvik kjempet i det mørke ytterrommet, kom Torgeir med karabinen og drepte professoren med et kolbeslag i hodet (hvor det allerede satt to skudd). Lagmannen spurte Johans hva han mente om denne forklaring? — Det er fri diktning — svarer Johans. Da herr Owe engang i lengre tid hadde detaljert for retten hvor fenomenalt øvet i nærkamp med og uten våpen prof. Tronstad var — kom forsvareren advokat C. A. Torstensen med kanskje sakens beste replikk: Men da er jo ikke Tronstad død

* Da bare brødrene og den

H. T. Lognvik fotografert i 1943 fotografert på åkeren hvor han ble drept to år etter

under skytningen sjokkerte og bevepnede, som det siden viste seg Milorgmann — Jon Landsverk visste, eller kunne vite, hva som hadde foregått på støylen, måtte aktor medgi at det for påtalemyndigheten «vil bli vanskelig å kunne påvise hvordan det hele er foregått»

Men i denne sak skulle ingen tvil komme tiltalte til gode. Lagretten svarte ja på alle spørsmål og retten idømte Lognvik 10 år for drap plus 10 års sikring og Torgeir Lognvik 5 år for forsøk på drap. Den hadde her ikke kunnet følge helt ut den i rettsaken opptredende kombinasjon av etterforsker og vitne — Chr. Owe.

* Brødrenes forklaringer måtte totalt neglisjeres. Praktisk talt alle vitneprov og innlegg under saken som ikke støttet sabotørsynet på faktum og juss måtte settes tilside! Men noe mer måtte til! Jon Landsverk forandret de av sine utsagn som gikk i tiltaltes favør blant annet at G. Syverstad hadde skutt først, men han fastholdt det viktige utsagn at skytningen i støylens ytterrom var slutt, da Torgeir trev karabinen og styrtet ut der.

* Politifullmektig Owe har visstnok ved sin iherdige virksomhet som har fått høy-

(Forts. side 7)

Dramaet på - -

(Forts. fra side 5)

ere konsens og støtte bidratt til å forme dommen på dens mirakuløse punkter, sammen med Einar Skinnarlands forklaring, opplyst ved forhørsrett i Oslo. Advokat Torstensen opplyste i lagmannsretten at han ikke hadde vært tilstede ved vitneopptaket og altså ikke kunnet stille korrigierende spørsmål. Den sterkt dømmende og fordømmende lagmannsrett har altså ikke hørt eller sett Skinnarland personlig. Han hadde da dradd utenlands.

Den under okkupasjonen tjenestgjørende mangslunne politifullmektig Owe erklærte i anledning Skinnarlands forklaring — som han selv hadde opplyst — at blant de hundreder av vitner som i sin tid hadde vært tilstede, hadde han aldri møtt et vitne som ga en så sikker og klar fremstilling og som virket så 100 pst. overbevisende! Ja, Skinnarland talte jo sin og hele sabotørstellet ut, og man kunne jo ikke la hindre av hensynet til noen fjellbøunders eksistens og ære, når det gjaldt å fortsette sabotørens marsj mot militære stillinger, statsstudnad, krigskors med og uten sverd, kulørte bånd og britiske distinksjoner ... Herr Skinnarlands gale forklaringer er gjengitt i minst 3 — tre — sabotørbøker ...

Oskar Hasselknippe i V. G. og pressen ellers, når undtas Rjukan Dagblad, hvis redaktør får sparken for sin objektive omtale av saken, sjikanerer alle vitner — praktisk talt — som forklarer seg i de tiltalte favør. En tituleres av herr Hasselknippe som «Fin plante».

Det som gjorde saken så farlig for brødrene Lognvik, det var kampens pinlige utslag 2 menn som siden viste seg å være de topptrimmede, sværtbevæpnede SOE-sabotører Tronstad og Syverstad, assistert av den vepnede Jon Landsverk — var uten kruseduller i ett nu — men etter 2 vakkert NB - blitt overmannet i den 48 årige, stille og snude Johans Lognvik, som kom på friske spor av brorens kidnappere for å redde ham fra døden. Sjefen, professorens disponering på Syrebekkestøylen er slik at han ville ha strøket til lagførersprøve. Ikke engang vakt satte han ut. Og det etter at en lensmann i funksjon hadde vært kidnappet i elleve timer.

Rettsaken måtte tillempes slik at også denne skandale kunne bortviskes.

Vi skal gjengi roen karakteristiske, stenografiske setninger fra forsvarerens, h.r.-advokat C. A. Torstensen

sens prosedyre:

«En får vel si at det er en særdeles usedvanlig sak vi har til behandling. Den er usedvanlig på mange måter. Den er usedvanlig, fordi det er de spesielle forhold som krigen og okkupasjonen bragte som overhode har gjort den mulig, og den er usedvanlig, da den i virkeligheten er et utslag av meget, skal vi si, vakre sjelelige trekk. Det er dette som i det hele har gjort den mulig. Men samtidig er den usedvanlig for virkningene er slik at vi alle uvilkårlig rygger tilbake for det. Det er to prektige menn, kjente folk, som er gått i kampen for sitt land og som er falt. På den andre siden er den mann som avstedfører en slik ulykke drevet til dette av brorfølelse fordi han vet at broren er i fare».

Årsak til ulykken var de som iscenesatte bortførelsen av lensmann Lognvik, som ble dømt og straffet for ett og samme forhold i 2 saker! Etter disse lidelsesfulle år har T. Lognvik nydyrket 70 mål jord i høyfjellet! Hvilken medaljert sabotør slår den?

La oss, ærede lesere, holde opp mot hinannen Johans Lognviks ærlige kamp i Syrebekkestøylens skumring. En mann mot tre.

Holdt den opp mot det som upåttalt skjedde på Lognvikåkeren den 9. mai 1945:

Den dag arbeidet Johans Lognvik, en søster, og faren, den 79-årige Halvor Tarjeison Lognvik, ute på jorden. Så kommer hjemmefronten, 10 vepnede menn pluss anføreren Bjørn Gardsjord.

De kaster seg over Johans Lognvik som gjør motstand, da de ingen arrestordre viser. Hjemmefronten farer stygt frem mot Johans som ikke bruker våpen og faren roper til dem at de skal bære seg ad som folk, men da retter Bjørn Gardsjord maskinpistolen mot den gamle mann og skyter ham ned. Gardsjord har forklart senere at han gjorde dette i nødverge, fordi gamle Halvor gikk med en liten kniv i neven (og karvet tobakk).

Her må det etter myndighetenes oppfatning øyensynlig ha foreligget lovlig nødverge, herr Gardsjord er ikke blitt rettslig forundersøkt. Denne grove urett er en flekk på den såkalte rettsstaten Norge. Handlingen var i høyeste grad unødvendig, umantlig og så sjokkerende rå, at datteren som gikk med i vår-onna på åkeren har fått mén av det for livet.

Da det offentlige, det vil si den herskende klikk hadde begått denne himmelropende urett — måtte den begå en til: Johans Lognvik ble dømt

Nøytralitet - - Uvitenskapelig utredning

(Forts. fra s. 1)

rige. Dette betydningsfulle moment kan ikke sees å være kommet frem i den offentlige diskusjon.

I tilfelle norsk valg av nøytralitetslinjen er det mulig — og slett ikke usannsynlig — at Sovjetsamveldet under eventuell krig med vestmaktene vil konsentrere seg om andre, viktigere oppgaver og la Skandinavia i fred. Et okkupasjonsforsøk overfor et nøytralt Norge i forsvarsbund med Sverige vil i tilfelle koste formeget i forhold til den strategiske betydning Norge under nevnte forutsetning vil ha for S-S, som fortrinnsvis vil ha interesse for luftbaser i nærheten av den engelske kanal, d.v.s. fra Danmark sørvestover. De norske havner vil vel neppe kunne utbygges således at de kan få særlig betydning for S-S under krigen, da bombesikre ubåtbunkers helt mangler.

Imot valg av nøytralitetslinjen vil muligens bli anført bekvemt nettopp var de engelske 1940. Hertil er å si at det som gelsk-franske aksjonsplaner og vår formodede — og faktiske — avhengighet av disse vestmaktene som var årsaken til invasjonen i 1940. Annerledes ville det vært hvis vi hadde hevdet en nøytralitet med «kanonene pekende i alle retninger».

Et norsk forhåndsvalg av tilslutning til Vest-unionen vil analogt med forholdet i 1940 og ytterligere aksentuert gi Norge en for Sovjetsamveldet faretruende strategisk betydning som basis for luftangrep og derfor i tilfelle av krigsutbrudd nødvendigvis øyeblikkelig sovjetr-ussisk aksjon, kombinert med angrep på og gjennom Sverige i forbindelse med besettelse av Balandøyene. Finland må under samme forutsetning antagelig regne med besettelse allerede før krigsutbruddet. Disse skjebnesvangre konsekvenser for våre naboland plikter vi å holde oss for øye når det store valg skal treffes.

Krigens gang kan — i tilfelle vår innblanding — tenkes å føre til vestmaktfront langs Norges østgrense eller inne i Sverige, — i vesentlig utstrekning besatt med svenske tropper. Sør-Norge må regne med å bli bombet sønder og sammen fra baser i Danmark og Tyskland allerede i første fase av krigen.

Skulle Sovjetsamveldet anta til sikring i 10 år, fordi man fryktet for at hans slektsfølelse skulle overmanne ham til å ta den rett i sin egen hånd som samfunnet hadde trådt under fot?

(Fremstillingen fortsetter i en 4. artikkel). Syrebekkestøylene i Rauland, 15. oktober 1951.

Alexander Lange.

(Forts. fra side 2)

på en alliert stats territorium under krigen». (Uth. av meg).

Her søker professoren etter å score poeng og denne gang endog ved en direkte forfalskning av det faktiske forhold.

Utenriksminister Koht advarte mot å inngå allianse med vestmaktene. Saken ble behandlet i statsråd i London 9. november 1940. Her fikk han regjeringens tilslutning. Den senere utenriksminister Trygve Lie skrev 21. juli 1945 til Justisdepartementet at det ikke ble inngått noen allianse mellom Storbritannia og Frankrike på den ene side og Norge på den annen. Undersøkelsskommisjonens innstilling, bilag II s. 295.

Det kan også henvises til Churchills verk «Den annen verdenskrig». Bind 4 bærer tittelen «Alien». Videre til den britiske Oslo-ambassadørs skrivelse av 20. august 1945 til Norges konge. På sin regjeringens vegne takker han for den norske innsats i de engelske styrker og denne betegnes der indirekte, men fullt forståelig som værende av frivillig karakter. Linjekompaniet har således vært en engelsk, ikke en norsk militæravdeling. I sin svarskrivelse av 4. september s.å. godtar den norske konge denne oppfatning.

Professoren forfalsker således her det historiske riktige forhold.

Det har forøvrig neppe vært bestridt at Kongen og hans regjering under oppholdet i London ikke hadde «mistet sin stilling som lovlige norske statsmakter». Det som har vært hevdet er at disse statsmaktens myndighet var underkastet folkerettens og Grunnlovens bestemmelser. Når regjeringen f. eks. for norske borgere i England åpnet lovmessig adgang til flerkoneri, gikk den selvsgatt ut over sin myndighets grense. De hjemmeværende hustruers og deres barns rettigheter var beskyttet ved okkupasjonens rettsorden. Regjeringen hadde overhodet ingen myndighet til å utferdige lover og gjøre dem gjeldende overfor befolkningen på det besatte område, da landkrigsreglementets artikkel 43 ved det

griper Norge, selv om vi erklærer oss nøytrale (og slutter forsvarsforbund med Sverige), kan vi sikkert allikevel regne med at all den assistanse Vestmaktene kan avse straks vil bli stillet til disposisjon. Det blir antagelig ikke meget i første omgang i noe tilfelle på grunn av de overveldende krav fra hovedkrigsskueplansen, men takket være Sveriges styrke vil vi i tilfelle få en verdifull respitt».

kvantitative uttrykk «den lovmessige makt» tildeler okkupanten 100 pst av lovgivningsmyndigheten, noe den norske statsmyndighet hadde godtatt ved ratifikasjonen og ved kunngjørelse i Norsk Lovtidend

Slik kan en fortsette punkt for punkt. Professorens kvantitative uttrykk gir stoff nok til det. Det ovenfor anførte viser med all ønskelig tydelighet hvordan professoren jonglerer med bevismateriale og avviker fra den objektive forskningsprinsipp. Dette gjelder også hans vurdering av rettsoppjørets hovedproblem, selve lovgrunnlaget og domstolens tilsidesettelse av de rettsstatlige prinsipper og prosessregler her identisk med den norske grunnlovs bestemmelser.

Ved dette kommer professorens moralske kvalitet direkte i søkelyset i det han overfor svensk publikum doserer ett, overfor norsk publikum noe ganske annet. Det henvises her til hans artikkel i Svensk vetenskaplig Tidsskrift 1946, s. 26, der han åpenbart er fullt ut enig i hva den norske folkerettslære, nå professor, stortingsmann og medlem av Stortingets justiskomite, Edvard Hambro, hadde dosert i Tidsskrift for Rettsvitenskap 1939 s. 375: «Men en ting må man huske framfor alle. Folkeretten bryter landets egen rett».

Det hadde vært heldig ikke minst for professor Castberg selv om han hadde holdt fast ved denne kjensgjerning. Han har imidlertid åpenbart ikke hatt en forskers tilsvarende mot og ansvarsfølelse. Han sank ned til å «være mer sakfører enn historiker».

Oslo, oktober 1961.
Ærbødigst

A. E. Hedem.

FOLK OG LAND

og streiken.

Også «FOLK OG LAND» kan komme til å bli rammet av streiken i Handel og Kontor fordi avisen ekspederes gjennom et av de firmaer som bergres.

Det er i skrivende stund ikke mulig å si hvorledes det kan gå med utsendelsen av avisen. Uregelmessigheter blir det nok sikkert, og det er også mulig at vi må sløfve ett eller to numre. Forhåpentlig blir det ikke langvarig, og vi skal under enhver omstendighet gjøre hva vi kan for at ulempe skal bli minst mulig løsbare.

Arkitekt

H U S T A D

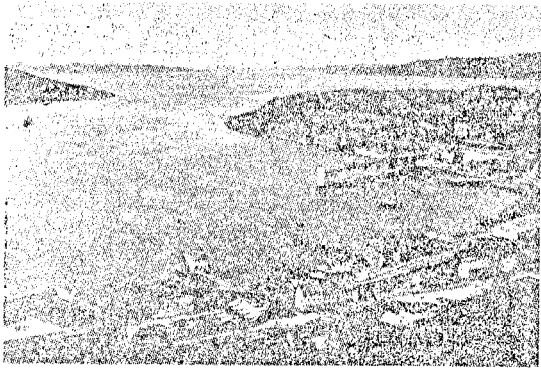
Bærumsv. 5, Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 - Oslo

Firti års bitre erfaringer i «Kongens Trøye»

Dramaet på Syrebekkestøylen

Dengang politikerne la alt tilrette for 9. april

Fellaktige dommer for «drap» som må revideres

Jeg var sjef for Hålogalands infanteriregiment nr. 15 i Narvik fra mai 1933

Det hele var enkelt, liketil og fellmessig.

Der kom av og til sure bemerkninger om klippfisken, men ellers var tonen hyggelig. Det var en nøyssom slekt uten store krav. Det var dem som la seg opp penger av de femten ørene de fikk pr. dag, så her kom jeg snart til det resultat at nu hadde jeg støtt på det ekte, gode soldaterstoff. Det manglet bare lengere øvelse for å gjøre dem til krigere.

Ekserseplassen «Sannan» gikk helt inn til bygrensen og Steinkjær var noe av en opplevelse der den ligger under Eggevammen, hvor for tusen år siden Arnessønnene vokste opp. Steinkjær var noe av en militærby. Her hadde dragoener og infanterister vekslet med å ligge i kvarter. Jeg kom akkurat for seint til å være med på dette, men jeg merket soldatfanden når jeg gikk gjennom byen. For gullunge-ene rev alltid av seg lua og hilste og de voksne hverken skulde eller spyttet, men satte opp et koselig fjes. — I «Häkka» hang Danebrog som stedets første eier, soldat Hagen hadde fått da han deltok i innfallet i Jämtland i 1814 og minnet var levende om alle de offiserer som hadde bodd der. Om general Holtermann og den masse skoleøy han skulle ha pusset, om rittmester Smith som saget hull i gulvet for å få opp pianoet, og om en annen rittmester som lot oppasseren sitte nede i stallen og spille trekkspill for hesten. «Men hain va vessi Forts. s. 7

Horribel rettsbekering av lagmannen. Sabotørene var soldater og var lovlige myndighet på okkupert område, med rett til å arrestere, bortføre og drepe. Lagmannen viker unna Haagerkonvensjonen og dens bestemmelse av hvem det er som har lovlige myndighet. Brødrene Lognvik påviser straks dommens invaliditet, dens fornekning av klar nødvergerett, med videre. Lognvikdommen og påtalemyndighetens negtivering av det oppbrønde drap på Halvor T arjeisen Lognvik er medvirkning til rettssamfundets oppløsning.

Prof. Jon Skeies fødested, Skeiegården, fotografert fra nabogården Nystog, tilhørende fhv. Lensmann T. Lognvik

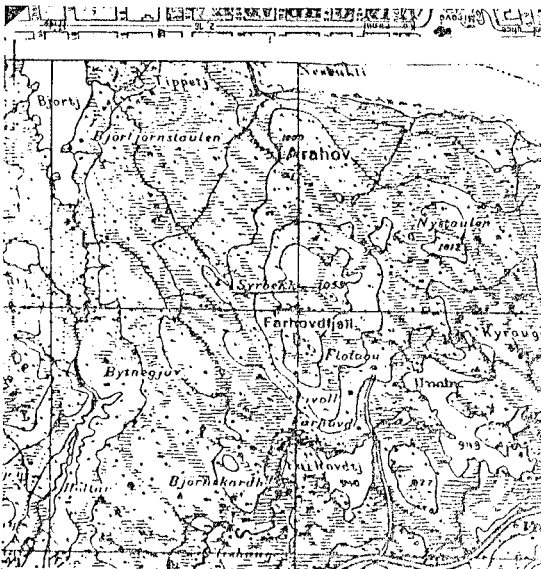
Hvis noen av oss tror at landet vårt er blitt en soldatnasjon siden det nu årlig ofrer tusen millioner eller mere på vart militære beredskap, gjør de seg skyldig i en misforståelse. At vi av egen fri vilje alle ha hoppet fra rekruttskoler på 48 dager til rekruttskoler på 18 måneder og fra et militærbudsjett på ca. 50 millioner til et budsjett på en milliard er naturligvis utesluttet. En nasjon som sluttet å tenke militært da Stor-Norge gikk under i den tidlige middealder, og som slekt etter slekt har trasket gjennom livet som husmenn under danskene, som har kjempet for danskene, som har betalt med norske jordavståelser for danske nederlag, en slik nasjon kan umulig av seg selv bli en soldatnasjon. Det er våre venner i Nato som sørger for at vi rustet opp. Det er de som passer på at vi får utstyr, klær, våpen og en brukbar øvelsesleid. Men det er noe våre venner millioner ikke kan skaffe oss og det er god soldatmoral, det englendirne kalte «the fighting spirit» — («kampånd»). Den må vi sørge for selv og den kan bare bygges opp ved målbevisst arbeid gjennom slektledd. Dog kan den også bli skapt plutselig som en fortvilelsens reaksjon mot en forferdende nasjonal katastrofe.

I de førti år jeg har kongens trøye merket jeg lite til at mine landsmenn arbeidet planmessig og iherdig på å gjøre oss til soldater slik dette ord forståes av de store militærstater som vet hva krig er. Gjøre Ola Nordmann til krigsgjennomførti år en stadig vandring under skuffede forhåpnings sure dusj, som av og til og ikke så sjelden gikk over i brutal, isenende styrt. —

Som kadetter hadde vi med glad forventning sett frem til den dag vi skulle bli utnevnt til offiserer, og sommeren 1903 var det endelig kommet så langt at jeg som fersk løytnant møtte opp på Steinkjær-Sannan for å delta i min første rekruttskole som offiser.

Det var nøyssomme folk den gangen. Hele rekruttskolen, befal som menige, lå i telt, mens de tidligere om årene hadde vært innkvartert hos byens borgere. På Steinkjær-Sannan var det utenom de polene ikke andre trebygninger enn et lite kjøkken. Her residererte kokken, en kar som ikke hadde gjennomgått noe kokkekurs, men var plukket ut blant rekruttene som formenlig kokekyndig da han hadde vært kokk på en fiske-skøyte. —

I 1903 var det ikke noen spisesal. Karene spiste i frituft og ved nakne langbord, uten voksduk eller annen slik forfengelighet. Det var ingen lotter til å varte opp, ingen blomster og ingen ost på maten. Brødet ble ikke skåret opp på kjøkkenet, men delt ut helt sammen med en smørklatt og så skar soldatene hull i brødet og gjemte smøret der. Ble det regn, kille alle mann inn i tellene med maten.

Kart over Syrebekklerrang og Bjortjønn, hvor sabotør Einar Skimmarland senket likene av L. Tronstad og G. Syverstad.

IV.

Som det vil sees la lagretten sabotørsynet til grunn: De forbrødrene Lognvik ukjente og man kan godt si — fornummede — men var soldater. Ja, de var de virkelige lovlige myndigheter på det okkuperte område! Det suspunkt som teller for retten gir Oskar Hasselknippe klart uttrykk for i sin rapportasje i Verdens Gang 20.9. 1947:

«at Johans altså kunne ha skutt i «nødverge» — ble ivrig diskutert på åstedet — særlig de hjemmefront som var med hadde vanskelig for

å forstå at det ikke først og fremst er et laudsforredersk forhold at noen griper til våpen mot landets vepnede styrker, (uthevet her) og at spørsmålet om straff eller ikke straff må være uavhengig av den tilfeldige omstendighet: hvem skjøt først. Johans var som kjent ikke immeldt i NS, men det er tydeligvis en alminnelig oppfatning i bygda at han var fullblods nazist, og at det derfor (uthevet her) var klart for ham hva slags folk han kjempet mot.»

Det må være ubehagelig i dag for herr redaktør Hasselknippe å lese sitt ovenstående fryktelige sammensurium, som jo røber en fundamental, faktisk og juridisk begrepsforvirring, for å si det pent...

Ikke desto mindre bygget dommen blant annet på dette grunnlag, som strider med forklaringene og med norsk rett, men ikke nok med det. Det strider mot avgjørende dommer, se således Rettsfindende for 1945 side 693, hvor det heter i vedkommende lagmannsrettsdom:

«Retten finner imidlertid at de tiltalte ikke kan straffes for sitt forhold. Det gjaldt her å få fengslet en mann som de visste var våpensjef for en avdeling av Mil.org.»

På side 703 tar retten livet av alt soldateriet med følgende utvetydige bemerkninger, som Lognvikdommerne blant annet burde ha tilegnet seg:

«Mil.org. ble først mobilisert ved tyskernes kapitulasjon. Under okkupasjonen (Forts. side 8)

Oberst Sundlo: 40 år i Kongens trøye

Dramaet på Syrebekkestøylen

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

(Forts. fra side 5)

har virksomheten vesentlig bestått i organisasjon, soldat-utdannelse, etterretningstjeneste og endel sabotasjeaksjoner.

«Medlemmene bar herunder ikke uniform eller kjennetegn. De bar heller ikke sine våpen åpent. De har følgelig heller ikke hatt rettigheter som soldater etter Landkriksreglementets artikkel 1.»

Jeg har tidligere påvist at det var to forbrødrene Lognvik ukjente sabotører som falt i Syrebekkestøylen. De opptrådte ingenlunde som soldater, men som illegalister på eget ansvar! Professor Tronstad var på høyere hold i Eng-land på det inntledigste advaret mot sitt tiltak på okkupert territorium. Hans myndighet her var lik null vis a vis Haagerkonvensjonen.

I Lognviksaken ble hevdet i strid med faktum og norsk og internasjonal rett at en lensmann på okkupert område og som bortføres av ukjente ikke har rettsens vern. Dette har heller ikke hans bror som vil hjelpe ham.

Eksempelene på norsk politisk rettspraksis kan forliferes. I den politiske sak mot fru Alvilde Knutson Fiane ble hun straffedømt blant annet fordi hun ville ha oppklart mordet på sin ektemann! Hennes bestrebelser i denne retning medførte ikke uleilighet for noen. Jeg vil be leseren om å lese de siste setninger omigjen.

Lognvik-lagmannsretten besto av: Lagdommer Børøe, (administrator), sorenskriver Aunthe, og sorenskriver Langland. Lagretten (de ti med det friske blikk som ekspedisjonssjef Carl Platou alltid kalte lagretten under forelesningene): Byggningsarbeider H. Børresen, Skien, lærer Johs. Steinsrud, Gvarv, Fru Anna Schønhaug, Notodden, småbruker Hans Blomstadli, Drangedal, landhandler Olav Jore, Dalen, disponent Herm. Hansen, Skien, bonde H. H. Braune, Bo, formann Harry Durang Cordtzen, Notodden og sjåfør Karl Gundersen, Stat-helle.

Riksadvokat Aulie fulgte rettsforhandlingene fra først til sist...

Det kom fra sabotørhold endel forklaringer om at det naturligvis ikke var meningen å drepe lensmann Lognvik. Her uttalte forsvareren, h.r.-advokat C. A. Torstensen det i virkeligheten uimotsigelig riktige: Det ble sagt at Torgeir Lognvik skulle få lov til å leve, men Einar Skinnarland hadde ordre til å likvidere ham, hvis det ble aksjon. Og Torgeir måtte gå ut fra at det ville bli aksjon, når lensmannen i bygda var tatt til fange, sa Torstensen, ifølge Vardens referat 24. september 1947.

Torgeir Lognvik syntes lag-

rettens avgjørelse var den ræreste han hadde hørt. Hvis han virkelig hadde ment å stå noen ihjel, måtte han ha tatt fall på Jon Landsverk som på falske premisser hadde lokket ham opp i bakholdet.

Etter det han hadde hørt om folkerett var okkupasjonsmakten den lovlige myndighet i et okkupert område, og Torgeir Lognvik ville gjerne ha rede på av juristene, hvem som egentlig var de lovlige myndigheter?

— Fungerende Lagmann Børøe viker una denne saks tabukompleks og sier at dette spørsmål får en heller komme inn på i en annen sak! (Om Torgeirs medlemskap med videre).

Torgeirs spørsmål var midt i blinken. Den mangfoldige prof. Frede Castberg skriver i Statsvidenskabelig Tidsskrift 1946, side 256 om Londonregjeringens myndighetsutøvelse at den må bedømmes ut fra Landkriksreglementets regler for okkupasjon. Hans uttalelser er gjengitt i prost A. E. Hedems bok: «Historieforskning og rettskandale», s. 17:

«Disse prinsipper for okkupantens rettstilling utelukker at landet lovlige regjering fra sitt oppholdssted utenfor det okkuperte område kan gi lover av et hvilket som helst innhold med bindende virkning for det okkuperte områdets befolkning. Den kan ikke gi lovegter som forbyr befolkningen å etterleve bestemmelse som okkupasjonsmakten har vært berettiget til å utferdige. Den er som alminnelig regel overhodet avskåret fra å endre den rettsorden som det er okkupasjonsmaktens plikt å opprettholde. — Han kunne her ha tilføyet, skriver herr. Hedem: «— og som det også er den hjemmepærende befolknings plikt og rett til å respektere.»

Forsvareren, advokat Torstensen, var antagelig klar over at dersom han hadde utviklet disse sikre rettssetninger for å klarlegge at mennene i forsvinningsdrakter ikke var lovlige myndighet — ville saken blitt ubehagelig, hvis man forstår hva jeg mener. Lagmann Børøes rettsbehandling om at sabotørerne representerte norsk myndighet og at kidnapping (og eventuell likvidering) var rettmessig, motstand mot var urettmessig, hvis det da ikke forelå noe så rart som innbildt nødverge — alle disse tilsynelatende juridiske bemerkninger virker besynderlige på den leser, som kjenner til den konjunkturbetonte gehalt.

Hadde da ikke lagmannsrettens rettslærte medlemmer spandert på seg et lite blikk i lov og rettslære, for eksempel i professor Jon Skeie's «Lands-svik», side 40 og 41?

Åpenbar unnlattelse av å sette seg inn i hva denne sak gjelder og dens uhyggelige villed-

HJELPEREN I NODEN

I de tre uker som fulgte på Kennedy's Berlinerklæring, steg vår NATO-herre USA's utførsel til øst-blokklandene med 800 prosent til 6,3 million dollars. Av disse faller 2,4 millioner dollars på jernbanemateriell til Bulgaria, 1,7 millioner dollars på syntetisk gummi til Sovjetsamveldet, Polen, Ungarn og Romania, 107.000 dollars på industriutstyr for Sovjetsamveldet og 35.000 dollars på kjemikalier. Til dette råtne USA er det fremdeles nok av nordmenn som har tiltro!

«JUNGES EUROPA».

(PNJ) 4. november ble bevegelsen «Junges Europa» stiftet i Froschhausen i Südhessen. Bevegelsen vil påny intensivere Europatanken og føre den tilbake til sin opprinnelige mening etter at

ning av almenheten for en eventuell kommende okkupasjon — gjør den gale Lognvik-dom aktuelt, ikke bare som justismord og fornæktelse av klar nødvergerett — men som folkefiendtlig, landskadelig og lovstridig lære under en ny besettelse — med mindre gemyttighet, tross all, enn den tyske.

Professor Skeie skriver: «Okkupanten har en uomtvistelig rett til å forby enhver handling som utsetter hans militære stilling for fare. Han kan i dette øyemed gi særegne militærlover for området, organisere sitt eget politi, og opprette egne domstoler. Og han kan blant annet nekte all forbindelse med utenverdenen.»

«H. Landets regjering kan ikke med rettsvirking gi kontraordrer mot de forskrifter som er oppstilt i Haagerkonvensjonen, eller som okkupanten har gitt med hjemmel i denne.»

... Men en mann kan ikke straffes fordi han ikke har lystret en motstandsparole.

«Okkupanten overtar den nasjonale regjerings administrasjon. Men han skal, som nevnt, la de gamle lover gjelde i den utstrekning det er forenlig med krigsformålet. En forstandig okkupant lar de nasjonale tjenestemenn (i den sivile administrasjon, i domstoler, i kirke og skoler forsette, sålenge de ikke viser tegn til sabotasje... Men det kan hende at en av landets egne borgere påtar seg den i regelen utakknemlige oppgave å forsette tjenesten. Han kan ikke bare av den grunn dømmes for landssvik. Han må dømmes etter sine handlinger. Det kan vise seg at han har gjort sitt folk en velgjerning.» (Fortsattes).

den er kommet i miskreditt gjennom Strassburg-parlamentarikerne de Gaulle og andre politikere og er blitt forfalsket. «Junges Europa» bruker solkorset som merke. Et utførlig prinsipielt program blir nå utarbeidet. Bevegelsen har nær tilknytning til den belgiske MAC. Interesserte kan henvende seg til Kurt Kohl, Langenhagen/Hannover, Hindenburgstr. 28.

Führer-Befehl

DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG forteller at bundesinnenriksminister Höcherl talte så lavt og utydelig på et møte, at Adenauer grep inn og ropte: «Snakk høyere og mest mulig høytysk!»

MUHAMEDANERE I OAS

(PNJ) I en kunnngjøring for kort tid siden tok OAS avstand fra den utbredte mening at det bare var europeere med i undergrunnsbevegelsen. Tvert imot blir antall muhamedanere som slutter seg til OAS stadig større. Flere aksjoner, således attentatet mot den gaullistiske funksjonær Ouamri, er således gjennomført av muhamedanere innen OAS.

TIDENE FORANDRE SEG

Keiser Hirohito ble under

Dødsdans —

(Forts. fra s. 4)

om kaster han Lilly fra seg på veien og er med to store sprang opp på førersetet. Likvognen raver og humper bakover, velter en gravsten, knuser den langaktige blå pakken, men tilsutt kommer den ut og suser vekk med en fart som en brannvogn. Langsamt kommer den tykke til seg selv og kan tenke seg om med litt fornuft. Hvorfor lot man ham kjøre avsted slik? Hvorfor skjøt man ikke etter ham? Kanskje de ikke ville lage noe bråk siden radioen hele dagen manet til ro. Men sjefen er det slutt med. Synd på ham. Akkurat nå, to minutter på tolv måtte det hende. Nå, jeg kan ikke gjøre mere for ham. Det beste er vel å holde munn.

Det er imidlertid ingen som spør ham om noe da han bringer likvognen inn i garasjen. Heller ikke skrammene legger noen merke til. Man har andre bekymringer nå. (Fortsattes).

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

ANNELISE PAROW TANNINNSETNING

Trondheim
Gisle Johnsonsgt. 5 - v. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlege

MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

den britiske prinsesse Alex-andras besøk i Japan tildele hosebåndordenen. Noen uke etter krigsutbruddet i 1942 ble hun høytidelig fratatt både rangen som britisk feltmarskalk og hosebåndordenen: ridderverdig, sammen med Bath- og Victoria-ordenen. — Kanskje det snart kunne være på tide at også Quisling fikk igjen sine britiske ordner post mortem?

USA's NESTE PRESIDENT?

En gallupundersøkelse som det amerikanske blad HUMAN EVENTS har foretatt viser at hvis det republikanske parti idag skulle utpeke en presidentkandidat ville det bli senator Barry Goldwater. Han fikk 52,6 % av de avgitte stemmer, Nixon 30 % og Rockefeller 17,4 %. I en lignende undersøkelse, som ble foretatt av NEWS i Indianapolis for et år siden ledet Nixon med 55,9 % — Goldwater hadde 27,9 % og Rockefeller 10,9 % så stemningen skifter hurtig i Gods own country.

Vi minner om bladpengene

for 1962. Hvis alle ordnet seg før jul i år, ville det være til lettelse for den enkelte og til glede for oss.

Arkitekt

HUSTAD
Bærumsv. 5, Ø. Ullern
Telefon 55 01 20 - Oslo

Bergs Assurancebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbionsgt. 1 - 44 49 94

Averter i «Folk og Land»

FOLK OG LAND

Kjerschowsgt. 6, Oslo
Telefon 37 76 98
Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet forsvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt område kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår.

Løssalg 75 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgiro nr. 10450.

Utgiver A/L Folk og Land

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager
i 1945

av OLGA BARÉNYI

(Oversatt av ODD MELSOM)

VIII.

I GRAVKAMMERET

Først var det inlet annet enn svart mørke og pesende åndedrag av flere menn. Noen holdt stadig begravelsesmannens hender fast. Luften i gravkammeret var fuktig og det luktet gammelt støv og svette. Så kunne han utydelig se mennenes silhuetter. Minst tolv tyske soldater stod rundt ham.

«Slipp ham!» kommanderte en av dem. «Og De, hendene i været og rør Dem ikke!»

Kalt, blått lys fra en lomme-lykt krøp over hodet hans og så nedover kroppen. Nekte, nekte alt, banket det i hjernen på ham. Richard kjører vekk. Gudsjelov. Men hvorfor har man latt ham løpe? Dokumentmappen — hvis de finner dokumentmappen, så er alt forbi. Og piken vil forråde alt. Og Nina venter, og barna har alt vært alene i fem dager — nå kan jeg ikke gjøre mere. Eller kanskje. Med forsiktighet og frekkhet kan man oppnå meget.

«Snakker De tysk?» spør stemmen fra mørket.

«Ja. Jeg forstår ikke, mine herrer, jeg er jo fra byens begravelsesbyrå!»

«Hva var det for slags saker De bragte hit?»

«Saker? Lik var det naturligvis.»

«Hvilke lik?»

«Hva mener De?»

«Tyske eller tsjekkiske lik?»

«For meg er det ene lik som det andre.»

«Til å være en tsjekker, snakker fyren mistenkelig godt tysk», konstaterer en borte fra mørket. «Jeg bodde lenge i Berlin.»

«Det er mindre viktig nå», sier den første stemme. «Kan De si oss om alt er rolig ute, det «Visselig er det rolig ute, det er jo temmelig sent alt.»

«De forstår utamerket godt hva jeg mener, mann! De kan snakke åpent med oss, vi er soldater som er kommet bort fra avdelingen. Se selv!»

Påny krøp det kalde, blå lys omkring. Denne gang over mennene. Utelukkende soldatuniformer, men neppe noen distinksjoner mere. Ansiktene er hule og øynene trette.

«Vi er ingen desertører», skri-

ker en tynn guttestemme. «Det er ikke krig mere og derfor heller ingen soldater.»

«Kan du holde munn, hva?» fortsetter soldaten som har ledet forhøret.

«Vi har vært i gravkammeret to dager alt. Uten brød og uten vann. Tror De vi kan komme videre alt i natt?»

«Nei, jernbanestasjonene er strengt bevoktet, og på alle utfartsveiene er det tyske militærpatroljer.»

«Hvor står russerne?»

«De har gått over den mährisk-bøhmiske grense, såvidt jeg vet.»

«Og amerikanerne?»

«De kan være i Prag i over-tomorgen.»

«De mener altså at vi skal vente?»

«Tro ikke på ham, herr Oberleutnant» skriker den unge stemmen hysterisk. «Jeg stoler ikke på noen tsjekker!»

«Slippe ham løs våger vi iallfall ikke», skriker en annen. «Ellers hisser han feldgendarmen på oss!»

Den blonde kan ikke holde hendene oppe lenger. Fingrene sitrer og skuldrene brenner av tretthet. Bare utydelig hører han soldatene mumle. Hvis man var utsovet — men med tolv soldater var det jo likevel intet å stille opp. Richard vil naturligvis ikke si fra til noen og ikke hente hjelp, for han har sikkert

latt mennene i gravkammeret for en militærpatrolje. Tankene hans flakket matt rundt i ring. De der forhandler nå om hvorledes de skal ombringe meg. Våpen har de tilsynelatende ikke mere. Enten har de kastet dem fra seg eller byttet dem bort med brød. Det kan være det samme nå. Men — som i et lynglimt farer det et minne gjennom virvaret i hodet hans — vi rådslo jo nøyaktig slik i leiligheten i Antoniestrasse. Det droiet seg om Lilly, og nå dreier det seg om meg. Den gode gjernings lønn kan fri meg nå. God gjerning? Det var feilheten min som reddet barnet. Og om dette barnet nå vil redde meg er et stort spørsmål. Man må imidlertid forsøke alt.

«Mine herrer», begynner han nesten sakte midt i alt bråket. «La meg først få ta hendene ned. En flokk soldater er ikke redde for én mann. Og la meg så få lov til å si dere noe. Fra min kollega truer det ingen fare. Vi har nemlig grunn til å gjøre en stor bue utenom Gestapo og militærpatroljene. Utenfor er det en kasse med liket av en Gestapokommissær. Han har forgiftet seg selv og hele familien sin.»

«Tullprat!» ler en hånlig.

«Fordi en del av Gestapo fremdeles var i Prag var det tilrådelig å fjerne likene fra leiligheten. Fra vårt standpunkt, me-

Fortsettelse side 6

En artikkelserie av Alexander Langset

Dramaet på Syrebekkestøylene

Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

IV.

nesker. Dette gjaldt også landsbyen Tras Pahang, som lå 11 km fra gjerningsstedet. Ingen har kritisert — såvidt jeg vet — britene for dette.

Det gjøres oppmerksom på at nedenstående utsnitt av fmg. lagmann Bærøes rettsbehandling ikke er stenografisk. For at man ikke skal gjøre ham urett bør leserne være oppmerksom på at det er et referat i «VARDEN» for 24/9 1947. Lagmannens vidunderlige dosering av lovlighet og ulovlighet på okkupert territorium ble med den rådende stemning naturligvis saksavgjørende i de tiltaltes disfavør. Derfor tør antas at den hildede Varden har gitt denne del av «behandling» en korrekt gjengivelse:

Knut Haukelids stupide sprø-ning av Hydrofergen

(Forts. fra forr. nr.)

Skulle slike illegale handlinger, som ikke engang hadde karakter av gerilja, som for eksempel Tronstads, Syverstads, Skinnarlands, Knut Haukelids fatt florere — kunne tyskerne med retten i ryggen ha grepet slik inn mot bygdene i Telemark at stort blodspill var blitt følgen og bygdene var blitt øde og tomme. Lognvikdommen er så forferdelig, fordi den skjuler illegalitetens fryktelige konsekvenser på okkupert område i fremtiden for almenheten, helt bortsett fra dens negligerer av klart nødverge.

For noen år siden drepte noen innfødte den britiske høykommissær, Sir Henry Gurney. Britene utslettet 18 byer og landsbyer i Malaya hvor det bodde 10 000 men-

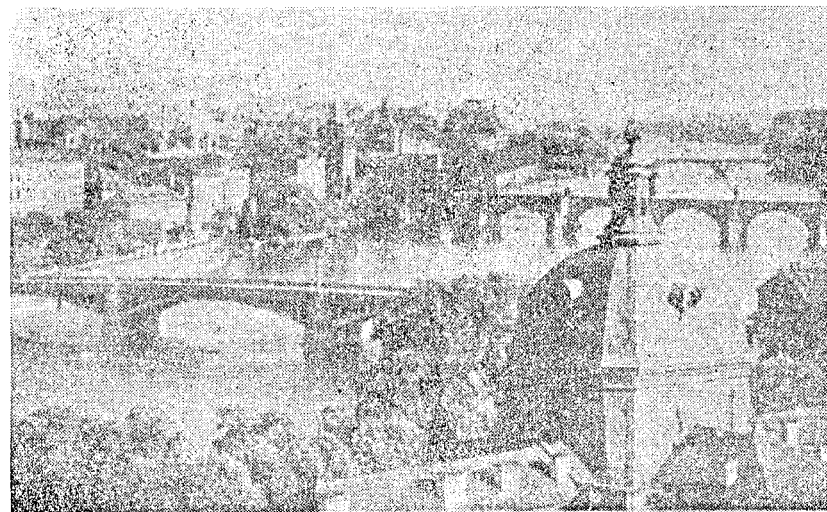
«I sin rettsbehandling uttalt» fung. lagmann BÆRØE bl. a. at det ikke er noe holdpunkt for at Johans eller Torgeir skulle være strafferettslig utilregnelige.

Til dette svarer Johans Lognvik etter domsavsigelsen ifølge referatet: De mener jeg er klar nok til å ta straffen for drap, men allikevel er jeg ikke klar så jeg må sikres. Det synes jeg må være en selvmotsigelse.

«Nødverge forutsetter et angrep og angrepet må være rettsstridig — av en slik art at en ikke plikter å finne seg i det. Kommer angrepet fra en lovlig myndighet er det ikke rettsstridig. Angrepet på Torgeir da han ble bortført var ikke rettsstridig. De militære norske styrker var berettiget til å ta nazilensmannen tilfange når han hadde oppført seg slik at han ble en fare for dem.»

«Neste spørsmål blir hvor meget Johans skjønte av dette. Skjønte han det var frihetsskjempere som hadde bortført broren — kan han ikke påberope seg nødverge. Lagretten må her overveie sansynligheten av om han ikke hadde noe kjennskap til hjemmefront og hjemmestyrker. Han levde i et NS-miljø, men en må ta i betraktning at dette foregikk bare to måneder før krigens opphør. (Det foregikk 11/3 1944. A.L.s bemerkning). Det var vel ikke da mange som ikke hadde rede på hjemmestyrkene. Det kan også nevnes at Rauland ikke ligger langt fra Rjukan, hvor vi har hatt noen av de mest kjente sabotasjehandlingene — av folk på Hardangervidda. En må også ta i betraktning at Johans

(Forts. side 8)

Dramaet på Syrebekkestøylen

Forts. fra side 4

kjente Jon Landsverk, som broren da var dradd avsted med, og det har fremgått av hans forklaring at han visste at Landsverk var jøssing. Johans har også uttalt at hans syns jøssingene begynte å bli nokså aggressive. Lagretten må da danne seg en mening om Johans var orientert eller om han var så utenfor som han vil være.

«Hvis Johans trodde broren var bortført urettmessig kommer spørsmålet om innbildt (putativt) nødverge. Hvis han trodde angrepet var rettsstridig skal denne feiltagelse ikke bebreides ham». Såvidt lagmann Bærøes berøring av lagretten ifølge Varden, som må sies å ha gjort en retts-historisk innsats ved å konservere herr Bærøes komplette desorientering på et vesentlig punkt. Jeg undtar da herr Lagmannens siste bemerkninger om Johans Lognviks «innbildte» nødvergerett! Lognviksaken er attet et i «rettsoppjøret» klart eksempel på at de tiltalte stod fast plantet på lovens grunn, mens dømmekraft var lammet av en i de dager nesten epidemisk ubevissthet — får vi håpe — om sikker rett og sakenes bevislige sammenheng.

Det kan ikke være to myndigheter på okkupert (ja kapitulert) område. Den okkupasjonsmyndighet har okkupasjonsmakten. Da Bærøe «glemte» dette og megen annen norsk rett i denne saken, var som man vil se det riktige allerede konstatert av en norsk lagmannsrett. Sabotasjehandlinger er ikke krig. Forkledte er ikke soldater. Også denne lære at en lensmann på okkupert territorium ikke har nødvergerett for frihet og liv! Og heller ikke hans bror.

Geneve-konvensjonen tilligger sabotører og spioner sålangt fra noen myndighet på okkupert område som den tvertimot gjentar under okkupasjonen av Norge gjeldende rett og konvensjonens nedenstående bestemmelse burde stå med ildskrift for det norske folk som er blitt ført bak lyset, blant annet i Lognvikdommen og sabotørforherligelsen av Knut Haukelids stupide sprenning av Hydrofergen, hvor det til ingen nytte gikk minst 14 helt uskyldige norske menneskers liv. Jeg skal komme mer inn på disse ting i en femte og avsluttende artikkel.

På vegne av «Norsk Samband av politiske fanger», sendte viseformannen den gang, overrettsassessor Axel Middelhø den 3. mars 1952 et brev til Stortinget om at «den form konvensjonen av

12. 8. 1949 om beskyttelse av sivile i krigstid er alt annet enn betryggende».

Det heter heri blant annet videre: «Men artikkel 5, 1ste og 2net ledd inneholder følgende undtagelser fra beskyttelse: Hvis en av partene i konflikten har skjellig grunn til å anta at en enkelt person som er beskyttet av denne konvensjon, med rette er mistenkt for på dens område å drive virksomhet som er til skade for statens sikkerhet, eller hvis det blir bevist at denne person virkelig driver slik virksomhet — kan nevnte person ikke påberope sig de rettigheter og fordeler som denne konvensjon gir, hvis det ville være til skade for statens sikkerhet om de ble utøvet i forhold til ham».

«Hvis en person som er beskyttet ved denne konvensjon blir grepet på okkupert område som spion eller sabotør — eller fordi han selv er på en gjensidig og berettiget mistanke om å drive virksomhet som er til skade for okkupasjonsmaktens sikkerhet, kan en slik person, hvis militære sikkerhets hensyn absolutt krever det, fratras de rettigheter til forbindelse med omverdenen, som denne konvensjon foreskriver».

En lang rekke fremstående nordmenn (184) advarte 15. 4. 1940 efter sprenningen av Lysakerbroen — på det mest innvengende mot sabotasje-handlinger: «Slike handlinger vil — uten å gagne fedrelandets sak — kunne utsette befolkningen for de alvorligste farer». Det er imidlertid klart at begår man slike handlinger — så vet man hva man utsetter seg og folket for.

Redaktøren av Rjukan Dagblad, Jørgen Berge, ga riktige referater av Lognviksaken og skrev mot uretten. Han måtte gå fra stillingen. Han skriver i et brev: «Eg vart opprørt over den dommen ved lagretten i Rauland, og serleg sett på bakgrunn av det som hende med far Dykkaar, og bror Dykkaar. Eg var i fylgje med Johans Lognvik — i same bilen att og fram fleire gonger millom Rjukan og Rauland medan «retten» sto på og eg trur eg kjenner han betre enn dei fleste av dei som dømde han. Eg trur snaut det er mange i lagretten som er meir normale. Ejløve kjennelsen kan eg heller ikkje skyna noko av. Det var ikkje grunnlag for fellelse etter mi meining. Kjennelse veks det upp en Seland som tek seg av dette».

(Fremstillingen avsluttes i en 5. artikkel).

ALEXANDER LANGE.

PROBLEMET MED DE FÆRGEDE

Det er ikke bare i England en har fått et problem med de færgede innvandrere. Også i Norge er det enkelte våkne som ser hvor det bærer hen og som våger å si fra selv om det i dagens Norge er en døds synd å tre frem til forsvaret for vår egen rase midt i all negerforherligelsen. Det går jo nesten ikke en dag uten at en i norsk fjernsyn presenterer en amerikansk sanger eller sangerinne, som pussig nok alle som en er negere. Men tilbake til den annen side av problemet. Politimester Erik Håvie i Drammen har i Politimedmens- nenes Blad skrevet en artikkel hvor han ber myndighetene se litt nærmere på problemet med norsk adopsjon av færgede barn. «Spørsmålet er», sier han «om norske myndigheter vil gå inn for å skape et problem vi ikke før har hatt, ved å medvirke til å føre inn i landet mennesker som ikke hører hjemme og

ikke passer inn i norsk miljø og som med tiden kan skaffe både seg selv og landet uendelige vanskeligheter». Det er ikke rart at det spesielle norske negerorgan VG gråter en skvett og sier at «Norges alltid våkne og gode sosiale samvittighet får et slag i ansiktet av politimester-hånd».

UØNSKET

Et amerikansk flåtebesøk i Guinea for noen tid siden måtte avbrytes før tiden. Myndighetene oppfordret de amerikanske krigsskip til å dra avgårde straks fordi marinesoldatene «oppførte seg som om de var i et erobret land». Som en forstår prøver de nye koloniherrer seg allerede etter at Europa har trukket seg tilbake — vesentlig på grunn av amerikansk press.

NJET

Den omstridte Molotov har avslått et tilbud fra et amerikansk forlag om å skrive en bok om sovjetprominensen

for et honorar av 10 millioner dollars.

FN FORAN SAMMENBRUDET?

Både i England, Frankrike og Belgia er indignasjonen over FN-politikken i Kongo stor og alminnelig og det samme gjelder i Tyskland, selvom landet ikke er medlem. Således har forbunds-dagens president Gerstenmaier i en kringkastings-tale erklært at hendelsene i Kongo har satt en strek over forhåpningene om at det er riktig å bygge videre på FN som internasjonal fredsfaktor. Det år som gikk har ikke bare bragt FN i alvorlige vanskeligheter, sa han, men også ført til en tillitskrise som truer med å undergrave dens autoritet. Det er bare her hjemme i Norge tillitt til dette internasjonale krigsinstrument under ledelse av en farget generalsekretær med en rekke ditto hjelpere — alle åpne eller fordekte kommunister — er stor og rørende. Salige er de enfoldige!

ANTIJØDISK PROPAGANDA I TYRKIA

Den tyrkiske antisemit Cevat Rifat Atilhan har påny angrepet jødedommen i en bok. Han hevder at jødene er muhamedanernes verste fiende og oppfordrer alle muhamedanere til hellig krig mot jødene. I den tyrkiske presse har det ellers kommet til orde skape protester mot boken.

DET OKKUPERTE TYSKLAND

16 år efter at krigen sluttet er det fremdeles ca. 17 000 tyskere i de alliertes tjeneste, nærmere bestemt hos de allierte stridskrefter i Bundesrepublikken. Og i østsonen er det vel ikke bedre.

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5. Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet forsvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår

Løssalg 75 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over et spritz.
Bruk også telefon. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

(Fortsattes)

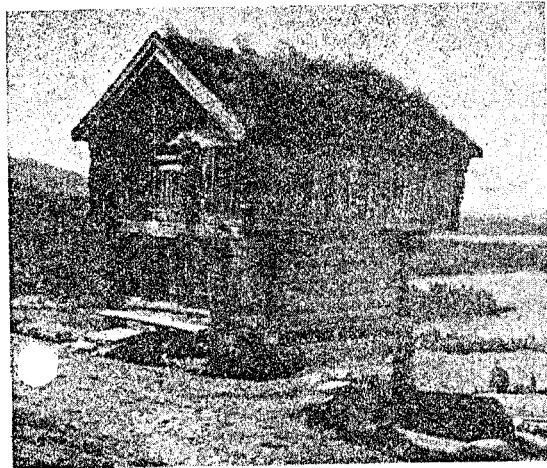
Dramaet på Syrebekkestøylen

Det nye Waffen SS?

Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

V.

VED DEN UBETENKSOMME BORTFØRELSE AV LENS-
MANN LOGNVIK LAMMET SABOTØRENE SIN ILLEGALE
VIRKSOMHET! KNUH HAUKELID TAR FARVEL MED
SABOTASJEN

Fra Gardsjord i Rauland

...må ikke glemmes at det er Johans Lognvik som er hovedpersonen i dramaet på Syrebekkestøylen i Rauland. Etter min oppfatning er hans opptreden skjønnsom, korrekt og tapper.

Sabotørene Tronstad, Syverstad, Einar Skinnarland og Jon Landsverk skadet ved sin ubetensksomme kidnapping av lensmann Torgeir Lognvik sitt av den britiske sabotørorganisasjon SOE gitte oppdrag. Bortførelsen av en lensmann i funksjon og uveltlige disposisjoner førte til dramaet på Syrebekkestøylen. Dette utløste påregnelige motiltak fra okkupasjonsmakten hvis plikt og rett det er å holde ro og orden. Disse tiltak reduserte så den illegale virksomhet i Raulandsheiene og ellers i strøket til det rene absurdum.

...rom gir vi ordet til sabotøren Knut Haukelid i hans bok «Det demrer en dag», side 230 og utover. Herr Haukelid begynner med å fortelle at han har truffet Einar (Einar Skinnarland) som rapporterte at sabotøren Gunnar Syverstad har oppsøkt lensmann Lognvik, slått pistolen i bordet og sagt at hvis han vil beholde livet må han holde kjeft om illegal virksomhet!!! (Epi-soden virker som en scene i den gamle barnelek indianer og hvit. Det fremgår da også av dr. Kjelstadlis bok «Hjemmestyrkene», at britene mente at nordmennene ikke var særlig egnet til hemmelig, illegal virksomhet på det okkuperte område.)

Det står ordrett i Haukelids bok, s. 230, gjengitt Einar Skinnarlands ord til Haukelid om lensmann Lognvik:

«Det var besluttet å skylte ham.»

For å utfylle tidsbilledet av en fundamental begrepsforvirring siterer jeg noen innskutte linjer i saksdokumentene i min besiddelse: «Pres-ten Odd Godal til fru I. L. og T.L. etter «freden»: Her i dette rommet (på Rauland pres-tegård) sat eg og Tronstad, Syverstad og Bj. Gardsjord og planlagde kidnappingi på Tor-geir.»

Tilbake til Haukelid:

Om tiltaket med å bortføre og drepe lensmann Lognvik er Haukelid nesten like kritisk som Folk og Land har vært i disse beretninger om fakta: «Jeg likte dette lite. Rauland lå på grensen av mitt distrikt og en sanna sak ville alltid føre til tyske undersøkelser og meget sladder. Men dette var Tronstads sak, og jeg kunne ikke blande meg borti det. Vi hadde jo ingen idé om at det kunne gå så ille som det gjorde.» (Forts. side 7)

Jean Lartéguy: Tapte skanser. Dreyers Forlag.

Begivenhetene fremover i og omkring Algerie kan komme til å virke bestemmende på verdensutviklingen, og derfor er det da også av så stor betydning å prøve å sette seg inn i hva det er som skjer der, og hvilke krefter som er i virksomhet.

Den algirske opprørsbevegelse vet vi stort sett hva står for. Det er den samme underlige blanding av farget nasjonalisme og kommunisme som vi møter overalt ellers i verden hvor de kommunistiske agenter har drevet sitt spill. Det er denne den fargede verdens opprør mot Vestens ledelse og livssyn, og vi kan kanskje også si kultur, som USA av profittbegjær og av mindreverdighetskomplekser har understøttet, og som Sovjetsamveldet og Kina har puslet til med det resultat at de gamle kolonisaufunn, som riktignok bygget på en kross kapitalisme, men som dog var velordnede og bød på fred og sikkerhet for de innfødte, er blitt erstattet av en rekke såkalt «utviklingsland». Disse land mangler alt som skal til for et moderne selvstendig liv,

Franske fallskjermjegere i aksjon i Algerie.

folk, utdannelse, materiell grunnlag, statsbyggende evne og den vilje og arbeidsomhet som har bygget Europa opp gjennom århundrene. Likefullt har hver eneste av disse negerdespotier maskert som nydemokrater samme stemmevekt i FN som for eksempel USA! En utvikling som har ført til at denne verdensorganisasjon nå holder på å falle fra hverandre, noe ingen bør gråte over slik det hele har utviklet seg, og noe en måtte vente når det gjelder en organisasjon avlet i skam og makt- overgrep av verdenskrigens blodige seirherre.

Hvorvidt et selvstendig Algerie har sjanser til en mere fullverdig innsats enn negerstatene vet vi ikke, men den kampmåte som har vært benyttet lover ikke det beste. Grusomme nedslaktninger av kvinner og barn, bestials

lemlestelse av fangne motstandere og sterk kommunistisk infiltrasjon, tyder ikke bra.

Men det er folkene på den annen siden som interesserer oss, disse som idag fortsetter sin og Frankrikes kamp i og for Algerie og som samtidig trosser general de Gaulle og hans underlige følge av partipolitikere og venstresradikale bråkmakere. Hvorledes tenker europeerne i Algerie, hvorledes er disse franske offiserer

(Forts. s. 6)

Tofte typer fra de dramatiske begivenheter i Algerie. Til høyre en spansk kollega, den 25 år gamle fallskjermoffiser Ortiz. Over: de Gaulle er ute i hardt vær —

FOLK OG LAND

Dramaet på Syrebekkestøylen

(Forts. fra side 1)

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

«Tidlig den 12. mars meldte Sveinung Olsnes at Lognvik var skutt om natten. Jeg fikk øyeblikkelig kontakt til gutta og ga ordre om at alle bevegelser og operasjoner i distriktet skulle innstilles, og at alle som fulgte seg truet, skulle gå hjemmefra... Det ble meldt om tyske biler på vei vestover fra Seljord. Gjennom varslingsstasjonen kunne vi følge bilene fra bygd til bygd... to mann var kommet frem til Olsnes og spurte etter Bonzo eller Knut. De var trette og slitne og ba om å få sendt følgende beskjed:

«Julius og Kåre skutt i natt under trefning med lensmann Lognvik og hans bror.»

Julius visste jeg var Tronstad og Kåre var Syverstad. Nå var fa'en løs.»

Som vi så i den bladets nr. 37-1961 siteret lagmannsrettsdom ble alöri Milörg i Norge kjempende tropper med militær status. Dette ramler ut av Ha id på følgende måte: sammenstøtt kunne ventes når som helst. Det som gjorde saken så meget mer alvorlig, var at de var uten ansvarlig ledelse. Hvis det kom til kamp, ville tyskerne ganske sikkert kunne gjøre kort prosess med de «de Milörgkarene... Raugene måtte unna og de måtte unna fort... Niels fikk også beskjed om å sende befals-

lig meget høyere enn deres — enten de får arbeide eller ikke.»

Sir Cyril Osborne kan ikke forstå at det kan være arbeidspolitikk å gå inn for en slik farget innvandring — noe som må synes åpenbart bortsett fra for norske og britiske fagforeningsledere — og han peker også på visse eiendommelige argumenter som har vært brukt av de fargedes forsvarere, hvis en kan bruke et slikt uttrykk: «The Economist» skrev med nesten fariseisk taktfullhet at engelskmannen er alt for fin til å utføre skitent arbeid i sitt eget land, og at vi derfor måtte ha disse fattige immigranter til å utføre de «sne jobbene for oss. Virke... en utsoekt hjertets bekjennelse fra en liberal likhetsforkjemper!»

Også dette Englands problem er forøvrig en av de farer Norge står overfor, dels på grunn det konstante utvandri. Press som gjør seg gjeldende i de overbefolkede fargede land — samme press om i sin tid førte til de store olkevandringer, men i særlig grad nå i forbindelse med befolkelsen på å drive Norge inn i et Fellesmarked med England som partner. Og det England hvis forhandlingsrannlag er å skaffe samvelandene like rettigheter i et samarbeidende Europa, kan hensikten være å velte noen av de byrder det ikke akter å bære over på del Europa England i sin tid for-

kurset hjem øyeblikkelig. Det var trist å måtte avbryte guttas trening fire dager etter at de var begynt...»

Om situasjonen på Syrebekkestøylen da Johans Lognvik kommer i doråpningen til det indre rummet forklarer Jon Landsverk for Haukelid blandt annet på side 235 og dette er stikk i strid med senere mer hensiktsmessige vitneprov om at Syverstad ikke hadde fått pistolen frem:

«Syverstad satt med pistolen i fanget.»

Kidnappingens konsekvens skildrer Haukelid faktisk anti-illegalt og beskt slik på side 237:

«I en kamp ville de dårlig organiserte og lite trenede hjemmestyrker utvilsomt være underlegne. Bygdene ville sannsynligvis bli svidd av, og krigens utlykker ville for alvor bryte inn over fjellfolket.»

Hadde Haukelid erstattet sitt uttrykk «krigens utlykker» med illegallitetens utlykker skulle vi helt ut ha underskrevet hans ord.

Med brådd mot Tronstad & Co. men med forglemmelse av sin for britene foreståtte skrøkkelige, stupide og unyttige sabotasjehandling mot jernbanefergen «Hydro» — fortsetter han så:

«Gjennom to år hadde vi slitt og strevd med å utføre vårt arbeid på en slik måte at vi ikke bragte fare og ulykke over våre venner... Ethvert spor etter oss måtte bli utstøtt. Alle forbindelser med bygdene måtte brytes, og det måtte gjøres rent bord.»

Nu er Knut Haukelid blitt oberstløytnant. Han er kommet oppover, her har sabotasjen nok hjulpet avgjørende til! Nu er han kommet til andre resultater! Han uttaler således til «Fremtiden», Drammen, 16. mai 1961:

«men spørsmålet er bare om befolkningen makter en illegal kamp... Et okkupert folk kan kun fortsette å kjempe illegalt, men spørsmålet blir om et lite folk vil overleve en slik kamp. Hvis krig kommer, så bør løsningen være at soldater sparer sivilbefolkningen for dette, ved å holde våre grenser. I boken på side 213 omtaler han den illegale eiendighet slik: «Vi snakket ofte om hvorfor det var nødvendig å kjempe fra utlandet og leve i vårt eget land som frølose.» Haukelid tar

Israel

(Forts. fra s. 4)

hebraisk, dagsavis i Israel, plumpet 9. januar 1961 ut med dette: «Så stor som smerten og sjokket ved offentliggjørelsen (av Lavon-affæren) kan være, så bør avsløringen foregå nå, i særdeleshet fordi den oversjøiske presse snart vil bli oppmerksom på den.»

La oss også «bli oppmerksomme».

(Fortsattes).

avstand fra landsflukt og illegalt snikpek med disse ord:

«Hvis menneskene slapp et sånt helvete løs igjen, så måtte vi holde hjemlandet. Våre kjæreste skulle ikke på nytt fylle fengsler og konsentrasjonsleirer.»

Når jeg nu har gått inn på storsabotøren Knut Haukelids avstandtagen fra sabotasje er det for også ved dette sannhetsvitne å stille Lognvikdommenes invaliditet i relieff! Jeg skal nu kaste lyset på hans lumsket senking av Tinnusjøfergen. Det er klarlagt, også ved hans egne utsagn — at det var en overflødig operasjon — men han gikk på utgjerningen ved vilende om at den ville koste et ukjent antall norske uskyldige mennesker livet. Senkningen kostet minst 14 døde norske. — Hvordan et menneske kan leve videre med bevissthet om noe slikt og uten å gå i seg selv og forsøke å lindre — er meg en gåte.

Når dette tas frem i Lognviksaken er det fordi lagmann Barøe gjør dette nødvendig ved følgende bemerkninger: referert i Varden 24/9 1947 som del av hans rettsbelagring:

«Lagretten må her overveie sannsynligheten av om han (Johans Lognvik) ikke hadde noe kjennskap til hjemmefrosn og hjemmestyrker... Det kan også nevnes at Rauland ikke ligger langt fra Rjukan, hvor vi har hatt noen av de mest kjente sabotasjehandlingene» —

Hvis altså Johans hadde visst at kidnapperne var samme slags folk som sabotørene i Rjukanområdet, da var hans nødverge lik 0.

Sitat fra dr. Kjelstadlis «Hjemmestyrkene» side 223: «Den 10. februar 1944 fikk Haukelid tillatelse til å utføre en plan han selv hadde fremlagt nemlig å senke togfergen «Hydro» mens denne førte tungtvannglasten over Tinnusjøen... hadde tyskerne glemt å sette vakter ombord i selve fergen. Denne forglemmelsen gjorde det mulig for Knut Haukelid, Knut Lier-Hansen fra Milorg og Rolf Sørbye, lederen for bedriftsorganisasjonen (B-org) på Rjukan, — å lure seg ombord om kveiden den 19. februar 1944 og anbringe sprengladninger i fergen, som sank ute på Tinnusjøen neste formiddag... Det vakte stor sorg at 14 norske mistet livet ved denne anledning. Det kastet skygge over operasjonen.»

(Fortsattes).

Et apropos —

Forts. fra s. 2

Vi kommer så til slutt til Pottengers utnyttning av eksperimentresultatene for sine pasienter. Her skal bare trekkes fram et eksempel blant de mange. Det er klart belyst ved fotografier: En 5-års pike var meget vansiret av en sterkt framstående underkjev. Uten noen kjevveortopedisk behandling ble hun satt på naturkost

Dødsdans i Prag

(Forts. fra s. 4)

øyene på henpe av opphisselse. Han reiser seg straks, trekker frem en stol, slår hælene sammen og snakker temmelig høyt i en ljenstlig tone; Herr politipresidenten har gått meg i oppdrag å meddele Dem at han ikke kommer for å hente Dem. Herr politipresidenten har reist hjem fordi han ikke var frisk. Tjenestevognen vil være her om kort tid. Fordi det er så sent, skal jeg bringe Dem hjem!»

Piken må først sette seg for hun er istand til å svare. Hun holder hendene foldet i fanget for å skjule sin skjelving, og forsøker å sette den tørre tunge i bevegelse. Nesten alle i hotellhallen har hørt meldingen. Noen småler og blunker til hverandre. Den der kjenner vi, herr politipresidenten lar dukken sin bringe hjem til seg.

«Når Weidermann ikke har andre bekymringer i øyeblikket, annerer en ved rikspolitektoratbordet, «så behøver ikke vi å ha det. Kelner, bring oss en ny runde konjakk!»

«Jeg takker Dem, herr inspektør,» pikens stemme er høyere enn nødvendig. Likevel hesere og mere usikker. «Jeg tror imidlertid det vil være bedre om jeg går tilfots. Jeg har litt hodepine og der-

som var rik på vekst- og utviklingsfremmende vitalstoff. Dessuten ble hun animert til å bygge harde materner og drive ansiktsgymnastikk etter anvisning. Da hun var 10 år hadde kjeven fått normal stilling. Ved selvtrening og vitalstoffrik naturkost hadde hun klart å få i gang en tidligere slanset utvikling av den midtre del av ansiktet, slik at den nå var normal. Disse og alle andre misdannelsesfenomener og tegn på mangelfull utvikling som Pottenger har klart å korrigere, stemte nøyaktig overens med dem som var iaktatt på kattene.

Og nå til konklusjonen: Hvem har i dagens prekkære taunsituasjon et bedre propagandasstoff enn dette, som ovenikjøpet innebærer en mektig appell til den menneskelige forfengelighet? Enn om våre tannspesialister og helsemyndigheter, som i dag ser seg tvunget til å ta opp en sterkere propaganda for bedre kostvaner, som de alder og alder har fått forstå at de ikke har noen tro på — kunne hente seg ekte inspirasjon fra disse kalleforsøkene til Pottenger og Simonsen, som bærer i seg, ikke bare naturens egen løsning på alle tannproblemer, inklusive tannråten, men også på en serie andre problemer som gjelder både fysisk og psykisk helse, bl.a. afersproblemer av relatiot ny dato.

Kilde: F. M. Pottenger og D. Simonsen i Journal of Laboratory and Clinical Medicine. Vol. 25 nr. 6. Dec. 1939, og Journal of South California State Dental ass. nov. —39.

for ville jeg gjerne — «Som De ønsker,» svarer inspektøren tørt. «Får jeg lov å hjelpe Dem med kåpen? De hadde etterlatt den i Deres værelse, men hatten er temmelig kjølig og så har politipresidenten beordret meg til å bringe den hit til Dem.»

Klossete som en tredukke lar hun seg hulle i kåpen, tar den hvite veske, åpner den og legger en pengeseddel på bordet. Nervøst ser hun seg om etter en kelner, men inspektøren har allerede tatt opp pengeseddelen og går kelneren imøte. Han tar imot noen skilinger i vekselpenge, teller dem omhyggelig, overveier om han skal gi kelneren dem som drikkepenger, men så hilser han bare smilende med to fingre til fyllhatten, som han allerede har satt på seg.

«En ekte tølper fra politiet,» flirer en av offiserene. «Vet du hva?» sier hans kamerat og springer opp. «Jeg går etter piken!»

«Gjør helst ikke det for Weidermann er sjalu. Det kunne bli mord og drap av det.»

Men offiseren, en vakker kar, lyseblond og med runde kinner, er allerede utenfor på gaten.

Strophangaten er mennesketom. Trass i mørkleggingen er vårnatten meget lys. På fortøuet på den annen side smelter en skygge hurtig inn i en port. Et eller annet derover har forandret seg. Men hva? Der er jo frisørforretningen hvor han ofte tar manikyrer på grunn av de vakre pikene der.

Vinduet med de tre vokshoder er det som er forandret. Vindusruten er overklebet med rødt papir. Han kan tydelig lese de største trykklinjer. Han forstår tsjekkisk for han er fra Aussig. «Det kommunistiske parti i CSR — det blir et kraftig oppgjør med tyskerne — kamerat timen er —»

Skyggen løser seg ut fra veggen og løper mot Wenzelsplass.

«Holdt,» roper offiseren. «Holdt, ellers skyter jeg!»

Piken og politinspektøren har allerede gått ut på gaten. Offiseren står like foran dem. Men ikke lenge. Et skudd — offiseren faller langsomt på kne, så snur han seg og slår bakhodet i broleggingen.

Inspektøren griper sin ledsageriske i armen og trekker henne med seg. «Løp da, løp, fordomt også! Ta Dem sammen, vi må forsvinne før —»

Bak dem blir det skreket og plystret. Derover løper mannen tilbake og smelter inn i Palais Lucerna-passasjen.

«Hurtig inn i bilen,» peser inspektøren og kaster piken inn som en pakke. Bilen bærer politipresidentens vimpel. En lysk militærpatrulje, fire eller fem mann, iler forbi bilen — «la oss slippe gjennom, politipresident,» skriker inspektøren, men tyskerne har allerede sett vimpelen og løper videre.

Foran annen inngang til Lucernapalasset ved siden av Café Rokoko ved Wenzelsplass står en tysk militær bil. Mannen i passasjen er i en felle.

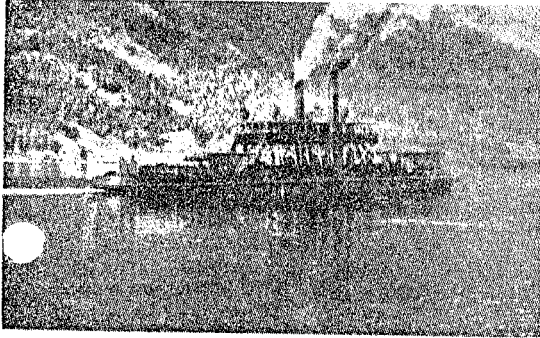
(Fortsattes).

Dramaet på Syrebekkestøylen

Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

V.

SENKNINGEN AV JERNBANEFERGEN «HYDRO» SOM LAGMANNEN TREKKER INN SOM FELLEENDE MOMENT I LOGNVIKSAKENE: JOHANS MATTE VITE AT DET VAR SAMME SLAGS UANTASTBARE PERSONER SOM OPPTRADTE PÅ SYREBEKKESTØYLEN.

«Hydro» med 50 mennesker og 11 jernuncogner ombord, delvis inneholdende kullut med 1-2 pct tungtvann senket med tidsinstillt brann på Tinnsvøen på det dypeste mellom Rusgrend og Busnes 20. februar 1944 — planlagt av Knut Haukelid, utført av ham, Odd Sørli og Knut Lier-Hansen. Blandt de reddede var Arvid Fiadmo, som nu dirigerer «Don Juan» og universitetslektor Bjarne Berulfsen. Ca. 18 omkomne, hvorav flere barn.

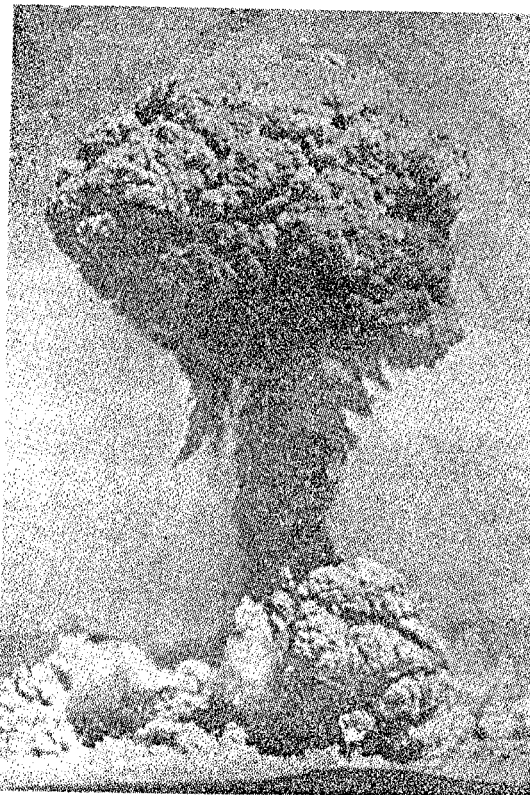
Forts. fra nr. 3.

Når en slik fremstilling etterpå skrives om en bevisst eller ubevisst rettslig og faktisk fortengning av det for lagmannsretten foreliggende grunnlag, for av politiske grunner å ramme brødrene Lognvik — så må man stadig holde seg for øye den for dømmende psykose som den gang bestemte dømmende personer, som ingen innsats, kanskje, hadde gjort for sitt land da det knep?

I dag er det således lett å få øye på at dommen bygger på uriktige vitneprover fra minst to, og «teorier» fra en som selv hadde forsvar behov, som «ullmektig» Christian Ove, på politisk sympati og antipati, og blant annet på en eiendommelig rettsbelæring av lagmannen, Børge, hvor han hevder blant andre gale ting — som man vil ha sett — Johans Lognvik måtte at han forgrep seg på slike uantastbare som i moderne norsk strafferett kalles «sabotører» — slik forstår jeg herr lagmannen, som henviser til sabotasjen i Rjukanområdet. Vi må derfor se på denne avskyelige, prisbelønnede utåd — den lumskete senkning av jernbanefergen «Hydro» på Tinnsvøen søndag 20. februar 1944. Det er nødvendig, da dommerens henvisning til «bedriften» er dominert av glemsel for den avsky denne skrekkelige, u-nødvendige og ukrigerske handling vakte hos jevne mennesker, som ikke skulle komme seg opp på politiske konjunkturer.

Man må holde seg for øye at de falne på Syrebekkestøylen, Tronstad og Syverstad, er delaktige i Rjukansabotasjen. Knut Haukelid forteller om Syverstad at denne tok seg meget nær av senkningen. Einar Skinnariand

(Forts. side 3)

Er atomprøvene utryddelseskrig mot de nordiske folk?

Fantastisk, men ikke utrolig påstand av vitenskapsmann

I det tyske tidsskrift «Suchlicht» finner vi gjengitt en samtale som en av tidsskriftets venner har hatt med en vitenskapsmann som nyter internasjonal anerkjennelse som sovjetkjenner. Han er kommet til den forferdende slutning at de angivelige «atomprøver» ikke er forsøk, men vel planlagte krigshandlinger Hans mistanke høres i første øyeblikk fantastisk ut, sier tidsskriftet, men den hviler på pålitelige informasjon. For egen del vil vi føye til at det også drives atomforsøk borte i USA og at det muligens kan være en sammenheng her ut over de fronter man vanligvis forestiller seg. Iallfall er den gjengitte samtale av interesse for den som leter etter de virkelige tråddrekkere, personene bakom det som skjer. Vi gjengir den derfor her i oversettelse:

«Herr doktor! Tillater De noen spørsmål i tilknytning til det område som Deres livsverk er viet. Hvorledes bedømmer De på grunnlag av Deres informasjoner de sovjetiske atomprøver?»

«Det dreier seg ved disse kjernevåpen som er bragt til tenning på europeisk grunn ikke lenger om prøver. Vi har her å gjøre med gjennomføringen av en plan, hvis forberedelse etter hva vi antar begynte med et møte på transuralsk grunn i året 1951, altså for over 10 år siden. Dengang bestemte Sovjetsam-

Er det noen som trekker i trådene bak de røde tsarer i Sovjet-samveldet også?

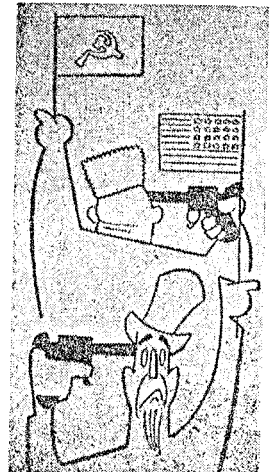
videts førerskipt seg for en ny slags biologisk krig, som skulle føres til fullstendig lammelse av motstanden hos den fri verden uten krigserklæring og uten hensyn til folkene innen det sovjetiske maktområde.

Det ville være en feiltagelse av Vesten i denne forbindelse å tale om en «utpressing». Det dreier seg for den sovjetiske gruppe som er kommet til makten ikke lenger om erobring av landområder eller posisjoner. Selvsagt er den til enhver tid rede til å innkassere disse samtidig som en bifortjeneste av Vestens nervesammenrudd, om ikke annet så fordi slike trekk på sjakkbrettet i den offisielle verdenspolitikk er glimrende til å skjule den egentlige målsetting. Således er den sovjetiske strategi ikke særlig interessant hverken i Laos eller i Berlin. Men de egner seg jo begge ganske godt til å drive trekk på trekk-forretning på det offisielle plan, mens samtidig femtekolonnen bringes fullt til innsats.

Jeg mener dermed blant annet den publisistiske virksomhet til ledende USA-kretser, som til enhver tid er rede til å skjule virkningen av megatonnbomber og som

avledningsmanøvre å istemne et takknemlig jubelskrik når en sovjetfunksjonær i Berlin imellom ikke argumenterer med maskinpistolen. Mr. Hunter, sjefen for den indre sikkerhet i USA kalte i senatet denne krets for Sovjets påliteligste hjelpere. Også i denne formel ligger det en feiltagelse. Disse gentlemen er ikke bare hjelpere, men medlemmer av den handlende sovjetiske gruppe, hvis mål er en rasendeleggeskamp som verden ikke har sett maken til.»

(Forts. side 7)

To gjenværende «store»

HUSK BLADPENGENE!

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014 Dramaet på Syrebekkestøylen

(Forts. fra side 5)

medvirket til affæren. Er det nemesis som opptrer på støylen?

Det sees av Knut Haukelid's bok side 193 at han visste hva han innlot seg på: Her foreligger sannelig klart forsett i straffelovsmessig hensende:

«Ingeniørene i Rjukan ble reddet da de hørte at det dreiet seg om angrep på transporten. Den første tanken som da slo Einar (Skinnarland) og meg, var at dette kom til å koste både menneskelig og pressalier. Ingeniørene framhevet også det samme.»

Sabotasjeføderer Haukelid forferdes nu et øyeblikk over sin egen plan om å senke fergen og lar Einar telegrafere til de britiske oppdragsgivere for norskfødte sabotører (oberst Wilson):

«Våre kontakter Rjukan mener at tysk metode er underlegen overfor norsk stopp. De tviler om at resultatet av operasjonen er verdt repressalier.»

Her avsier Haukelid dommen over seg selv: Senkningen av fergen er faglig nonsens. Men London fastholder utførelsen av hans egen plan. Noe av det mest makabre skriver han så på side 203:

«Rolf (Sørlie, en hjelper) hadde en god venn som skulle reise med ferja dagen etter. Han ba om lov til å advare ham, — men etter nærmere vurdering fant vi begge ut at vi ikke turde ta risikoen. Det var vanskelig å vite hvor mange venner vennene kunne ha — som var i samme situasjon. Jeg visste at Rolf's og mine nerver ville holde, men jeg kunne ikke vite om fremmede mennesker ville ha nerver til å aksjonere på sin gang.»

Her skryster Haukelid til og med av sine nerver når det gjelder å utføre en slik udåd. Gunnar Syverstad som falt på Syrebekkestøylen har såvidt jeg skjønner medvirket i denne Haukelid's aktivitet. Syverstad ba om lov til å varsle sin mor. Det heter herom hos Haukelid:

«Syverstads gamle mor skulle reise med ferja om søndagen. Jeg ba ham om at han på en eller annen måte skulle holde henne hjemme uten å si noe.»

Karrierejegeren Haukelid turde ikke la moren til professor Tronstad's venn gå i dypet med fergen?

Alminnelige mennesker forstår idag hva klokken er slagen. Løgnen om at det store var så stort har hatt sin tid! Det er i vårt folk et antall tenkende mennesker som ennå ikke har funnet hverandre for å kaste åket av! En av disse ofre for den prisbelønnede kriminalitet skriver om den dekorerte og filmede

ugjerning på Tinnsjøen noe som er dypt rørende og utsier dommen over sabotasjen. Han skriver i «VARDEEN» den 25. januar 1946 side 3:

«TIL RJKANSABOTØREN KNUT»

Jeg sitter her med Rjukan Arbeiderblad av 20. desember 1945 foran meg og leser om hvordan «Knut» i artikkelen «Rjukansabotørens egen beretning», skriver om sin «bedrift» — senkningen av fergen på Tinnsjøen 20. februar 1944. Jeg mistet ved dette høve en av mine kjære og finner ikke «bedriften» fullt så strålende som de herrer som tildele «Knut» og kompani medaljen for vel utført heitaded. Det å miste en av sine kjære er alltid grusomt, ja så grusomt at det vel ikke kan forståes fullt ut før det er erfart, men den måten man mister dem på spiller nå engang også en rolle.

Jeg har til en viss grad hele tiden siden dette hendte, — forsøkt å finne et undskyldende moment for denne etter min mening — udåd, har prøvd å tro at det måtte være beregnet på en annen måte, men at den tidsinnstilte bomben f. eks. måtte ha gått av på feil tid. Det har bydd meg imot å tro at nordmenn med kalt blod kan sende så mange uskyldige landsmenn i døden uten så meget som å løfte en finger for å varsle dem, — så de kunne ha sjanset til å redde seg. Men etter å ha lest «Rjukansabotørens egen beretning», ser jeg jo at jeg har tatt feil, det er kynisk planlagt det hele.

Det var altså bare tomme fraser når det så smukt het fra London og andre hold at «norske liv måtte spares»? — Men her ble det planlagt at fergen skulle taes midt-sjøs, der skulle disse skånselest drikkes som rotter. Fy, fy og etter fy!

Jeg synes jeg hører røster heve seg om at disse måtte ofres til fordel for de mange, men kom aldri å si at det var uråd å få gitt et varsko! Det er blitt gjort i alle andre sabotasjetilfelle, såvidt meg bekjent, dette er heldigvis enestående i sitt slag.

Jeg føler meg såvisst ikke kompetent til å bedømme denne sabotasjehandlings verdi, eller dens innvirkning på krigens gang o. s. v., men det finnes etter min mening ikke undskyldning for at så mange staute norske ungdommer brutalt og rått sendes i dypet uten sjanset til redning. Hadde en av dere fulgt med fergen — maskert eller skjult — og i det rette øyeblikk med våpen i hånd tvunget passasjerer og mannskap i båtene, da skulle jeg vært villig til å se dette som en heitaded.

Jeg har lenge gått og båret på dette, og kanskje hadde

Røde Hilde igjen.

«Uforsonlig hårdhet mot alle fiender av den sosialistiske stat», krevet den nye riksadvokat i den tyske østzone, Josef Streit. Hilde Benjamin på sin side forsikret riksadvokaten om at alle sikkerhets- og justisorganer i sonen var «i full beredskap».

Mere Wiedergutmachung.

Den zionistiske overkirkador dr. Goldmann er meget fornøyet med de samtaler han nylig har hatt med tyske politikere om die Wiedergutmachung. Han hadde funnet megen forståelse, sa han, for ønskene om å utfylle hurtigst mulig lukene i den eksisterende Wiedergutmachungslov.

Det går fremad.

Nehru har utstedt en forordning som forbyr den vanlige hilsen i India «Goddag, Gud være med Dem!» Ny tiltale skal være: «Leve India.» Vi foreslår som tilføyelse «det fredselisende». Ellers holder vi prinsippet på den gamle gode «Heil og sæ!»

det aldri kommet frem for offentligheten, dersom jeg ikke atter og atter blir minnet om denne skjendelsedåd, ved disse gjentagne avisartikler, og denne stadige herilgelse av «heltene fra Rjukansabotasjonen». Når jeg daglig har for øye hva denne grusomme ulykke har hatt å si for hele familien som mistet sin kjære kjekke unge pike på denne bestialske måte — da greier jeg det ikke lenger, men må få lov til å komme med et åpent spørsmål til «Knut og kompani»:

Er dere svært stolte av den medaljen, kan dere følge dere vel, når dere går i dere selv og tenker på den sorg og fortvilelse dere har bragt inn i mange heimer? I fredstid blir mord straffet med fengsel, men i «krig» blir massemedaljer med heltemedaljer. Men husk at medaljer har alltid en bakside! Dere skulle om ikke for mer enn en eneste julaften være vitne til en mors og fars bunnløse fortvilelse, eller søsken og andres inderlige sorg over tapet av det dere brutalt senket i dypet. Kanskje har «Knut» også en søster f. eks. Sett Dem et øyeblikk i andres sted og tenk Dem at det var blitt plasert en sprengbombe i baugen på den båten hun intetanende satt ombord i, på vei til sin post, sin daglige kamp for tilværelsen. — Prøv, og De vil finne at det er temmelig vanskelig å se noen heitaded i en slik handling.

En som ikke er enig i medaljen».

(Fortsettes).

Pinlig feiltagelse.

Deutsche Wochen-Zeitung forteller at under de østlige bestrebelsler på å lage general Heusinger til «krigsforbyrter» ble det begått en litt pinlig feiltagelse. Blant dokumentene som skulle «bevise» Heusingers skyld og som Sovjet sendte over til den amerikanske regjering var det også ett som ikke bar Heusingers underskrift, men derimot Vincens Müllers, tidligere generalstabssjef for folkehæren i østsonen.

Frimurerbesøk i Israel.

Tyske frimurere foranstalter i neste måned nok en flytur til Israel. Hensikten er etter hva «Jüdische Allgemeine» beretter å lære landet å kjennet, samt å besøke israelske loger. De tyske frimurere er blitt invitert av den israelske stormester dr. Max Seligmann, som i 1961 besøkte de tyske loger og også ble høytidelig mottatt av Bundespresident Lübke. Særdeles interessant er det at frimurerne

Dødsdans —

(Forts. fra side 7)

av truten på ham. Pass deg, sa jeg til ham, så du ikke blir liggende i sovesalen vår ikveld. Nå, og der ligger han altså. De har jo ikke spist annet enn plakatsuppe i månedsvis i Theresienstadt, det var «Eintopfgericht» der. Det fortelles at SS lot putte i kjelen alt som jødene fikk utenfra av pakker. Også eskene, hyssingen og brenne ble kokt med.

«Har man allerede sluppet fri jødene i Theresienstadt?» spør en av guttene.

«Anei da. Disse har flyktet mens de arbeidet på marken.»

«At de ikke er redde for å bli knepet igjen», sier en annen og står på tærne for bedre å kunne se de døde jøder. Ialt er det seks lik.

«Hit til jernbanestasjonen kommer det ingen tysk patrulje. Se på flyktningene, jeg anslår flokken til titusen. Der viser nok herrene seg helst ikke. Denne sluttseir vil de ikke se»

«Og hvorfor gir folk jødene så meget å spise?» avbryter en av pikene.

«Ja, først av medlidethet, men hovedsakelig av beregning. Folk tror at jødene vil beskytte dem når russerne kommer. For russerne, min kjære, vil forhøre alle. Hva har du gjort under krigen? Har du holdt med tyskerne, så blir det ikke så enkelt. Men hvis en jøde vil vitne at en —»

Inspektøren banker jernbemannen på skuldren. «Røker De? Her har De en sigarett.»

«Den kan man alltid bruke. Hva koster de egentlig for stykket nå? Ti kroner allerede, ikke sant? Jeg vet ikke hva svartebørshandlerne gjør med alle pengene. I

tydeligvis er de eneste tyskerer som blir akseptert i Israel.

Forvrenning av retten.

Under de såkalte Moskva-prosesser i slutten av tredveårene var Visjinskij offentlig anklager og sørget sammen med de såkalte retter for at alle de tiltalte ble dømt overensstemmende med makthaverens ønsker. Etter krigen ble Visjinskij utenriksminister og døde i 1954. Nå skriver det sovjetrusiske regjeringsorgan Isvestia at Visjinskij forvrenning av sovjetisk rett fremdeles er en tung byrde for mange juridiske studenter. Visjinskij og hans feller, som forvansket det virkelige innhold av sovjetisk rettspleie, forsøkte å legge et juridisk fundament for masseundertrykkelse og lovløshet og forfalsket særlig teorien om sannheten i rettspleien, skriver Isvestia nå. Vi tror det ikke bare var i Sovjetsamveldet en slik trakkert rett og anstendighet under føttene og forsøkte å legge et juridisk grunnlag for overgrep og urett. Er ikke bladets ord som skreddersydd også for de norske Moskva-prosesser fra 1945 og utover?

forretningene tar man ikke lenger mot tyske penger og protektoratspenger. Bytte er parolen nå. ØI mot strømpen, sukker mot såpe —»

«Si meg, hvor blir jødene egentlig begravet?»

«Disse jøder? De havner på patologiske institutt ved Allgemeines Krankenhaus og blir lagt på is. Angivelig skal de alle sammen senere begravnes høytidelig. Siden mandag har vi hatt over seksti lik her. Det var også kvinner blant dem. Hvis De imidlertid vil vite mere, så sitter der jøder der bak ved stallen. De kan gi Dem bedre beskjed.»

Men inspektøren er der ikke lenger. Det han ville vite vet han. At man i natt fremdeles kan sove rolig i det jødiske gravkammer.

FOLK og LAND

Klerschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 86
Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia, Utlandet forøvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår

Løssalg 75 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgiro nr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

Nok en «historiker» avslørt og dømt

WILLIAM L. SHIRER MED «DET TREDJE RIKES VEKST OG FALL»
TRUKKET FOR RETTEN AV GEORGES BONNET.

William L. Shirer:

Det tredje rikes vekst og fall
— H. J. W. Cappclens Forlag,
Oslo.

Respekt for sannheten er et menneskelig adelstegn. Av tidens forakt for sannheten kan man derfor også avlese dens dype forfall. Og om den sannhet som får i vesterlandene i dag, kan man visselig si som Henrik Ibsen i «Kejsers og Galileer»: «Et eneste har jeg lært i Athen. Den gamle skønhed er ikke lenger skøn, og den nye sandhed ikke lenger sand.»

Det er ikke minst når en lese det som skrives om Det tredje rike, som fikk en så beærolig slutt, knust av konkurrerende verdensmakter, og om verdenskrigen, en må trekke slike triste konklusjoner som foran, først og fremst kanskje ved lesningen av i sannhet sørgelige ut. norske forleggere gjør i den haug av løgnaktige verker som ser dagens lys i utlandet og som er båret oppe av et sykt hat. Disse bøker er så meget mere ødeleggende fordi «en halv sannhet er farligere enn en hel løgn. Den siste er lettere å oppdage enn den første, som forklær seg for å kunne bedra».

I disse dage kan man se utstilt i bokhandlervinduene annet bind av den amerikanske journalist William L. Shirer's gigantiske historieforfalskning «Det tredje rikes vekst og fall».

For den som har forsøkt å orientere seg litt på fritt grunnlag utenom den i Norge autoriserte «sannhet», ligger historieforfalskningen klar dagen allerede ved et ig gjennomsyn, og selv ikke de tilsynelatende overbevisende kildeangivelser kan gjøre en løgn sannere. At den ene historieforfalsker anfører den annen som kilde er naturligvis intet bevis for riktigheten av det som anføres, skjønt det er godt og velbrukt trick hos alle de flittige arbeidere i hetsens vingård både her hjemme og ute i den store verden. En av Shirers kilder er således den nylig avslørte historieforfalsker Gisevius, som vi bragte en lengere artikkel om i forrige nummer!

Det er både uoverkommelig og ugjærlig her av dette verk på i alt omkring 1200 sider å plukke frem forvrenninger, usannheter og åpen hets. For oss nordmenn kan det kanskje være opplysende nok å se litt på om-

Georges Bonnet satte «historikereus på plass

talen av «angrepet på Norge.» Riktignok erkjenner forfatteren på sett og vis langt ute i kapitlet at vestmaktene i like høy grad som tyskerne planla aksjoner mot Norge, men hele opplegget er bygget på den gamle grammofoonplate om Tyskland som skurken og den ene fordømmelige og skyldige. Og når Shirer beretter om Quisling i denne forbindelse, så vet en faktisk ikke enten en skal le eller gråte. Han forteller således at «samme kveld (14. desember 1939) ga Hitler OKW beskjed om å utarøide utkast til en plan i samråd med Quisling.»

Det er denne versjon som en av de begeistrede norske anmeldere av makkverket, Niels Chr. Brøgger i NATIØNEN gir denne karakteristikk: «Hans omtale av Norge-krigen er klar, klok og objektiv.»

Det burde vel i denne forbindelse være tilstrekkelig å

vide til det selv den solesmke «domstol» kom til i Quisling-saken, nemlig, som det heter i dommen: «— de militære myndigheter arbeidet videre med de egentlige okkupasjonsplaner. Dette arbeid ble fremmet i størst hemmelighet, da en var klar over at overraskelsesmomentet var av avgjørende vekt om okkupasjonen skulle lykkes, således ble ikke en gang tillatte holdt underrettet om planene» — de planer altså som Shirer vet ble utarbeidet «i samråd med Quisling»!

*
For fortsatt å holde oss til denne skrivende tultball Brøgger, så sier han rent generelt om Shirers bok at

«Personlig tror jeg at Shirers tobinds arbeid er det ypperste verk om Det tredje rikes historie som til dags dato er skrevet. — Et slikt verk som Shirers burde bli obligatorisk lesning for alle gymnasiaster i dag, likegyldig hvilken linje de går, og det burde også ekstempereres i realskolen.»

Det lar seg overhodet ikke gjøre i en avisomtale å nevne selv en liten brøkdell av grove feil, direkte forfalskninger og ondsinnede utlegninger i det verk Brøgger er så begeistret for, og det er vel for den saks skyld ingen av rette vedkommende som vil ta vårt ord for god fisk heller. La oss da isteden dokumentere gjennom en rettssak som uylig har vært ført for fransk rett, hva denne nydelige «historikeren» til Brøgger og NATIONEN står for.

Det var ingen ringere enn den franske diplomat og eksminister Georges Bonnet

Fort. side 7

To av hovedpersonene i spillet for verdenskrigen brøt ut: Chamberlain og Daladier. Bonnet var utenriksminister i Daladiers regjering.

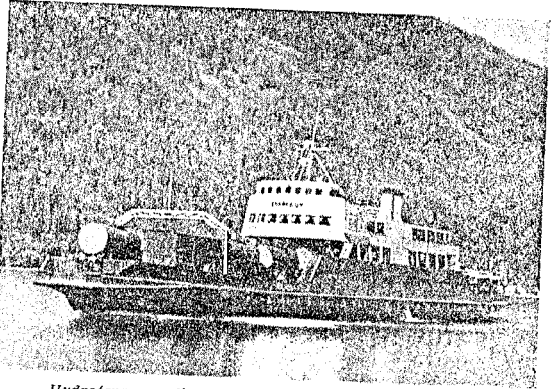
En artikkelserie av Alexander Lange:

Dramaet på Syrebekkestøylene

Feilaktige dommer for «drap»
og lovprisning av opprørende sabotørforbrytelser som må revideres

VI.

DEN PRISBELØNNEDE FILMEDE, KOMPLETT UNØDVENDIGE UGJERNING PÅ TINNJSJØEN, SOM SETTER DEN HORRIBLE DOM I LOGNVIK-SAKEN I RELIEF.

Hydrofergens etterfølger «Storegut» på Tinnnsjøen

Intet medlem av Nasjonal Samling har hverken i eller utenfor retten noenstne kunnet tvinges til å erkjenne at han ved å erverve seg medlemskort i et før okkupasjonen av Justisdepartementlig godttatt parti — dermed var krigsforreder! Forsett og skyld med hensyn til rettsstridig militærforrederisk bistand i krig — som Norge deltar i — kan medlemskap i NS åpenbart ikke medføre i og for seg. Selv mentalt forstyrrede vil forstå at militær forreder ifølge dagjeldende paragraf 86 i straffeloven kan kun den være som i krig går fienden militært tilhånde, f. eks. ved å vise ham vel så han kan angripe norske tropper i ryggen, o.s.v. —

Johans Lognvik var ikke medlem av NS. Han opptrådte eksemplarisk — etter mitt skjønn — på Syrebekkestøylene i klart nødverge. I dag er det vel ikke et uhildet menneske som er i tvil om det. Men lagmannen blåser inn i lagretten en faktisk og juridisk — sepeboble: Johans og Torgeir Lognvik må ha forstått at de foran seg hadde sabotører, d.v.s. norske militære og uantastbare myndighetspersoner, — av lignende type som slike som senket hydrofergen!!

Som man vil se manglet det derimot hos Tinnnsjøesabotøren Knut Haukelid ikke forsett og full bevissthet om u-gjerningens karakter. —

Lederen her, sabotøren Knut Haukelid demonstrerer i sin bok «Det demrer en

dag» at han er fullt klar over hvilken forferdelighet han begår. Han skriver således på side 197:

«Efter å ha diskutert saken frem og tilbake gjennom fler dager fant vi ut at den sikreste måten var å senke ferja. Tinnnsjøen har en dybde som går langt under havets overflate. Den er nesten 400 meter dyp. Her ville djvelskapet ligge trygt.

«Men ville dette la seg gjøre? Var det en mulighet for å kunne få lagt en ladning ombord på en sådan måte at ferja gikk ned? Ville det være mulig å bringe ladningen til å eksplodere på det rette tidspunkt?

«Det er alltid hardt å fatte beslutning om handlinger som medfører tap av menneskeliv. En offiser må ofte fatte slike beslutninger under krig. I en

(Fort. side 8)

Knut Haukelid avslører ugjerningen i sin bok

(Forts. fra side 5)

regulær krig faller dette som oftest lettere. Offiseren er en liten del i et organisert apparat, og hans beslutninger har i alminnelighet bare konsekvenser for regulære soldater eller fienden og hans folk. Her skulle det utføres en krigshandling som måtte sette en del menneskers liv i fare. — mennesker som tilhørte vårt eget land, og som ikke var regulære soldater.

«Våre kontakter på Rjukan var fortvilt over de ulykker som en ny sabotasje måtte føre til». —

Med megen innpakning bekjenner altså den nåværende oberstløytnant Haukelid, standkvarter Kongssberg, at hans «krigshandling» er en illegal sabotasje-handling. At han tenker på senkning av Hydrofergen vekker fortvilelse hos hans kontakter på Rjukan, blant ingeniører der. Dommen for noe verre enn manglende skjønnssomhet må her dessverre bli hård, det vet herr Haukelid selv, åpenbart.

Knut Haukelid visste at senkningen ville koste et ukjent antal uskyldige norske mennesker livet. Side 193:

— «Den første tanken som slo Einar (Skinnarland) og meg, var at dette kom til å koste både menneskeliv og repressaler. Ingeniørene framhevet også det samme».

Hva denne stupide og absolutt krigsuviktlige sabotasje-handling kostet, — bortsett fra varig og fundamental forvirring av rettsbegrepene, som kan føre til vårt folks utslettelse, hvis man ikke kommer til sans og samling i en eventuell ny besettelse — finner vi oppskrevet i Rjukan Dagblad for mandag 21. februar 1944:

OMKOMNE

Fortegnelse over de personer som med sikkerhet må antas å være omkommet ved D/F «HYDRO»s forlis søndag den 20. februar 1944:

1. Rolf Johansen, korrespondent, Oslo.
2. Johnsen, pianostemmer, Notodden.
3. Bjørg Karlisen, Lillekloster, Skien, (15 år gm.)
4. Reidun Karlisen, Lillekloster, Skien, (14 år gammel).
5. Borgni Grønås, Notodden (62 år gammel).
6. Ole Engebretsen, maskinist, Mæl
7. Halvard Grasdalen, dekksmann, Mæl
8. Werner Anderson, Notodden.
9. Ingeborg Anderson, busmor, Notodden.
10. Unni Lise Anderson, Notodden, (3-4 måneder gammel).
11. Berit Welander, Sam

- Fydes gate 80, Rjukan (17 år).
12. Bjørg Moen, Wädens gate 27, Rjukan.
 13. Bjørg Nordeng, Vikersund.
 14. Kaare Sidney Røed, Raithelegate 3, Rjukan.

Dessuten omkom fire tyske soldater hvis navn ikke nevnes i Rjukan Dagblad. Det var ifølge bladet 29 reddede. Listen begynner med Gerd Asak, Månavegen, Rjukan, og slutter med Alf Ytterøy, Snipetorggaten 35, Skien. Den omfatter også fire tyskere. Blant de reddede var violonisten Arvid Fladmoe, som nettopp nu dirigerte «Don Juan» i Oslo, og universitetslektor Bjørn Berulfsen, Akersborg Terrasse 19, Vestre Aker. Nåværende kapelmester og dirigent Arvid Fladmoe hadde visstnok vært på turné med sin utspøkte, italienske Testatore-violin til 12.000 kroner. Violinen gikk ned med fergen, fløt opp igjen og ble reddet og han sier den er like god i dag. Pianostemmer Johnsen omkom. Kaba-retkunstneren og maleren Henry R. Hagerup ble ved et tilfelle ikke med fergen ulykkesdagen.

Flere av de reddede understreket av Hovin-bøndene har stor andel i bergningsarbeidet som resulterte i at såvidt mange ble reddet. Fergens fører, styrmann Spørensen, nektet å bli tatt opp i båt og svømte i land selv. Flere reddede kom opp til gården Perskås som ligger på vestsiden av Tinn-sjøen, og her ble de tatt godt vare på.

Ekspeditor Guidahl forteller at de han var sammen med fikk tak i den eneste redningsbåt som man overhode fikk på vannet. Billettøren, dekksmann Grasdalen omkom, mens han prøvet å få fergens annen livbåt fri. Grasdalen ble nesten kunst mellom jernbanevognene, da fergen krenget i de få minutter før den sank. Guidahl forteller at mens de forsøkte å få fri årene og karre seg i land — tok de opp Arvid Fladmoe, som lå i vannet, og en tysk soldat, som også forsøkte å svømme i land.

På ulykkesstedet er loddet en dybde av 440 meter, så herr Knut Haukelid hadde regnet det hele riktig ut. — Guidahl fremhever bonden fra Urdalen, Halvor Digerud som rodde så blodet sprang fra neglene for å redde dem som lå i vannet. Den 30-årige Gulleik Perskås rodde straks ut og reddet en mann. God innsats gjorde også Jon Dalen senior og junior. — Sjøforklaringen ble admi-

RYKTER OM KRING RAPALLOBESTREBELSENE.

Soldaten-Zeitung forteller at ifølge seriøse meldinger fra diplomatisk hold skal Sovjetsamveldet være rede til å tilby Bundesrepublikken total innlemmelse av Vest-Berlin i bundesstaten og en eksteritorial korridor til Berlin med en jernbanelinje, en bilvei og en vannvei, som en første ydelse for å bedre forholdet mellom Sovjetsamveldet og Bundestyskland. Dette er jo noe annet enn det for eksempel Kroll beskyldes for å ville avtale med russerne, og burde kunne være et diskusjonsgrunnlag med sikte på en endelig løsning.

ATOMJONGLØRENE.

President Kennedy har i en tale åpent innrømmet at prøvene med kjernefysiske våpen betyr en langiktig fare for menneskeheten, men denne store forkjemper for FN og internasjonalisme hevder likevel at hensynet til USA må gå foran. Det er nøyaktig det samme som Krustsjov sa da han startet

prøveserien og alle norske aviser hylte i kor over denne umenneskelighet. Nå, da USA gjør det samme er det påfallende stille. Ja, det er ingen indignasjon på menneskehetens vegne bortsett fra i DAGBLADET, hvor en lever i en annen verden. Og vi synes det ikke tjener sannhetens sak, som vårt blad går inn for, å undersøke den uomtvistelige kjennsgjøring at det var USA som velsignet menneskeheten med atombomben og at dette land er det eneste som til dags dato har anvendt våpnet mot mennesker. Dagens hykleri er derfor bare motbydelig.

JA, EN KAN NOK SPØRRE!

I DAGBLADET klipper vi denne lille innsender under tittelen «Strl. paragraf 83»: «Er det landssvik å arbeide for norsk medlemskap i Fellesmarkedet? Er straffelovens paragraf 83 fremdeles gjeldende? Hva mener Høyesterett? Straffelovens paragraf 83 lyder slik: 'Den, som rettsstridig søger å bevirke eller at medvirke til,

at Norge eller nogen Del af Riget bringes under fremmed Herredømme eller indlemmes i anden Stat, eller at nogen Del af Riget løsrives, straffes med Hefte i mindst 8 år eller med Fængsel fra 8 Aar indtil paa Livstid'. I Eidsivating lagmannsretts dom av 10. september 1945, som ble stadfestet av Høyesterett, ble blant annet henført under Straffelovens paragraf 83 det forhold at Quisling før krigen hadde arbeidet for Norges inn-treden i et storgermansk forbund under tysk ledelse.» Innsenderen er undertegnet «Jurist».

OBSERVANT ENGELSKMANN.

I Øst-Tyskland er leveforholdene bra og det finnes ingen tvangsforholdsregler, hevder overborgermesteren i Coventry, William Callow i et fjernsynsintervju i den tyske sovjetzone. Callow kom rett fra Dresden hvor han hadde deltatt i festlighetene i anledning av ødeleggelsen av denne by og massedødet på hundretusner tyskere som allierte flyvere deltok i.

VETERINÆRDIREKTØREN ADVARER.

Veterinærdirektør Vollan uttalte i et foredrag under «Landbruksveka» at kommer Norge med i EES (Fellesmarkedet), vil vårt husdyrhygieniske nivå bli nivellert ned til det dårligste innenfor fellesskapets grenser. Snart må vi glemme at vi gjennom en årrekke har vært et forbilde for de fleste land i arbeidet med å sanere husdyrsykdommer. Det er nok litt av hvert som kommer til å bli nivellert ned her i dette land hvis de forfente internasjonister får presset oss inn i Fellesmarkedet.

nistrert av sorenskriverfullmektig Kjell Schumann-Olsen, Notodden. —

Det må sees som et av de første synlige resultater av **FOLK OG LAND**'s opprulling av disse begivenheter — strengt bygget på de faktiske forhold — at bladet **TELEDØLEN** spør den 24. februar 1962 på første side ved H.N.: «Kan Hydroferja som sank på Tinnsjøen 1944 heves?» Spørsmålet er jo pinlig for de «nasjonale» sabotørhelgener, og direktør Heggenbotgen ved Hydros hovedkontor, som bladet antar har best kjennskap til spørsmålet — svarer kategorisk at noen slike planer fra Hydros side foreligger ikke. **TELEDØLEN** skriver at det skulle være «muligheter tilstede for å få festet slepere ombord i ferja». — eller prøve å dra den inn på grunnere vann, og så «la dykkere gå ned for å hente de omkomne slik at de kan bli begravet i hellig jord».

(Fortsatt)

Dødsdansen

(Forts. fra s. 4)

når de ikke bærer uniform kan man slett ikke se forskjell. Nede ved Brückl boyer fru Blümelein inn i Graben. Påny lutter utstillingsvinduer, banker, kaféer. Og der, der må det være. Det ene firmaskilt ved siden av det andre, klint til og overstrøket med rødt.

Der står: Doktor Artur Braun. Ellers intet, bare frisk avkrasset emalje.

Trappen er steil og støvete. Husset er urgamalt, her bodde en tid oberst Redl. Fru Blümelein ser seg selv sitte hånd i hånd med Artur i en kinoloseje, på lerretet blir spionen Redl jaget. Hun rører ved klokken, forræderen Redl forsvinner og isteden står det en liten kvinne i den dunkle gang.

«Nei, min mann er ikke hjemme. Kan jeg gi ham noen beskjed?»

Fru Blümelein er igjen på gaten am Graben — hva nå? Hvorhen nå? Slik er det altså. Ved Kruttårnet venter folk på sporyvnen. Fru Blümelein trenger seg inn mellom dem, hun vil ikke være alene. Sporyvnen kjører, det er blod på stigebrettet. «Nå ser det vakkert ut», sier en eller annen som står ved siden av henne lykkelig. «Stig av!» roper konduktøren. Stige av altså.

Det er Kleinseltner Ring. På en eller annen måte forandret. Det er mange politifolk, mange tsjekkiske politifolk der. Dog, de gjør ikke folk noe, de hindrer ikke folk i å løpe i alle retninger. Fru Blümelein går med, hun løper ikke, for hun har god tid.

Avserter i «Folk og Land»

Bergs Assuransesbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbetsg. gt. 1 — Tlf. 44 49 94

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo
 Telefon 37 76 88
 Boks 3214

Abonnementspriser:
 Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia. Utlandet forøvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I nøytralt omalag kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår

Løssalg 75 øre

Annonsepris:
 32 øre pr. nullimeter over en spalte.
 Bruk postgiromr. 10430.

Utgiver A/L Folk og Land

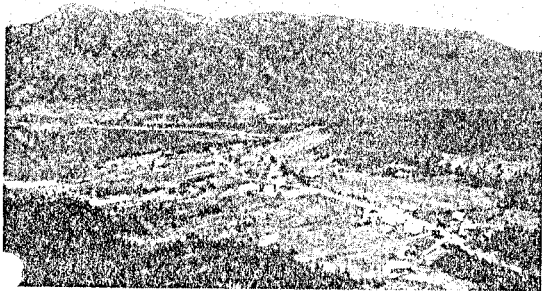
En artikkelserie av Alexander Langet

Dramaet på Syrebekkestøylen

Feilaktige dommer for «drap»
som må revideres

VII.

Skjot en av sabotørene Syverstad gjennom hodet?

Fra Haddland i Rauland

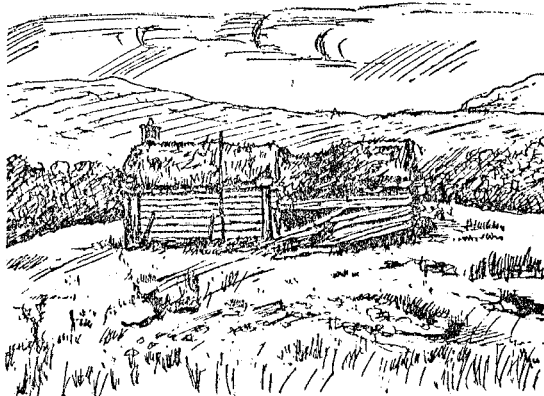
Hermed skal slås fast at til min på åstedsbefaring og på avskrift av saksdokumenter etc. byggede undersøkelse dramaet på Syrebekkestøylen — er jeg blitt drevet i en følelse av stoffets saga-aktige storhet og en anelse om at her foreligger to justismord og et upått opprørende drap på den 79-årige Halvor Targeison Lognvik. — Ingen av brødrene Lognvik har bedt om eller tilskyndet til dette arbeid, som jeg uanmodet tok fatt på, beveget av en indre impuls gjennom flere år og som jeg ikke lengre kunne stå imot. —

I tidligere artikler er søkt påvist hvorfor lagmannsrettens dom er gal. Det ville ha vært et mareridt for visse å se den ført opp i langsom kino for den internasjonale menneskerettighetsdomstol sammen med andre sørgelige saker fra det norske politiske utsoppgjørs forsøk på å ølegge hederlige og fedrelandssinnede kvalitetsnormmenn. — Hønsvalds og Lyngs angst og juridiske gnageres uro overfor en slik eventualitet forstår jeg meget vel!

Dommen i dramaet fra Syrebekkestøylen er utvilsomt — som man vil ha sett — bygget opp på en konjunkturbetont tilsidesettelse av kjennsgjæringer, på en fundamental begrepsforvirring, på en undlatelse av å lese straffeloven innenat, på mer eller mindre uriktige vitneprov og «teorier».

Om ett vitne foreligger desverre en erklæring om at vedkommende var «registrert som agent ved Referat IV N» i det tyske sikkerhetspolitiet under okkupasjonen. Ifølge erklæringen hadde vedkommende «utmerket forstått å drive et dobbeltspill, som dog ikke var skadelig, eller bedre uttrykt, ubetydelig skadelig for den tyske okkupasjonsmakt, da hans virksomhet skjedd i overensstemmelse med IV N.» — Jeg legger dog ingen vekt på denne erklæring vis a vis andre omstendigheter ved Lognvikdommen, som etter mitt skjønn gjør denne klart invalid. — Ved eventuell gjenopptagelse av Syrebekksaken nu, ville en slik utenretslig erklæring — skrevet av en tysker — som

(Forts. side 8)

Syrebekkestøylen

BEDRAG ISTEDENFOR FRED

En rystende dokumentasjon om den amerikanske utenrikspolitikk som har bragt ulykke over Europa

En artikkel av Helmut Sündermann i «NATION EUROPA».

II.

Heller ikke med hensyn til Polen kunne det være noen tvil lenger for Truman da han møttes med Stalin. I Jalta hadde Roosevelt og Churchill som kjent med hensyn til dette folks fremtidige skjebne stadig vekk forsøkt iallfall å bevare ansiktet.

I begynnelsen av juli 1945 var det endelig og sluttelig kommet så langt at det ble forkynt i Moskva dannelsen av en polsk «nasjonalregjering». Det amerikanske utenriksdepartementet var nøye underrettet om at ikke mindre enn 16 av de ialt 21 nye polske ministre var kommunister, og om «statspresident» Bierut var kjent at han i tve år var regnet som Komintern-agent. Alt dette hindret ikke embetsmennene i Washington i å forsikre sin president at dannelsen av denne regjering var «et avgjørende og positivt skritt fremover» (I, 717-719). Truman skyndte seg slik med å oppta diplomatiske forbindelser mellom USA og den nye polske regjering, at Churchill tilogmed kom i en øyeblikkelig alvorlig vanskelighet ved det: Den i London inntil da fremdeles virksomme polske eksilregjering måtte i hui og hast oppløses. Truman tilstod tilslutt en utsettelse på 48 timer slik at Churchill kunne treffe de nødvendige disposisjoner (I, 735).

Da den amerikanske chargé d'affaires hos denne polske eksilregjering 5. juli erklærte sin misjon for endt, måtte han ta imot fra den hittilværende polske utenriksminister Tarnovski noen bitre sannheter, som også burde ha nådd Trumans skrivebord:

«Efter at han hadde lest vår note erklærte herr Tarnovski, at den amerikanske regjeringes forholdsregler naturligvis ikke var uventet, men at han likevel beklaget denne avgjørelse. Han sa at han ikke kunne forstå hvorfor USA og Storbritannia drev Polen i armene på bolsjevikene. Den polske regjering i London hadde ingen illusjoner med hensyn til sovjetpolitikken likoverfor Polen. Den amerikanske og den britiske regjering syntes fremdeles å nære slike illusjoner. Han trodde de senere engang ville komme til å beklage det.» (I, 736).

Man kunne på dette tidspunkt riktignok neppe tale om «illusjoner» fra de ansvarlige amerikanske embetsmenns side. De visste nøyaktig hva som skjedd med Polen! I de i slutten av juni

Europas skjebne besegles i Potsdam

utarbeidede optegnelser til bruk for presidenten under den forestående konferanse, taler det amerikanske utenriksdepartementet helt åpent om at russerne ikke minst hadde skaffet Polen Oder-Neisse-linjen fordi innkorporeringen av et så stort tysk område og utdrivelsen av «fra ca. otte til ti millioner tyskere efter all sannsynlighet ville tvinge den fremtidige polske stat til fullstendig avhengighet. Den vil trenge beskyttelse mot tyske irredentiske krav og således bli en fullt utvoksen Sovjet-satellit» (I, 744).

Et eventyr som er meget utbredt endog idag sier at president Truman ganske enkelt var blitt narret i Potsdam med hensyn til Oder-Neisse-linjen, da det finnes de elver av navn Neisse. De amerikanske forslag for den tysk-polske grensefastsettelse forutså i virkeligheten at en

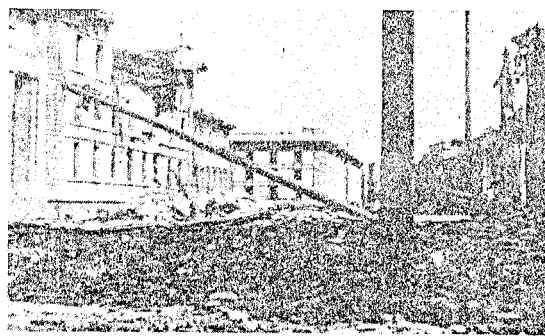
stor del av Schlesien skulle forbli hos Tyskland. Imidlertid hadde Stalin allerede på Jalta-konferansen uttrykkelig erklært:

«Det finnes to Neisse-elver, den østlige og den vestlige. Jeg holder på den vestlige». (Møte 6/2 1945).

Dengang forble spørsmålet formelt uavgjort, og inntil begynnelsen av juli 1945 kunne den amerikanske regjering tilsynelatende sveve i den tro at det med hensyn til Oder-Neisse-linjen ennå intet faktisk var skjedd.

Man undersøkte riktignok heller ikke og viste seg forbauset da Stalin — knapt otte dager efter at han hadde besatt Thüringen — slapp katten ut av sekken: 7. juli meldte sendemann Murphy «hemmelig og med ill» fra Frankfurt til Washington at den sovjetiske marskalk Sjuikov om ettermiddagen sam-

(Forts. side 6)

Churchills verk er fullendt: Rikskansellet i Berlin april 1945

Dramaet på Syrebekkestøylen

(Forts. fra side 5)

den er — med den rådende tyskerhets — ikke bli tillagt noen som helst betydning, må man anta.

Det etterfølgende er ikke hentet fra Njaalssaga, men er avskrift av bonde Johans Lognviks forklaring den 26. juni 1945 til politikonstabel Melby:

Min bror var lensmann i Rauland. Cirka 14 dager før påske ble han bortført av ukjente menn. Jeg fikk rede på det av hans kone samme søndag formiddag, da de var og hentet ham. Jeg var gått bort til hans gård for å høre folkemusikk i radioen samt høymesse. Min svigerinne fortalte da at min bror var vist avgårde med Jon Landsverk klokken 07,30 om morgenen (11/3 1945). Da klokken var 13,30 om ettermiddagen reiste jeg etter, da jeg begynte å ane uråd. Min svigerinne fortalte meg nemlig, mens jeg var på gården (Ny- og), at min bror var blitt arsløst om ikke å gjøre noe i tilfelle han hørte smelling eller skyting ute i bygden.

Jeg tok ikke våpen med meg da jeg drog, men derimot en hund som min bror hadde. Sammen med denne fulgte jeg skisporene som min bror og den andre karen hadde efterlatt seg. — Jeg fulgte sporene helt til jeg

traff på en mann inne i skogen. Da han fikk se meg vendte han om og satte kursen mot bygda. Jeg gjorde det samme og fulgte etter ham. Da jeg kom tilbake til bygda spiste jeg middag. Etterpå ringte jeg til Halvor Rul, Svalastøga på Hadde-land, Rauland, for å høre om han hadde sett noe til min bror. Han svarte meg imidlertid at det hadde han ikke.

Jeg dro da avgårde igjen cirka klokken 7 og nu tok jeg med meg min brors revolver, da jeg syntes det var påfallende at han var blitt så lenge borte. Jeg fulgte skisporene igjen og under søkte på Skele gård om Jon Landsverk, som min bror gikk ut med, var kommet hjem igjen. Her ble det svart nei, og jeg fortsatte da videre til jeg kom til Syrebekkestøylen som ligger ved Møsvatn, og hører til Juvland gård i Rauland.

Det lyste fra vinduet i støylen, og jeg skjønnte det var folk der. Jeg kom meg ubemerket bort til døren som stod litt på klem. Her spendte jeg hanen på revolveren og listet meg videre innover. Foruten min bror var det 3 menn til inne i støylen. Det så jeg på skiene som stod utenfor. Jeg skjøv plutselig døren litt opp og stakk hånden med revolveren innenfor, samtidig som jeg spurte hvem som var tilstede. Dette fikk jeg ikke svar på, hvorefter jeg bad de som var inne i støylen rekke hendene i været. Jeg så det sto to mann inne i rummet, men jeg kunne ikke se hvem det var. Det var også to andre tilstede, men jeg kunne ikke skjelve dem fra hverandre på grunn av skumringen inne i rummet.

Plutselig hevet den andre karen hånden, hvori han hadde en revolver og skjøt mot meg. Jeg besvarte straks skuddet og så at han falt. Den andre karen laget seg også til å skyte og jeg rettet derfor revolveren mot ham og skjøt. Han skjøt også i det samme. Vi bommet begge og mannen «fløy» på meg. Vi kom i kamp og mens vi kjempet fyrte han av flere skudd uten å treffe meg. Det lykkedes imidlertid meg tilslutt å få gift ham et skudd i siden slik at han ble såret. Vi snublet i en krakk på gulvet og falt begge to. Herunder fikk jeg tak i ham slik at jeg fikk presset revolveren ned mot hans ansikt og fyrte av. Han døde ikke av dette og jeg satte revolveren påny mot ham og skjøt det dødbringende skudd. Dette rammet ham også i ansiktet, men kom i en annen retning.

Jeg kjente ikke noen av de karene jeg hadde skutt. Med det samme den første falt, kastet Jon Landsverk seg

FORAN FELLESMARKEDET

I Larissa beleiret nylig 2000 greske arbeidsløse arbeidskontoret for å få utreisetil-latelse til Tyskland. Arbeiderne kom tilfots fra fjellene og overnattet i det fri. «Vi vil ha arbeide! Vi vil til Tyskland!» skrek de i massekor. Bare med nød og neppe kunne gendarmene hindre de arbeidsløse i å storme arbeidskontoret. Lignende scener har utspilt seg i andre provinser. Hvis Gerhardsen, Libertas, Farmand og Anders Lange får sin vilje — og det gjør de nok — så vil Norge også gjennom sin deltagelse i

FELLESMARKEDET få del i denne velsignelsen fra sør.

BESKJEDEN NIKTA

Nikta Krustsjov erklarte nylig: «Vårt mål for 1980 er ett egg daglig for hver russer!»

RIKSØRNEN ENDELIG AVLIVET

Syten år etter krigens slutt ble den 9,5 tonn tunge riksørn, som hittil tronet over hovedinngangen til flyplassen Tempelhof i Vest-Berlin demontert. Deutsche Wochen-Zeitung meddeler at den ble saget i stykker med

skjærebrennere og de enkelte deler transportert bort med amerikanske helikoptere.

EGG OG TOMATER FOR PRINSEN

Engelskmenne er ikke så populære i Sør-Amerika som her i Norge. Den engelske dronnings gemal prins Philipp ble 24. mars hilst med en rogn av egg og tomater da han besøkte Buenos Aires.

ISRAELSK HØNSVALD

Det later til at den israelske riksadvokat Hausner er en slags israelsk Hønsvald som i iveren kommer i skade for å avsløre sannheter som ikke er ønskelige. Således erklærte han under «behandlingen av Eichmannsaken at det med dommene i Nürnbergprosessene ikke var skapt noen internasjonalt gjeldende rett. Uttalelsen har naturligvis skapt stor oppsikt i internasjonale juristkretser (men naturligvis ikke i de norske som fremdeles ikke har gjenvunnet den juridiske anstendighet en så totalt gav avkall på under «rettsopp-gjøret), og det blir bl.a. pekt på at denne uttalelse tilfulle bekrefter den kritikk som har vært reist mot den såkalte rettergang i Nürnberg.

NYDELIG EUROPASAMLING

Frankrike går kraftig inn for at Israel skal komme med i det meget europeiske Fellesmarkedet som assosiert medlem, og Tysklands Adenauer vandrer naturligvis lydigg i de Gaulles ledebånd. Derimot er generalen motstander av at Østerrike blir assosiert medlem, og det samme er det europeiske USA, som til gjengjeld krever selv å få være med som et slags assosiert medlem. Så kursen er god og farten upåklagelig henimot «det sterke og uavhengige Europa».

Dødsdans i Prag

(Forts. fra side 4)

det videre under tsjekkisk ledelse. Bare sensuravdelingen fikk en tysker ansatt for, men det forekom sjelden at han forstod en utsendelse. De tsjekkiske redaktører var forsikigere og ville ikke risikere stillingen sin for en tvetydig setnings skyld. Den eneste nyhet som ble innført i 1940 angikk nyhetsavdelingen. Det ble beordret fra Berlin at kringkastningen i Prag skulle lese nyhetene først på tysk og derefter på tsjekkisk. Denne avdeling hadde derfor noen tyske funksjonærer, for det meste kvinner, som maskinskrivere eller oversettere. Bevoktingen av kringkastningshuset ble besværet av det tsjekkiske politi.

Også denne lørdag fantes det ingen tyskere i kringkastningshuset utenom den kommissariske leder og de tyske funksjonærer. Motstandsmennene i gruppen «Sorte Ørn», som sekretæren hos politipresidenten i Prag ydet verdifull spiontjeneste for, måtte imidlertid iallfall sette igang en slags skinnkamp i kringkastningshuset for å sette tsjekkerne i den rette stemning. Alt var gjennomtenkt til minste detalj og omhyggelig forberedt. Midlene var meget enkle og derfor som

ned på gulvet hvorhan ble liggende. Min bror og jeg reiste like etter til bygden, hvorfra han varslet lensmennene i Dalen, Vinje og Bø samt politimesteren på Notodden. Disse ankom dagen etter med mennesk og satte iveri til Syrebekkestøylen. Likene av de skutte var blitt flyttet og senket (i Bjørtjønn), hvorfra de ble transportert tilbake til bygda. Den ene av dem hadde to skudd i seg, det måtte være den første som skjøt. Men da skjøt jeg bare ett skudd og dette rammet ham i brystet. Det andre skudd hadde han visstnok i hodet og dette må han ha tilføyet seg selv eller fått andre til å gjøre det. (Fortsatt).

ait enkelt virkningsfulle. Noen motstandskjemper løp kort etter sølv ut av kringkastningshuset og ropte skingrende om hjelp. Tysk naturligvis. I vinduskarmene kjempet kvinner tilsynelatende med menn som ville kaste dem ut. De som fremstillet denne «kamp» var naturligvis alle tsjekkere, som snakket tysk for å lokke tyskerne inn i kringkastningshuset. Dette trick lykkedes fullstendig. Tyske forbi-passerende styrtet de truede «tyskere» tilhjelp og ble slått ihjel eller skutt med det samme de kom inn i vestibylene. Likene deres ble presentert tsjekkiske forbi-passere som lik av tsjekkere som var slått ihjel av tyskerne. Dette teater skulle vare til klokken tre, så skulle tsjekkerne seir over de tyske angriper av kringkastningshuset proklameres for å gi tsjekkerne mot til videre kamper.

I kringkastningshusets kantine finnes det ikke en ledig plass. «Kjemperne» kommer og går, i den ene hånd holder de våpnet, i den annen en flaske. Hele berg av småbrød blir fortært, alle skraker, smatter, drikker og ler. Michaela har sittet i to timer i kantine alt. Hennes søster telefonerte før klokken å at hun straks skulle bringe dokumentene til kringkastningshuset. Hun sitter altså der, vårig antrukket i en hvit- og blårutet kjole med en hvitblå kunstig blomst i håret. Hun ser våpnene, men hun ser også de leende ansikter. Så lenge menneskene ler er alt godt. Hun hører riktignok om kamp og nedlagte «stykker», men alt blir sagt ganske lett i en slags pratende tone og virker derfor som en vits. Dessuten tenker hun bestandig på den mann som hun lærte å kjenne i Hotel Alcron igår og hennes fanlasi foregjøppler henne bilder som fortrenger virkelighetens bilde. De fordømte, de upraktiske unngår kampen med virkeligheten og flykter ganske enkelt. Michaela flykter inn i drømme-verden hvor en elsket «enter på henne.

Bedrag - -

(Forts. fra side 6)

Om den som bare så noenlunde kjenner menneskehetens historie, vet at fremmedherredømme riktignok lar seg opprettholde lenge når bøjonettene regjerer, men før eller senere bryter det dog sammen, fordi det virker mot aturolovene. Det som sågar var rett i Afrika, vil en dag være rimelig også i Midt- og Øst-Europa. Det er det sikre håp til alle de små folk som etter motvillig ødeleggelse av den tyske beskyttelsesmakt ble prisgitt av Truman til sovjetkolonialismen.

Slik vil de uhyggelige vedtak i Potsdam, som man så hyppig pokker på i Moskva, fordi det her påny var en amerikansk president som drev forretninger for Sovjet, en dag finne sin plass i verdenshistorien bare som et dystert mellomspill.

Disse bemerkninger kan ikke avsluttes uten en dagsaktuell tanke på et tidspunkt da en amerikansk president påny andektig skuer mot Moskva: La oss håpe at det ikke også når det gjelder herr Kennedy junior en vakker dag må skrives en artikkel med overskrift: «Forræderi istedenfor fred».

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 78 98
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 30,- pr. år, kr. 15,- pr. halvår i Skandinavia, Utlandet forsvrig: kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. I utvtralt omslag kr. 40,- pr. år, kr. 20,- pr. halvår

Løsnings 76 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.
Bruk postgiro nr. 16450

Utøver A/L Folk og Land

Dramaet på Syrebekkestøylen

Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

Torgeir Lognvik ble nektet å komme til sin av Hjemmefronten i Rauland myrde- fars begravelse. Sabotørens aksjon i Lognviksaken var stridende med Hjemme- frontens og SHAEF's DIREKTIVER.

Halvor T. Lognvik som ble skutt ned av Hjem- mefronten under arrestasjonen av Johans

VIII

Denne fremstilling søker å gi Syre- beksaksen slik som den faktisk og rets- lig antas å være. Det fjernstyrte politiske hat og nedslupne illegale agentsers virk- somhet medførte i disse fjellbygder og i dette sakskompleks en rekke tragedier. Det opprørende drap på bonde Halvor Lognvik, skutt ned den 9. mai 1945 i vå- ronna på sin egen åker i Rauland. Dra- maet på Syrebekkestøylen i Rauland som kostet to sabotører livet, den tapre pro- fessor Tronstad og hans trofaste venn G. Syverstad. Dette resulterte — som leserne har sett — i to gale og dypt urettferdige dommer for drap mot Johans og Torgeir Lognvik.

Ordets rot ligger formentlig i en opp- agitert begrepsforvirring om, for eksempel: NØDVERGE, KRIG, OKKUPASJON, BE- VIS, LOVLIG MYNDIGHET PÅ OKKUPERT OMRÅDE, o.s.v. — Det fremgår av sakens akter at denne ondartede — og ennu eksisterende! — begrepsforvirring ga seg barbariske utslag. Den på politisk basis innesperrede lensmann Torgeir Lognvik ble nektet å komme tilstede i sin fars be- gravelse. Vi siterer fra dokumentene:

«Herr politimesteren i Telemark, Porsgrunn. Saki gjeld: Søknad om permisjon.

synte i denne saki.

• Porsgrunn 16. 5. 1945.

Vyrdsamt Torgeir Lognvik.

Rapport til politimesteren i Telemark. Fra Porsgrunn politi- stasjon avgitt av SV. SUNDAL.

Vedrørende søknad fra fange nr. 103, Torgeir Lognvik om permisjon.

Lensmannen i Rauland med- deler på telefonhenvendelse at Torgeir Lognvik var lensmann i Rauland. Arrestert for landssvik. Hans bror skjøt to heimfront- folk, som holdt lensmannen i forvaring for en tid siden.

Hans kone er hjemme og lens- mannen finner ikke noen særlig grunn til at han skal slippes ut for å vareta sin gårdsdrift. Hans mor er alene og hans far som ble skutt da hans bror ble arrestert, skal visstnok begraves en av de første dager, muligens imorgen.

SV. SUNDAL.

Lensmannen i Rauland ringer igjen og meddeler at Torgeir

Lognviks far skal begraves i- morgen. — Hans søstre tar seg av moren, og det skulle derfor ikke være noen grunn til å la Lognvik reise oppover i den an- ledning. D. S.

* Beslutning: Lognviks ansøknin- g om løslatelse innvilges ikke.

Fengslet er gitt beskjed.

Porsgrunn 18. 5. 1945. (Underskrift uleselig). p.m.

MISVISSENE SKILDNING AV DRAMAET PÅ SYRE- BEKKESTØYLEN I SABOTØRBOK

Et kjernepunkt i Syrebekke- saken, er at det er bare tre mann — sabotør Jon Lands- verk, lensmann Torgeir Lognvik og bonde Johans Lognvik som vet hva som foregikk på Syrebekkestøylen den 11. mars 1945 i de ca. 30 sekun- der kampen varte, da Johans Lognvik mot svær overmakt undsatte sin yngre bror som var illegalt bortført av u- kjente, formummede sterkt vebnede menn for å likvi- deres.

Da Jon Landsverk fikk sjokk under kampen og kastet seg ned på gulvet — var det vel så som så med iakttagelseevnen. Om ikke retten hadde oppfattet Johans Lognviks klare nød- vergerett, burde frifinnelse være bygget på en samvittig- hetsfull, upolitisk konstate- ring fra Lagmannsrettens side av at et fellende forhold ikke fantes bevist. Jon

(Forts. side 6.)

Bankrøveri og konkurrerende patrioter

«TELEMARK ARBEIDERBLAD» BERETTER OM DA HOLLA SPAREBANK BLE LETTET FOR 191.000 KRONER

Bankranet på Ulefoss i 1944

Et apropos til innflyttingen i den nye bankgården

Når Holla Sparebank nå flyt- tede inn i den nye bankgården på Ulefoss, som er det største bankrøvet i Norge.

Slik beretter «Telemark Arbeiderblad» om plyndringen av Holla Sparebank

Det store amerikanske uke- blads beretninger om de nor- ske krigsforbryteres innsats i den folkerettsstridige krig- føring de drev på Englands bud og for Englands regjering, har fremkalt en pussig flom av benektelser fra de mest im- pliserter side. En skulle jo tro at noen utskårne tunger fra eller til ikke spilte noen rolle for folk som koldblodig senker skip med kvinner og barn ombord og hvis vei ellers har fjernet seg så langt fra ret- tens og moralens. Men det vil de herrer heimfrontfolk altså ikke ha på seg.

Men for å befatte oss med noe hyggeligere, så forteller «Telemark Arbeiderblad» 27. mars i år meget fornøyet om de tilstander denne form for patriotisme skapte i det folke- rettslig okkuperte Norge. For trass i sine «få likvidasjoner» klarte heimfronten likevel å terrorisere både befolkningen og sine egne slik at en opp- levte den mest groteske under- kastelse. Vi minner om Rottenkikkens meritter, da han som «heimfrontmann» herjet med folk, stjal og ek- serserte, og ingen turde muk- ke av frykt for å lide samme skjebne som de «få likvi- derte». Det «Telemark Ar- beiderblad» beretter om er bankranet i Holla Sparebank i september 1944:

«Da overrumplet 4 bevæpne- de karer, som ga seg ut for å representere Mil.-org. (mens det viste seg å være deres kom- munistiske kolleger og med- arbeidere) bankens personale midt på dagen. De truet dem med pistoler foran seg ned i kjelleren på Herredshuset, der bankfunksjonærene ble låst inn i venterummet til folke- badet, mens røverne tok med seg 191.000 kroner fra hvelvet.

Ransmennene stappet pen- gene i ryggsekken sine og trasket til fots opp Posthus- bakken. (Ingen turde natur- ligvis si noe når karene med de «få likvidasjoner» var ute og gikk). På Haugjordet traff de noen jenter de inviterte med på bærtur, men jentene betakket seg. Karene begav seg videre sydover mot Tvara- tjønn, var innom på Steins- rud og spurte etter et kart (!) og gikk videre ganske åpen- lyst forbi Håtveitgårdene, Vi- beto og Fen ned til Norsjø. Der stjal de en robåt og rodde over Norsjø og opp Sauarelva til Kullhuset. Så tok de beina fatt med sine full-lasta rygg- sekker. Da de hvilte ved veg- kanten ved Moen i Sauherad så de sikkerhetspolitiet fra Notodden passere i rasende fart på veg mot Ulefoss for å leite etter bankranerne.

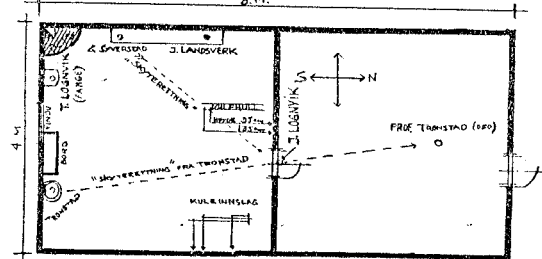
Ransmennene tok toget fra

(Forts. side 7)

Roosevelt und Churchill lielen uns in den Rücken

I Tyskland er det nå en sterk reaksjon mot uten reservasjoner å tenke landets skjebne til USA og England. DEUTSCHE WOCHEN- ZEITUNG gir bl. a. utrykk for dette i denne tegningen som min- ner om Vestens forrederi siste gang Tyskland kjempet mot bolsje- vismen

Situasjonsskisse fra Syrebekkestøylen. Johans Lognvik kom inn gjennom det ytre rum. Skissen tegnet for FOLK OG LAND av H. R. Hagerup

(Forts. fra side 5)

Landsverks forklaringer er delvis i brødrenes favør og delvis endret, som man vil ha sett. —

Politibetjent Trygve Waller Karlsen har forklart at likene var iført hvite overtreksdrakter, da han etter ordre fotograferte dem i garasjen tilhørende Rauland Fjellstoge like etter kampen. Filmen ble fremkalt av fotograf Johnsrud på Notodden. Foruten å være politisk farvet, antas dommen delvis å bygge på den under kampen og under lagmannsretts-saken ikke tilstedeværende sabotør Einar Skinnarland's forklaring ved bevisopptak i Oslo. Dette vitneprov fra den før rettsaken i Rauland emigrerte Einar Skinnarland — endosseres påfallende sterkt i retten av daværende politimester Chr. Owe Sakens efterforsker og konstruktør av en «teori» om det som må ha foregått på Syrebekkestøylen. Det var jo mildest talt pinlig at en enkel, 48-årig fjellbonde med en gammelmodig tønnerrevolver og fem patroner hadde kunnet hamle opp med tre toptrimmede og sværtbevegde sabotører, som hadde fanget hans bror for å drepe ham. Dette måtte ta keggles, samtidig som man søkte å fingere at selve offeret for den illegale bortførelse og hvis mord var planlagt — Lensmann Lognvik — hadde grepet avgjørende inn i kampen. —

Følgende ikke korrekte skildring gis i boken «Kompani Linge», annet bind side 209-10. Er alt i boken av samme løse gehalt vil det være søgelig:

«Det ble nødvendig å fjerne lensmannen. Den 11. mars 1945 ble han kidnappet og ført til en seterbu i Raulandshiene. Planen var at han skulle forhøres og senere, dersom en fant det tilrådelig «interneres i fjellet for resten av krigen». Skulle det vise seg at han nektet å legge alle sine kort på bordet, ville han bli likvidert. Tronstad, Syverstad og Jon Landsverk var tilstede under forhøret. Skoddene var trukket for vinduene, så det var halvmørkt i rummet. Plutselig ble døren revet opp, og før noen fikk summet seg, ble flere skudd avfyrt av en ukjent mann i døråpningen. Gunnar Syverstad falt, truffet gjennom hodet. Leif Tronstad kastet seg mot mannen, men ble truffet av et skudd og falt. Lensmannen trev en karabin fra vegg og ga tredjemann et slag med geværkolben så han stupet. Da Jon Landsverk våknet var lensmannen og den ukjente karen forsvunnet. Tronstad lå død i det

ytterste rummet. Syverstad and- det ennå. Han (Jon Landsverk) sprang straks avsted for å varsle Einar Skinnarland. Da denne kom til stede, var Syverstad ennå i live, men de var bare et spørsmål om minutter før døden inntrådte. (Det må være da Syverstad fikk det drepende kulehull i hodet. Johans hadde rammet lavt i venstre lunge. Ingen kan leve med et slikt skudd og et svært skudd midt i pannen må det antas. A. L.'s bemerkning).

«Senere viste det seg at det var lensmannens bror Johannes Lognvik, som hadde brutt seg inn og drept de to offiserene».

Såvidt Linge-boken. — Som man vil ha sett av den tidligere fremstilling — er ikke alt riktig. Skoddene var ikke for vinduet. Det lyste fra støylen. Johans brøt seg ikke inn i støylen. Dens «dører» var ikke stengt. Derimot hadde sabotør professor Tronstad begått nesten utrolige feil. — Han hadde under okkupasjonen holdt en lensmann i funksjon kidnappet i ca. 12 timer, og hadde ikke satt vakt utenfor støylen. Man vil innbilde leserne at de tre sabotører under en slik situasjon ikke satt med våbnene fremme og var klar til kamp. — Lensmann Lognvik slo ikke til Jon Landsverk, hverken under eller etter kampen. — Dommen fingerer at han har hjulpet Johans mot Tronstad i selets ytre rum. Til tross for at Jon Landsverk prøvet at Torgeir først grep karabinen og sprang ut der da skytingen var slutt. —

TRONSTADS, SYVERSTADS OG JON LANDSVERKS OPTREDEN STRIDER MED HJEMMEFRONTENS DIREKTIVER!

Vi har tidligere sitert stor-sabotør Knut Haukelid, blant annet der hvor han påviser at kidnappingen av lensmann Lognvik og det som logisk fulgte herav — stoppet hele det illegale hjemmefrontarbeid i distriktet. Karene måtte sendes hjem og arbeidet legges ned.

Det viser seg også i dr. Sverre Kjelstadli's nidi-tede faktasamling s. 317 og ut- over at Hjemmefrontens sam- lede ledelse i skrivelse av 15. november 1943 til statsmin- ister Nygaardsvold presiserer at Hjemmefronten er mot attentatlinjen under okkupasjonen, og at man hevder at Milorg et Co. først skal settes inn under et alli- ert, militært angrep på det tyskesatte Norge, som setter okkupasjonen ut av kraft.

Tronstads og Syverstads opptreden på det okkuperte område må derfor være bri-

tisk dirigert av oberst Wilson. Den er ikke i den norske be- folknings interesse og i strid med Hjemmefrontens prin- sippielle linje. Men britene var interessert i illegale handlinger som provoserte tyske repressalier, som kunne vekke befolkningens hat. — Konferer aulabranntifter Wilhelm Bruns prov i saken mot professor Adolf Hoel. Vi siterer fra Hjemmefrontens

Dr. Sverre Kjelstadli.

brev som viser at man på det hold hadde en viss forståelse for de folkerettslige betrakt- ninger, som vi mener subsidi-ært inneholder rettesoren for en riktig bedømmelse av Syrebekksaken, bortsett fra det nevnte prinsipielle fri- rimelsesgrunnlag, nødverge (manglende bevis):

«Brevet ble innledet med et angrep på kommunistene og deres agitasjon for «aktiv krig- føring», og deres tiltak i den retning, som for eksempel angrepet på det tyske troppetog ved Mjøn- dalen den 7. oktober 1943. «Når de lokker med gyeblikkelige opp- gaver og blanke våpen, kan de friste over evne våpenføre, pa- triotiske menn, som Milorg byr disiplin og atter disiplin». — Hjemmefrontens ledelse var ikke enig i kommunistenes agitasjon og handlinger og ville redegjøre for sin linje».

«Den strategiske grunnlin- jen som Det militære råd arbeider etter — i full forstå- else med Forsvarets Over- kommando er å skape en mili- tær beredskap på hjemme- fronten som våre militære myndigheter ute kan bruke som et ledd i operasjonsplane- ne for gjenerobringen. Vi har gått ut fra at det bare vil bli tale om å sette inn mi- litærorganisasjonene under en alliert invasjon som tar direkte sikte på å befri lan- det», og at meget vektige hensyn taler mot å utnytte den hjemlige militære bered- skapen før dette tidspunktet, men vi er klar over at våre ansvarlige militære myndig- heter ute må avgjøre når, om og i hvilken ut- strekning hjemmesty-

(Forts. fra s. 4)

døden er der allerede, den har alt vært der. Så mange glass- aktige øyne — hvor var deres skytsengler, kjære Gud?

Atter et nedslag, denne gang enda nærmere. En sittende død faller på ryggen, kjolene til de døde kvinner poser seg i luft- draget. Rett overfor ble en dør revet opp, døren bak ryggen på Michaela farer igjen med et løk.

Bak havet av blod står mannen hun har lett etter. Hun kan ikke komme bort til ham, mellom dem ligger de mange døde. Hun kan heller ikke ad- vare ham, hun kan bare skrike og ellers intet.

«Men kjære fru Heldenstern, hva er det ivelyn, jeg skal straks være hos Dem? Et lite nervesjokk på grunn av etpar lusne fly? Vent, jeg skal straks være hos Dem. Jeg vil gå gjenn- om gangen — —»

«Nei! De må ikke gå videre!» skriker Michaela og hun vader alt bort til ham gjennom de røde damper. Benene skjelver under henne for hvert skritt, hun stønner og peser, hun vil helst lukke øynene, men hun tør ikke for da ville hun snuble over de døde. Aldri, aldri tar den slutt denne forferdelige veien.

Mannen rører seg ikke, han

kene skal settes inn, etter en avveining av vinning og tap. Derunder de sansynlige re- pressalier mot sivilbefolkning- en. Et annet sted heter det: — «Vi har konsekvent motarbeidet en ukontrollert attentatlinje».

Det heter videre i brevet, Kjelstadli side 318:

«En aktiv krigføring med at- tentatler ville medføre repressalier og trusler om enda flere repressalier. Hjemmefrontens ledelse trodde ikke det norske folk var så herdet at det ville kunne stå imot et slikt press».

Kjelstadli skriver: «Dette brevet fra Hjemmefrontens ledelse var meget vik- tig».

«Fra årsskiftet 1943/44 ga SHAEF, den øverste allierte krigsledelse, direktiver for de norske hjemmestykker og på- la dem å undgå uro. Hjem- mestykkene skulle bygge og vente».

Hele Tronstadaksjonen på Syrebekkestøylen må sees i lys av ovennevnte relativt for- nuftige direktiver, som sabo- tørenes oppreden strider med. Hadde disse direktiver av 15/11 1943 foreligget på rettens bord i Lognviksaken, ville det blitt klart hvem det var som opprørte skjøn- somt og konform med norsk lov og rett.

Det gjorde desverre ikke herrene Tronstad, Syverstad et Co. (Fortsettes)

ser på henne uten et ord der hun glir og hopper. Det er et både røpde og komisk syn.

«De må ikke gå — De må gå!» stammer Michaela. «Jeg hørte alt, Mannen, Emil heter han, vil arrestere Dem! Han telefo- nerte — jeg hørte alt!»

Martin spør ikke om noe. Han forstår straks. Spørre kan man gjøre ofterpå. Nå må han handle. Han åpner døren — gangen er fremdeles mennesketom. De er altså fremdeles nede i luftbe- skyttelseskjelleren. Pány hører man flyene tordne. Han tar et par skritt — og blir stående. Han kan ikke la piken bli igjen der. De vil sikkert få rede på hvem som har advart ham.

«Kom her!» hvisker han. «Så, kom nå hurtig! Og hold opp med å hyle, hva? Smil, for pokker! Kom her, gi meg hånden! For- håpentlig er døren ikke stengt. Hvis det skulle bli skyting, så hold Dem i deknig bak meg. Og hvis jeg skulle krepere, så må De si at De forsøkte å stanse meg. Forsiktig, smil — vi er straks nede!»

Døren er åpen, men i gangen står en flokk besjakkiske politi- folk. To av dem forbinder hånden på en skrikende kvinne. «Hvorhen?» roper de alle langt borte.

«Jeg skal gå og bade», flirer Martin og holder begge hendene i lommene.

«Ingen må forlate huset!» «Ordre fra Emil. Jeg må til Wilsonjembanestasjonen. SS har overfalt folkene våre der».

Politifolkene stikker hodene sammen, så løper en av dem til telefonen i portnerloesen. Michaela leber smerter av den kramp- aktige smilet. Det er bra at den sårede tsjekkerinne skriker så høyt, ellers ville de høre at hun stønnet.

«Jeg har ikke så god tid som dere, kjære brødre eller kamerater», sier mannen. «Dette er ikke en dansetime, men revolu- sjon — og da må det adlydes».

Lynsnart snur han seg, skyver Michaela bak seg og marsjerer så bakover med en revolver i hver hånd.

«Ikke rør dere, barn, se her, pappa vil vise dere hvor flink han er til å skyte!»

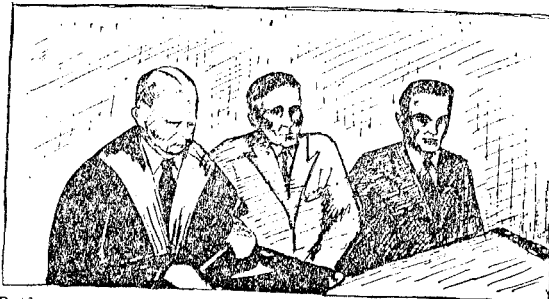
Glassruten i portnerloesen splintres, telefonapparatet som står bak den har fått en treffer midt i tallskiven. Politi- folkene ligger straks alle sam- men flate på maven, alle skyter, man ser det, men man hører intet, flyene som kretser om museet overdøver alt.

Martin griper Michaela ved hånden — løpe, løpe, det er ikke langt! Akkurat som igår aftes løper de pány sammen — var det virkelig igår aftes? Og akkurat som igår aftes står den lille grønne vognen der pány. Idag har den imidlertid ikke lenger politipresidiet's tegn. Foran pran- get er rødt kors, og under det står «Løkar» — «Lege».

«Nei, nei, forelignig kjører vi ikke», svarer han på hennes

Dramaet på Syrebekkestøylen

Feilaktige dommer for «drap» som må revideres

Brødrene Johans og Torgeir Lognvik i retten sammen med forsvareren høyesterettsadvokat C. A. Torstensen.

IX.

(Avslutning)

Herr Jon Landsverk var jo den eneste gjenlevende sabodør fra Syrebekkestøylen. Han tør seg siden å være hjem-ontmann. — Brødrene Lognviks utsagn om det som var passert ser det ikke ut til at lagmannsretten har brydd seg noe særlig om, selv om både Johans og Torgeir hadde en fremrakende he-ghetsstatus i Rauland. De å i tidens konjunkturer hvem det var i de bevegde retts- og bevisfornektelsens dager rettene lyttet på slik at det gikk rett inn i dommen. — Da Johans Lognviks skytning på støylen var en rent, menneskelig og spontan nødvergehandlung etter 2 var-selsrop — var det kjedeligheter i Jon Landsverks politiforklaring, som det kunne være ønskelig å retusjere, fordi de støttet brødrene Lognviks fremstilling. Dette fremgår av hva lederen av efterforskningen i saken politifulmek-tig, dengang, ved Telemark politimesterembed, Chr. Owe

skriver i en påtegning til lensmannen i Rauland den 18. juli 1945:

«Jon Landsverk forklarer i dok. nr. 8 at «vi tok etter våpna våre». Man går ut fra at han med «vi» mener Gunnar Syverstad og ham selv. Dette bes verifisert. Hvaslags våpen var det de tok etter? Hadde de trukket våpene da Johans Lognvik kom inn i det indre rom, og holdt de våpnene således at disse var synlige fra det sted hvor Johans Lognvik stod?»

Det er eiendommelig at «man går ut fra» at «vi» bare betyr Landsverk og Syverstad — all den stund den tungt veipede professor og sabotørleder Tronstad også befant seg i rummet. Forøvrig er herr Owe instruksjon av et vesentlig aktoratsvitne en vidunderlig anvisning til oppnåelse av et hensiktsmessig vitneprov, i en sak hvor man tør anta at dommen var skrevet på forhånd i sabotørhovedkvarteret i London.

Politifulmektig Owe skrå-sikkerhet må ha øket — som

man ser — under denne og lignende former for «efterforskning». Såvidt jeg vet fastholdt Landsverk i retten den del av sitt utsagn om kampen at skytingen i selets ytre rum var slutt da Torgeir grep en sabotør-karabin og styrtet ut til sin bror. — Herr Owe skriver således blannet til statsadvokat Sig-Jensen den 21. februar 1946: «Politiet anser saken på det nærmeste efterforsket, i allfall hva selve handlingsforløpet angår. Siktetes bror, Torgeir Lognvik, bør antakelig siktes for medvirkning til drap».

Politifulmektigen legger til:

«Det er høyst sannsynlig at han slo major Tronstad i hodet med geværet før det siste drepende skudd falt fra siktede Johans Lognvik. I den retning tyder også vitneforklaringen til kaptein Einar Skinnarland, jfr. dok. nr. 19».

Den siste, uførligelige setning lyder slik:

«Dok. nr. 43, mordvåpnet beror her».

Adekvat karakteristikk av ovenstående er jo ikke ordet begrepsforvirring. Skarpere betegnelse må antas å være på sin plass. Sabotør Skinnarland var ikke tilstede på støylen under kampen. Den under og efter okkupasjonen allestedsnærværende Chr. Owe, serverte — i mangel av selvsyn — «kolbeteorien» som vitne i lagmannsretten.

Enkelt aktorat

Sakens aktor demonstrerer sin — får vi håpe — begrepsforvirring. Den er imidlertid nødvendig for at dommen skal bli fellende: Nødvergerett foreligger ikke for Johans, fordi han har foregripet seg på myndighetspersoner!

Aktor «Hvis en politimann går til angrep på en mann ved en arrestasjon, foreligger det absolutt ingen nødvergerett».

Altså de for Johans fullkommen ukjente menn — Tronstad og Syverstad — påkledt til halsen og kanskje hodet i forsvinningsdrakter — overfor dem har han ikke nødverge, idet aktor efterpå utnevner dem til politimenn. Ja, dette var i sannhet en ond karrikatur av en straffesak.

Naboer og bygdefolk

uttalte og i et stort antall bare gode ord om brødrene Lognvik. Representativt for disse gode prov er 17. vitne, (Forts. side 7)

Den udødelige står opp igjen!

NYNAZISMEN «TRUER» ATTER DEN SVENSKE UNGDOM

NR 1 • ÅRG. 7 • MAJ 1962 • PRIS 75 ÖRE

SKOLBARN UTSÄTTS FÖR ATTACKER AV SVENSKA NAZISTER

NYNAZISM i Stockholmsläroverk

Skolbarn utsätts för attacker av svenska nazister. Rapporterna om nynazistisk infiltration i M. Stockholmsläroverk har under de senaste åren dröjat sig tillföra. Ytter skadegörelsen på skolorna är också omfattande och har fått till följd att många elever inte går till skolan.

«Alarmerande rapport över nynazismen» i svenska aviser.

I Stockholm kommer det ut et blad som heter «Ungdom i storstad», og som ser ut til å være en nidkjær representant for dagens nydemokrati. Så det er ikke rart at bladet i sitt mainummer forskrekkes såre over nynazismen som brer seg i «Stockholms läroverk» og andre steder. Men rart er det visserlig at denne nazismen som er så død og ofte begravet fortsatt kan blomstre slik det bekymrede blad beretter fra Sverige, og slik det for ikke lenge siden ble fortalt av norske skoleelver i kringkastingen.

Om forholdene i Sverige heter det at «skolöverstyrelsen har i dagarna fått en alarmerande rapport över

den nynazistiska "cellbildningen" vid Stockholms läroverk, som får allt större omfattning. Det är krigsårens gamla toppnazister som åter vädrat morgonluft. Ungdomen av årgang 1961 lockas med exakt samma metoder som ungdomen av årgang 1941».

Men også i en leder og på en rekke andre steder i bladet går man tre voldsomme angrep på den lære som skal være så grundig avlivet. Blant annet skriver en ung mann med den riktige nydemokratiske innstilling (19 år gammel) i en artikkel at «nynazismen är farlig!».

Det heter i artikkelen: «För sjutton år sedan mötte (Forts. side 8)

Hjemmefronten i Rauland møtte opp på Lognvikåkeren 9. mai 1945 og skjød ned den 79-årige Italtor Tarjeson Lognvik, som her er fotografert etpar år før på samme sted hvor han ble drept.

Ungdommens tro og kamp er tidløs — — —

(Forts. fra side 3)

den norske stat hadde påtatt seg ved ratifisering av Havgkonvensjonen av 1907, og på hva den hadde forpliktet den hjemmeverdende befolkning på ved kunngjørelse i Norsk Lovtidende 1910. Hjemmefrontens medlemmer måtte derfor ordinært ansees ugilde til å medvirke ved gjennomføringen av landssvikoppgjørets rettsprøver. Dette var tilfelle i dobbelt forstand for dem som også hadde medvirket ved istandbringelsen av regjeringens provisoriske anordninger. Særlig måtte ledelsen her komme i søkelyset. Dens medlemmer ble navngitt i Aftenposten 22. februar 1951.

Til orientering kan det re på sin plass i oversettelse å gjengi den forholdsordre som den engelske overgeneral, Alexander, utferdiget da Sicilia var blitt okkupert. Den lyder således: «Hver person på det besatte råde skal prompte adlyde enhver ordre utstedt av meg eller etter min bemyndigelse, og må avholde seg fra enhver fiendtlig handling mot tropene under min kommando eller til støtte for våre fiender, og fra enhver voldshandling tilskiltende å forstyrre offentlig orden på noen som helst måte». (British Year Book of International Law 1944).

Den engelske overgeneral så således ingen plass for en hjemmefront med sabotasje som program. Han holdt seg til folkerettens bestemmelser, slik forsvarsminister Handal har gjort det.

Så kom den kompromitterende avsløring på møtet i Nordisk Råd i Helsingfors i mars måned. Arbeiderpartiets parlamentariske fører, tingspresident Nils Hønsvald, framsatte der i forståelse med sin regjering forslag om å utsette behandlingen angående Norges tiltrædelse til Europadomstolen. Hans begrunnelse var at det ikke burde gis landssvikoppte personer adgang til å anke sin sak for menneskerettighetsdomstolen. Som medlem av Nordisk Råds permanente nimanngkomité hadde hr. Hønsvald i fjor gått inn for aktivt norsk medlemsskap i denne domstol. Det kom derfor høyst uventet at han nå fravek sitt tidligere standpunkt, og ganske særlig må hans begrunnelse ha fått Rådets medlemmer og andre tilstedeværende til å spisse ørene. I følge Arbeiderbladet for 22. mars var konvensjonen om beskyttelse av menneskerettighetene blitt underlegnet

i Roma 1950 av samtlige medlemmer av Europarådet, og med unntak av Frankrike var den blitt ratifisert av alle medlemstatene, således også av Norge. Blant de menneskerettigheter disse stater hadde forpliktet seg til å beskytte var også «retten til å få en sak behandlet av en uavhengig og upartisk domstol».

At det å fremme dette formål skulle møte innsigelse fra norsk hold, måtte selvsagt virke overraskende. Det hørte jo med til våre eldgamle demokratiske rettsprinsipper, og internasjonale domstoler var intet ukjent fenomen. Det nye var at den enkelte person skulle få adgang til å gjøre dette, og denne adgang var jo i samsvar med Europarådets program og tendens. Dagbladets utsende medarbeider skildrer virkningen således: «Det er ikke for meget sagt at uttalelsene fra Arbeiderpartiets parlamentariske fører i Nordisk Råd vakte oppmerksomhet. Både fra delegathold, fra eksperter og pressefolk fra de andre nordiske land ble det etter møtet diskutert om det norske landssvikoppgjør virkelig står så svakt at det ikke skulle tale en prøve i menneskerettighetsdomstolen om det skulle bli anket inn for den».

Det kan vel neppe være tvil om at disse eksperter bedømte tilfellet riktig. Regjeringen må, hvis hr. Hønsvald opptrådte i forståelse med den ha vært klar over at vårt etterkrigsoppgjør hverken formelt eller reelt kan godkjennes som rettsoppgjør. Det var et indre politisk oppgjør. Regjeringens forpliktelse etter landkrigsreglementets art. 43 til å holde fingrene borte fra lovgivningsfatet var ved dette blitt overtrådt. Ugildhetsprinsippet var ikke blitt respektert. Endog ordinær adgang til å anke var i visse tilfelle blitt opphevet, liksom Grunnlovens krav om likhet for loven faktisk var blitt til-sidesatt. Det er derfor ikke underlig at regjeringen har fryktet for å få landssvikoppgjøret behandlet i en «uavhengig og upartisk domstol». Det kan etter hendelsen i Helsingfors neppe være tvil om at regjeringen er seg landssvikoppgjørets politiske karakter og dets diskriminerende rettsprøver bevisst. Kanskje man burde ta seg stortingsmann, sorenskriver Stavangs gjentatte uttalelser i Stortinget ad notam, at landssvikoppgjøret må bli tatt opp igjen til fornyet prøve. Mon det ikke ville være heldigere å gjøre dette her hjemme enn ved en rettsprøve i Europadomstolen?

(Forts. fra s. 5)

Olav Vik's bemerkning om Johans Lognvik:

«Ja, han var alltid veldig pålitelig. Jeg fikk det inntrykk at en alltid kunne lite på ham. Han drev ikke med fusk eller fanteri. Vi var alltid vant til å stole på ham». Slik var det hele veien. Ut-førlig tolket således Aslak og Lars Øygarden naboenes gode inntrykk.

Hjemmefrontens nestkommanderende i Rauland, sogneprest Odd Godals prov var også meget godt. Den oppsiktsekkende del av det er referert i Folk og Land nr. 32 1961.

Advokat C. A. Torstensen:

Det er nødverge.

Jeg vil slutte min gjennomgjørelse av dramaet på Syrebekkestøylen — i denne omgang. Etter evne har jeg søkt å skrive det som er rett og sant. Gis det en sannere glede idag enn å drage sverdet mot et slikt faktisk og juridisk monstrum, bygget på brutal makt, som dommen i Syrebekksaken?

Og så noen ord av en av rettsoppgjørets ærefulle jurister, forsvareren C. A. Torstensen i lagmannsretten:

«Stillingen er nemlig den at broren er tatt mot sin vilje. Han er holdt i fangenskap mot sin vilje. Johans har tenkt at de ville ha rakt hendene i været da han ropte, hvis de da ikke hadde ondt i sinne. Det er nødverge, sammenholdt med straffelovens § 48. Han trodde det var banditter som hadde tatt hans bror, og banditter må man ikke la få for stor sjans. ... det var ingen spøk å sette seg ut for 3 mann som han visste var bevapnet. ... Det er mulig at denne ulykke hadde kunnet undgås, hvis man hadde satt vakt. Det ville ikke ha vært så urime-lig. Her kan man gå like inn på skrotten av dem uten at noen varslar —».

Hjemmefronten i Rauland møtte opp 9. mai 1945 på Lognvikåkeren i Rauland — 11 mann høy og svært bevapnet for uten arrestordre å «arrestere» Johans Lognvik. De kastet seg rett og slett over Johans — forklarte lederen Bjørn Gardsjord i lagmannsretten. I påsyn av gårdens folk skyter så denne ned Johans' 70-årige far Halvor Tarjeison Lognvik, som ikke la hånd på noen, men ropte at de skulle bære seg ut som folk. — Påtalemyndigheten må antas å ha bladet i sin lov om hyggelig og funnet ut at her forelå lovlig nødverge! — Hvis det norske folk i lengden kan

(Forts. fra s. 1)

utenlandske kommandos, beskyttet av en utenlandsk ambassade og under benyttelse av et offisielt fly fra en utenlandsk regjering, ankommet i en tilsynelatende vennskapelig misjon.

Allt dette søker regimet å ignorere på samme måte som det ignorerte den nylige engelske krenkelse av vårt Antarktisk. Det er ikke rart at man er ute av stand til å føle og å forsvare den nasjonale ære når man bare er et redskap.

Her gjengir vi for oppbevaring i infamiens historie dokumentet fra vårt utenriksministerium:

«Ifølge en opplysning fra Jerusalem ble Adolf Eichmann henrettet igår. Utenriksministeriet beklager at de israelske domstoler ikke har tatt hensyn til den uttrykkelige bestemmelse i den argentinske lov, i henhold til hvilken man måtte ha idømt en mindre straff. Denne erklæring minsker ikke på noen måte den energiske og indignerte avsky for de forbrytelser mot menneskeheten den straffede har gjort seg skyldig i, forbrytelser — begått mere mot menneskeheten enn mot selve det israelske folk — som aldri vil bli strøket av den moderne tids historie. Heller ikke vil de bli det ved ut-slettelse av menneskeliv som ikke er forutsett i vår strafferett».

*

I et telegram fra Paris til bladet gis det forøvrig opplysninger som om mulig stiller bortførelsen av Eichmann fra Argentina i et enda verre lys. Det fremgår nemlig av dette at Argentina flere ganger hadde avslått å utlevere Eichmann uten at lovligheten av en slik ut-levering var godkjent av en argentinsk rett. Det het i telegrammet:

«Henrettelsen av Adolf Eichmann har blitt livlig kommentert i argentinske kreter i Paris, spesielt blant Perons partifeller. Disse minner om at den israelske ambassadør i Argentina i 1951 søkte daværende utenriksminister Jeronimo Remorino, å tale slik fremferd — da er det etter min mening mo-dent for slaveriet og må tale så sakte om rettsløshet og void i andre land.

ALEXANDER LANGE.

(Denne artikkelserie er inntatt i FOLK OG LAND nr. 31, 32, 33 og 37 for 1961, og i nr. 1, 3, 6, 10, 14, 17 og 19 for 1962).

nu bosatt i Paris, om å få Eichmann utlevert. Ambassadøren anførte ved den anledning at den argentinske regjering utlevering av en mann som var stempet som en av de største tyske krigsforbrytere, skyldig i millioner israeleres død ville danne det mest utmerkede argument mot de beskyldninger om nazisympatier som ble rettet mot Perons regjering fra enkelte hold. Remorino svarte at man var villig til å etterkomme et utleveringskrav, men naturligvis innenfor rammen av den argentinske konstitusjon. «Gi meg et motivert utleveringskrav basert på argumenter som konstitusjonen krever, og hvis våre domstoler finner søknaden berettiget skal vi utlevere Eichmann». «Men denne fremgangsmåte kan bli langvarig og vi frykter for at Eichmann i dette tilfelle vil kunne undslippe våre agenter overvåking (!)» innvendte den israelske ambassadør. Denne erklæring utløste en levende reaksjon fra utenriksminister Remorinos side. Han fremholdt meget bestemt at man ikke kunne tillate at et fremmed lands representant under-støttet utenlandske agenter politiaksjoner på argentinsk jord, og dermed ble det.

I 1953 overrakte den israelske ambassadør, som da hadde avløst sin kollega fra 1951, i den israelske utenriksminister Golda Meirs nærvær Remorino et juridisk verk av denne i hebraisk oversettelse, og noen dager etter gjentok ambassadøren sin forjengers anmodning om utlevering av Eichmann. Utenriksminister Remorino erklærte da slutte-lig at den argentinske regjering ikke kunne omgå de fastsatte normer i den internasjonale rett ved å utlevere en mann som hadde stått seg under lovens beskyttelse i Argentina, et fritt og selvstendig land som alltid har basert sin politikk på asylretten».

*

Ellers kan meddeles at nasjonalistbevegelsen «Jacu-ara» har offentliggjort en protest mot «den overraskende henrettelse av Eichmann etter en juridisk farse uten noe som helst juridisk og lovlig grunnlag — i virkeligheten ikke annet enn et mord med hevnen som eneste rettferdiggjørelse». Organisasjonen taler i kom-muniket om «volden mot vår selvstendighet begått av den israelske stat» og stempler den argentinske regjeringens holdning i saken som skammelig.

S.